

R E P U B L I C A M O L D O V A

N O R M A T I V Î N C O N S T R U C Ț I I

B.01.05

URBANISM ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI

NCM B.01.05:2025

**Sistematizarea teritoriului și a localităților
Urbanism. Sistematizarea și regimul de construire a
localităților urbane și rurale**

EDIȚIE OFICIALĂ

MINISTERUL INFRASTRUCTURII ȘI DEZVOLTĂRII REGIONALE

CHIȘINĂU 2025

NORMATIV ÎN CONSTRUCȚII**NCM B.01.05:2025**CSM 01.120

Urbanism. Sistemizarea și regimul de construire a localităților urbane și rurale

Cuvinte cheie: instrucțiuni, conținut metodologic, avizare, aprobare a documentației, dezvoltare, organizare generală a teritoriilor, zone de recreere, protecția teritoriilor, drumuri și străzi, protecția mediului, indicatori normativi

Preambul

- 1 ELABORAT de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale: Executant I.P. „OATUCL, grup de creație.
- 2 ACCEPTAT de către Comitetul Tehnic pentru Normare Tehnică și Standardizare în Construcții Comitetul Tehnic CT-C 04 „Urbanism și amenajarea teritoriului” procesul-verbal _____ din _____
- 3 APROBAT ȘI PUS ÎN APLICARE prin ordinul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale nr. _____ din _____ (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 202_, nr. _____, art. _____), cu aplicare din _____.202_.
- 4 ÎNLOCUIEȘTE NCM B.01.05:2019.

Cuprins

Introducere.....	IV
1 Domeniul de aplicare.....	1
2 Referințe normative.....	1
3 Termeni și definiții.....	8
4 Concepția de dezvoltare și organizarea generală a teritoriilor localităților urbane și rurale.....	8
5 Zone rezidențiale.....	13
6 Zonele construcțiilor publice și de afaceri.....	15
7 Parametrii de amplasare a construcțiilor în zonele rezidențiale, publice și de afaceri.....	16
8 Zonele construcțiilor industriale, infrastructurilor de transport și edilitare	18
9 Zone de recreere. Zonele teritoriilor cu regim special de protecție.....	25
10 Instituții și întreprinderi prestări servicii.....	29
11 Transportul și rețeaua de drumuri și străzi.....	32
12 Echipament edilitar. Alimentarea cu apă și canalizare.....	42
13 Consolidarea tehnică și protecția teritoriilor.....	53
14 Protecția mediului înconjurător, monumentelor de istorie și cultură.....	54
15 Exigențe de protecție împotriva incendiului.....	59
Anexa 1 Indici normativi pentru zonele construcțiilor cu număr redus de niveluri	62
Anexa 2 Indici normativi ai densității construcțiilor în zonele teritoriale	63
Anexa 3 Suprafețele terenurilor aferente caselor individuale de locuit și apartamentelor, amplasate în localitățile urbane	65
Anexa 4 Suprafețele și dimensiunile terenurilor pentru depozite	66
Anexa 5 Normele de calcul al numărului de instituții și întreprinderi prestări servicii și dimensiunile terenurilor pentru acestea	67
Anexa 6 Categoriile și parametrii drumurilor auto în rețeaua de localități.....	81
Anexa 7 Normele de calcul pentru parcuri auto	82
Anexa 8 Normele terenurilor pentru garaje și parcuri ale mijloacelor de transport auto	83
Anexa 9 Normele de stocare a deșeurilor menajere.....	84
Anexa 10 Indicii generalizatori pentru consumul de energie electrică	85
Bibliografie	86
Traducerea autentică a documentului în limba rusă	89

Introducere

Prezentul document normativ face parte din sistemul reglementărilor tehnice pentru domeniul urbanismului, ocupând poziția de frunte în scara ierarhică a acestuia. Necesitatea elaborării prezentului document normativ a fost condiționată de o serie de factori, precum:

- apariția și dezvoltarea noilor forme de proprietate asupra terenurilor, construcțiilor și amenajărilor;
- diversificarea formelor de organizare juridică a beneficiarilor, proiectanților și antreprenorilor lucrărilor de construcție;
- tendința de simplificare a procedurilor de emitere a actelor permissive pentru proiectări și construcții, de tranziție treptată la standardele și reglementările europene;
- aplicarea prevederilor normative concret pentru teritoriul Republicii Moldova;
- modernizarea mijloacelor de transport, comunicații, utilajelor și echipamentelor, care asigură actualmente viabilitatea localităților, infrastructurilor edilitare, rețelelor rutiere, pietonale, precum și securitatea umană.

Prezentul document normativ substituie documentul normativ NCM B.01.05:2019 „Urbanism. Sistemizarea și regimul de construire a localităților urbane și rurale” cu amendamentele ulterioare.

Prezentul document normativ propune viziuni și soluții moderne pentru densitățile populației și construcțiilor, rapoartele și distanțele între vecinătăți de terenuri și destinații, prevederi concrete pentru sistemele de circulații, transport, comunicații, infrastructurile sociale, edilitare, comunale, zonele funcționale, precum și măsuri de diminuare a impactului antropogen asupra mediului de abitație, fondului construit, patrimoniului istoric-cultural și natural.

Versiunea prezentă a documentului normativ oferă o categorizare modernizată a localităților urbane și rurale din țară, care reflectă rapoartele reale dintre numărul de populație, nivelul de dotare socială, tehnică și poziția ierarhică a localităților urbane și rurale, specifice rețelei de localități din Republica Moldova, în conformitate cu Legea nr.764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, cu modificările ulterioare.

Versiunea actuală a prezentului document normativ ajustată la prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr.434/2023, țin de analiza particularităților istorice de dezvoltare în retrospectivă a structurii de sistemizare a localităților și principiile programului locativ (structurarea vizând tipurile de locuințe stabilite de Legea nr.75/2015 cu privire la locuințe, particularitățile de sistemizare având în vedere situația demografică și oferta socială etc.).

Prezentul document normativ, fiind conformat, în linii generale, reglementărilor tehnice naționale noi, ale Comunității europene și internaționale, are destinația de a transpune prevederile multor acte normative importante, indicate în prezentul normativ, și ajustate la reglementările tehnice în domeniu, noi și la cele cu modificările ulterioare, pentru a contribui la realizarea obiectivelor stabilite de Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” aprobată prin Legea nr.315/2022 și Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 adaptată la contextul Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.953/2022.

Conținutul anexelor concretizează și precizează prevederile din textul documentului normativ dat și reflectă suprafețele, densitățile, distanțele, alți parametri de capacitate, care se referă la amplasarea și autorizarea funcțiunilor, construcțiilor, instalațiilor, infrastructurilor și amenajărilor sau desfășurarea altor activități urbane.

N O R M A T I V Î N C O N S T R U C Ț I I

Urbanism. Sistemizarea și regimul de construire a localităților urbane și rurale

Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских населенных пунктов

Urban development. Urban and rural planning and development

Data punerii în aplicare: 2026-00-00

1 Domeniul de aplicare

1.1 Prezentul document normativ se aplica pentru proiectarea localităților urbane și rurale noi precum și celor în reconstrucție, conține exigențele principale pentru sistemizarea și regimul de construire a acestora.

1.2 Prezentul document normativ are ca scop asigurarea, prin mijloace urbanistice, a siguranței și sustenabilității dezvoltării teritoriilor urbane și rurale, protejarea sănătății populației, utilizarea rațională a resurselor naturale și protejarea mediului înconjurător, conservarea monumentelor istorice și culturale, protejarea teritoriilor localităților împotriva efectelor negative ale factorilor naturali și antropici, precum și crearea condițiilor pentru punerea în aplicare a garanțiilor sociale prevăzute de actele normative naționale pentru cetățeni, inclusiv pentru persoanele cu mobilitate redusă, în ceea ce privește asigurarea cu infrastructura socială, comună și de transport, precum și amenajarea teritoriului.

1.3 Cerințele pentru activitățile urbanistice, expuse în prezentul normativ, sunt obligatorii pentru elaborarea/modificarea/actualizarea, avizarea, aprobarea documentației de urbanism și a documentației de proiect pentru construcții, precum și pentru luarea deciziilor de către autoritățile publice centrale și locale, instituțiile abilitate cu funcții de monitorizare și control, de organele de drept, după caz.

1.4 Prevederile prezentului document normativ se extind asupra documentației de urbanism și documentației de proiect pentru construcții, elaborate după intrarea în vigoare a acestuia, precum și pentru alte activități, în rezultatul cărora se va modifica starea existentă a teritoriilor, imobilelor și a mediului de abitație.

1.5 Pentru localitățile urbane și rurale se vor prevedea în documentația de urbanism măsuri de protecție civilă în conformitate cu cerințele documentelor normative speciale [1], [43] și СНП 2.01.51.

2 Referințe normative

În textul prezentului document normativ se fac referințe la următoarele documente normative:

NCM A.06.01	Protecția tehnică a teritoriului, clădirilor și construcțiilor contra proceselor geologice periculoase. Date generale.
NCM A.07.06	Componența și conținutul compartimentului „Protecția mediului” în documentația de proiect.
NCM B.01.01	Sistemizarea teritoriului și localităților. Terminologie.
NCM B.01.02	Instrucțiuni privind conținutul, principiile metodologice de elaborare, avizare și aprobare a documentației de urbanism și amenajare a teritoriului.
NCM B.01.03	Planuri generale ale întreprinderilor industriale.
NCM B.01.04	Planuri generale ale întreprinderilor agricole.

NCM B.01.06	Norme privind componența cadru a compartimentului „ Protecția mediului” în cadrul planurilor urbanistice.
NCM B.02.01	Parcaje.
NCM C.01.02	Proiectarea construcțiilor pentru grădinițe de copii.
NCM C.01.03	Proiectarea construcțiilor pentru școli de învățământ general.
NCM C.01.04	Clădiri administrative. Norme de proiectare.
NCM C.01.06	Cerințe generale de securitate pentru obiectele de construcție la folosirea și accesibilitatea lor pentru persoanele cu dezabilități.
NCM C.01.07	Clădiri social administrative ale întreprinderilor industriale.
NCM C.01.08	Blocuri locative.
NCM C.01.09	Amenajarea terenurilor fondului forestier de recreere. Construcții provizorii. Cerințe generale.
NCM C.01.11	Norme de proiectare a remizelor de pompieri.
NCM C.01.12	Clădiri și construcții publice.
NCM C.02.02	Clădiri și construcții industriale.
NCM C.04.02	Iluminatul natural și artificial în construcții.
NCM D.02.01	Drumuri și poduri. Proiectarea drumurilor publice.
NCM D.02.03	Drumuri și poduri. Normativ pentru amenajarea intersecțiilor la nivel pe drumuri publice.
NCM D.02.38	Drumuri și poduri. Organizarea lucrărilor de drumuri.
NCM D.04.01	Aerodromuri.
NCM E.03.02	Protecția împotriva incendiilor a clădirilor și instalațiilor.
NCM E.04.02	Protecția contra zgomotului.
NCM F.01.01	Geofizica proceselor naturale periculoase.
NCM G.01.01	Proiectarea alimentării cu energie electrică a întreprinderilor industriale. Norme de proiectare tehnologică.
NCM G.01.02	Proiectarea și montarea instalațiilor electrice în clădirile rezidențiale și nerezidențiale.
NCM G.02.03	Proiectarea rețelelor electrice orășenești.
NCM G.04.07	Rețele termice.
NCM G.03.02	Rețele și instalații exterioare de canalizare.
NCM M.01.01	Performanța energetică a clădirilor. Cerințe minime de performanță energetică a clădirilor.
CP A.09.04	Gestionarea deșeurilor din construcții și demolări.

CP B.01.01	Sistematizarea teritoriului și a localităților. Ghid de proiectare urbană în concordanță cu principiile de protecție a mediului.
CP C.01.02	Clădiri și construcții. Prevederi generale de proiectare cu asigurarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități.
CP C.01.05	Parcaje-garaje pentru autoturismele cetățenilor. Ghid de proiectare.
CP C.01.09	Construcții plane deschise pentru cultură fizică și sport.
CP C.01.10	Mediu locuibil cu elemente sistematizate accesibile pentru persoane cu dizabilități. Reguli de proiectare.
CP C.01.11	Clădiri și construcții publice accesibile pentru persoane cu dizabilități. Reguli de proiectare.
CP C.01.13	Mediu urban. Reguli de proiectare accesibile pentru persoane cu dizabilități.
CP D.01.04	Determinarea caracteristicilor hidrologice principale de calcul.
CP D.01.05	Determinarea caracteristicilor hidrologice pentru condițiile Republicii Moldova.
CP D.02.05	Proiectarea podurilor de șosea în zone seismice.
CP D.02.10	Drumuri și poduri. Recomandări privind siguranța rutieră.
CP D.02.11	Recomandări privind proiectarea străzilor și drumurilor din localități urbane și rurale.
CP D.02.20	Recomandări tehnice privind structurile și tehnologiile de construcție ale drumurilor, trotuarelor, platformelor pe teritoriile cu destinație socio-culturală.
CP D.02.29	Drumuri și poduri. Proiectarea arhitecturală și peisagistică a drumurilor.
CP D.02.30	Drumuri și poduri. Reglementări privind protecția mediului în activitatea de proiectare, construcție, modernizare, reabilitare și întreținere a drumurilor.
CP D.02.33	Drumuri și poduri. Instrucțiuni tehnice pentru marcaje rutiere.
CP G.03.08	Instalații și rețele de alimentare cu apă și canalizare. Proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă potabilă, cu un debit sub 200 m ³ /zi, pentru localități de până la 3000 locuitori.
CH 245-71/A1	Norme sanitare de proiectare a întreprinderilor industriale.
СНП 2.01.01	Climatologia și geofizica clădirilor.
СНП II-7	Construcții în regiunile seismice.
СНП II-11	Structuri de protecție a apărării civile.
СНП III-10	Благоустройство территорий.
СНП 2.01.51	Инженерно-технические мероприятия гражданской обороны.
СНП 2.01.09	Clădiri și structuri situate pe zone de subminare și soluri tasabile.
СНП 2.04.02	Alimentare cu apă. Rețele exterioare și structuri.

CHиП 1.02.07	Studii de inginerie pentru construcții.
SM EN ISO 37101	Dezvoltare sustenabilă în comunitățile teritoriale. Sistem de management pentru dezvoltare sustenabilă. Cerințe și ghid pentru utilizare.
SM SR 1343-1	Alimentări cu apă. Partea 1: Determinarea cantităților de apă potabilă pentru localități urbane și rurale.
SM EN 16933-1	Rețele de canalizare în exteriorul clădirilor. Proiectare. Partea 1: Principii de amplasare.
SM EN 14654-1	Rețele exterioare de canalizare a apelor uzate menajere și a celor pluviale. Management și control al activităților Partea 1: Cerințe generale
SM EN 14654-2	Rețele exterioare de canalizare a apelor uzate menajere și a celor pluviale. Management și control al activităților. Partea 2: Reabilitare.
SM EN 14654-3	Rețele exterioare de canalizare a apelor uzate menajere și a celor pluviale. Management și control al activităților. Partea 3: Curățarea rețelilor de canalizare.
SM EN 14654-4	Rețele exterioare de canalizare a apelor uzate menajere și a celor pluviale. Management și control al activităților. Partea 4: Controlul intrărilor de la utilizatori
SM EN 15885	Clasificarea și caracteristicile tehnicilor de renovare, reparare și înlocuire a rețelelor de canalizare.
SM EN 752	Rețele de canalizare în exteriorul clădirilor. Managementul sistemului de canalizare.
SM EN 16932-1	Rețele de drenaj și de canalizare în exteriorul clădirilor. Sisteme de pompare. Partea 1: Cerințe generale.
SM EN 16932-2	Rețele de drenaj și de canalizare în exteriorul clădirilor. Sisteme de pompare. Partea 2: Sisteme sub presiune.
SM SR 13343	Salubritatea localităților. Deșeuri urbane. Prescripții generale de proiectare pentru depozitarea controlată.
SM SR 13350	Salubritatea localităților. Deșeuri urbane și rurale. Clasificare.
SM SR 13351	Salubritatea localităților. Deșeuri urbane și rurale. Prescripții generale de colectare selectivă.
SM CWA 17866	Factorii-cheie pentru implementarea cu succes a schemelor de colectare selectivă a deșeurilor biologice urbane.
SM SR EN 14383-1	Prevenirea infracționalității. Urbanism și proiectarea clădirilor. Partea 1: Definirea termenilor specifici.
SM CEN/TS 14383-2	Prevenirea criminalității prin proiectarea clădirilor, planificarea urbană și întreținerea orașului. Partea 2: Principii și procese.
SM CEN/TS 14383-3	Prevenirea infracționalității. Urbanism și proiectarea clădirilor. Partea 3: Locuințe.
SM CEN/TS 14383-4	Prevenirea infracționalității. Urbanism și proiectarea clădirilor. Partea 4: Magazine și oficii.
SM CEN/TR 14383-5	Prevenirea infracționalității. Urbanism și proiectarea clădirilor. Partea 5: Benzinării.

SM CEN/TS 14383-6	Prevenirea infracționalității. Urbanism și proiectarea clădirilor. Partea 6: Școli și instituții de învățământ.
SM CEN/TR 14383-7	Prevenirea infracționalității. Urbanism și proiectarea clădirilor. Partea 7: Proiectare și managementul mijloacelor de transport public.
SM CEN/TR 14383-8	Prevenirea infracționalității. Urbanism și proiectarea clădirilor. Partea 8: Protecția clădirilor și siturilor împotriva atacurilor criminale cu mașini.
SM EN ISO 22300	Securitate și reziliență. Vocabular.
SM EN ISO 22311	Securitate societală. Supraveghere video. Interoperabilitatea exportului.
SM EN ISO 22315	Securitate societală. Evacuarea maselor. Linii directe pentru planificare.
SM SR 10144-4	Amenajarea intersecțiilor pe străzi. Clasificare și prescripții de proiectare.
SM CWA 18090	Infrastructură de încărcare centrată pe utilizator pentru vehicule electrice. Linii directe pentru operatori pentru a implementa strategii avansate de gestionare și încărcare inteligentă.
SM CWA 17819	Linii directe pentru evaluarea rezilienței infrastructurii de transport la evenimente potențial perturbatoare.
SM ISO 24516-1	Linii directe pentru managementul activelor de alimentare cu apă potabilă și a sistemelor de canalizare Partea 1: Rețele de distribuție a apei potabile.
SM ISO 24516-3	Linii directe pentru managementul activelor sistemelor de alimentare cu apă potabilă și a sistemelor de canalizare. Partea 3: Rețele de colectare a apelor uzate.
SM ISO 24516-4	Linii directe pentru managementul activelor sistemelor de alimentare cu apă potabilă și a sistemelor de canalizare. Partea 4: Stații de epurare a apelor uzate, instalații de tratare a nămolului, stații de pompare, instalații de colectare și stocare.
SM EN ISO 14091	Adaptare la schimbările climatice. Linii directe referitoare la vulnerabilitate, impacturi și evaluarea riscului.
SM EN ISO 11690-1	Acustică. Linii directe pentru proiectarea locurilor de muncă cu zgomot redus, dotate cu mașini. Partea 1: Strategii de control al zgomotului.
SM EN ISO 11690-2	Acustică. Linii directe pentru proiectarea locurilor de muncă cu zgomot redus, dotate cu mașini. Partea 2: Măsuri de control al zgomotului.
SM ISO 15686-5	Clădiri și bunuri imobiliare construite. Planificarea duratei de viață. Partea 5: Costul ciclului de viață.
SM ISO/TS 15686-9	Clădiri și bunuri imobiliare construite. Planificarea duratei de viață. Partea 9: Ghid pentru evaluarea datelor privind durata de viață.
SM EN 17680	Sustenabilitatea lucrărilor de construcție. Evaluarea potențialului de reabilitare sustenabilă a clădirilor.
SM ISO 1996-2	Acustică. Descrierea, măsurarea și evaluarea zgomotului ambiant. Partea 2: Determinarea nivelurilor de zgomot ambiant.
SM SR ISO 5130	Acustică. Măsurarea nivelului de presiune acustică emis de vehicule rutiere în staționare.
SM EN ISO 10052	Acustică. Măsurarea în situ a izolării la zgomot aerian și de impact, precum și a zgomotului produs de echipamente. Metodă de control.

SM EN ISO 16283-3	Acustică. Măsurarea in situ a izolării acustice în clădiri și a elementelor de construcții. Partea 3: Izolarea acustică a fațadelor.
SM ISO 31000	Managementul riscului. Linii directe.
SM CWA 16267	Linii directe pentru dezvoltarea durabilă a orașelor istorice și culturale. Orașele calității.
SM CWA 17300	Dezvoltarea durabilă a comunităților urbane. Manual operațional.
SM CWA 17301	Dezvoltarea durabilă a comunităților urbane. Model de maturitate.
SM CWA 17727	Dezvoltarea durabilă a comunităților urbane. Ghid privind combinarea gestionării riscurilor cataclismelor și adaptarea la schimbările climatice. Zone istorice.
SM ISO 28000	Securitate și reziliență. Sisteme de management al securității. Cerințe.
SM ISO 19028	Proiectare accesibilă. Conținutul de informații, metode de prezentare și afișare a hărților de ghidare tactile.
SM ISO 19029	Proiectare accesibilă. Semnale auditive de ghidare în clădirile publice.
SM EN ISO 24504	Ergonomie. Proiectare accesibilă. Niveluri de presiune acustică ale anunțurilor vocale pentru produse și sisteme de sonorizare.
SM EN 1990	Eurocod: Bazele proiectării structurale și geotehnice.
SM EN 1997-1 SM EN 1997-1:2004/A1:2017 SM EN 1997-1:2011/AC:2015 SM EN 1997-1:2011/NA:2020	Eurocod 7: Proiectarea geotehnică. Partea 1: Reguli generale. Anexa națională. Eurocod 7: Proiectarea geotehnică. Partea 1: Reguli generale.
SM EN 1997-2 SM EN 1997-2:2011/AC:2015	Eurocod 7: Proiectare geotehnică. Partea 2: Proprietăți ale terenului.
SM EN 1997-2:2011/NA:2020	Anexa națională. Eurocod 7: Proiectarea geotehnică. Partea 2: Investigarea și încercarea terenului.
SM EN 1997-3	Eurocod 7: Proiectare geotehnică. Partea 3: Structuri geotehnice.
SM EN 1998-1-1	Eurocod 8: Proiectarea structurilor pentru rezistența la cutremur. Partea 1-1: Reguli generale și acțiuni seismice.
SM EN 1998-1	Eurocod 8: Proiectarea structurilor pentru rezistența la cutremur. Partea 1: Reguli generale, acțiuni seismice și reguli pentru clădiri.
SM EN 1998-5	Eurocod 8: Proiectarea structurilor pentru rezistența la cutremur. Partea 5: Aspecte geotehnice, fundații, structuri de susținere și structuri subterane.
SM EN 1998-3	Eurocod 8: Proiectarea structurilor pentru rezistența la cutremur. Partea 3: Evaluarea și consolidarea construcțiilor.
SM 354	Calitatea apei. Determinarea indicelui de calitate a apelor de suprafață. Metodă de calcul.

SM EN ISO 5667-14	Calitatea apei. Prelevare. Partea 14: Ghid pentru asigurarea calității și controlul calității la prelevarea și manipularea probelor de apă naturală.
SM CWA 17381	Descrierea și evaluarea bunelor practici pentru soluții Smart City.
SM CEN/TS 17466	Sisteme inteligente de transport. ITS urban. Interfețe de comunicare și profiluri pentru gestionarea traficului.
SM CEN/TR 17143	Sisteme inteligente de transport. Standarde și acțiuni necesare pentru coordonarea infrastructurii urbane în favoarea ITS-urbane.
SM CEN/TS 17378	Sisteme inteligente de transport. ITS urban. Managementul calității aerului în zonele urbane.
SM EN 14892	Servicii de transport. Logistică urbană. Ghid pentru definirea accesului limitat în centrul orașelor.
SM EN 17636	Aplicații feroviare. Infrastructură. Parametri de proiectare a traseului căii. Cale ferată urbană.
SM CEN/CLC Guide 26	Aplicații feroviare. Perfectarea standardelor pentru proiectarea, construirea, fabricarea, operarea și mentenanța sistemelor feroviare urbane.
SM EN 14750-1	Aplicații feroviare. Aer condiționat pentru material rulant urban și suburban. Partea 1: Parametrii de confort.
SM EN 16334-2	Aplicații feroviare. Semnal de alarmă pentru călători. Partea 2: Cerințele sistemului pentru calea ferată urbană.
SM EN 17483-1:2021	Servicii private de securitate. Protecția infrastructurii critic importante. Partea 1: Cerințe generale.
SM EN 17483-2:2024	Servicii de securitate privată. Protecția infrastructurilor critice. Partea 2: Servicii de securitate aeroportuară și aeronautică.
SM EN 17483-3:2024	Servicii de securitate privată. Protecția infrastructurilor critice. Partea 3: Servicii de securitate maritimă și portuară.
SM EN 13036-5:2020	Caracteristici ale suprafețelor drumurilor și pistelor aeroportuare. Metode de încercare. Partea 5: Determinarea indicilor longitudinali ai neuniformității.
SM EN ISO 4210-1	Biciclete. Cerințe de securitate pentru biciclete. Partea 1: Vocabular.
SM EN ISO 4210-2	Biciclete. Cerințe de securitate pentru biciclete. Partea 2: Cerințe pentru biciclete de oraș și pentru drumuri dificile (trekking), pentru adulți tineri, pentru munte și de curse.
SM EN 17406+A1	Clasificarea utilizării bicicletelor.
SM EN 15532:2018 SM EN 15532:2018/AC	Biciclete. Terminologie.
SR ISO 21931-1	Dezvoltare durabilă în construcții. Cadru de lucru pentru metode de evaluare a performanței de mediu pentru lucrări de construcții.
SM SR EN 12259-1	Protecție împotriva incendiilor. Sisteme fixe de luptă împotriva incendiilor. Componentele sistemelor de tip sprinkler și cu apă pulverizată. Partea 1: Sprinklere.
SM EN ISO 14044	Management de mediu. Evaluarea ciclului de viață. Cerințe și linii directoare.

SM EN ISO 14004	Sisteme de management de mediu. Linii directoare referitoare la punerea în aplicare.
SM CEN ISO/TR 20183	Instalații și echipament pentru sport și odihnă. Definiții și praguri de vătămare și siguranță. Linii directoare pentru includerea acestora în standarde.
SM EN 17429	Conservarea patrimoniului cultural. Achiziționarea de servicii și lucrări de conservare.
SM EN 16883	Conservarea patrimoniului cultural. Principii directoare pentru ameliorarea performanței energetice a clădirilor de interes patrimonial.

3 Termeni și definiții

În prezentul document normativ sunt utilizați termeni, definițiile cărora sunt prezentate în Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023, în [1] - [67] și în referințele normative din 2.

4 Concepția de dezvoltare și organizarea generală a teritoriilor localităților urbane și rurale

4.1 Localitățile urbane și rurale (în continuare - localități), organizate sub aspect administrativ, în unități administrativ-teritoriale (sate (comune), orașe (municipii), raioane și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia) conform [2], se vor proiecta și construi în temeiul actelor normative și normativelor tehnice în construcții. O unitatea administrativ-teritorială nouă și de sine stătătoare se formează dacă are o populație, de regulă, de cel puțin 1500 de locuitori și dispune de mijloace financiare suficiente pentru întreținerea aparatului primăriei și instituțiilor sferei sociale [2].

4.2 Localitățile și teritoriul acestora se vor dezvolta în temeiul unor ansambluri de activități de organizare și operațiuni de urbanism desfășurate cu respectarea interesului public, în conformitate cu [3], [39] și a documentațiilor de urbanism aprobate, care sunt obligatorii pentru întregul teritoriu al localităților și pentru asigurarea unei dezvoltări echilibrate și durabile a localităților urbane și rurale.

4.3 Documentațiile de urbanism, vor fi orientate spre a reglementa și asigura utilizarea rațională a terenurilor, stabili condițiile de ocupare și determinarea destinației terenurilor, reieșind din ansamblul factorilor economici, demografici, sociali, istoric-culturali și particularitățile locale, caracteristicile naturale și climatice și altor factori, în scopul respectării interesului public și asigurării unor condiții decente de trai pentru populație și a unui nivel adecvat de dezvoltare a localităților urbane și rurale.

4.3.1 În documentațiile de urbanism pentru dezvoltarea localităților se va prevedea etapizarea de dezvoltare durabilă a acestora pe o perioadă de calcul, care nu va fi mai mică de 15 ani și pe o perioadă prognozată de dezvoltare nu mai mică de 30 ani, peste termenul calculat.

Documentațiile de urbanism conform [3], includ: planurile urbanistice generale (PUG) ale localităților cu regulamentele locale de urbanism aferente (RLU), planurile urbanistice zonale (PUZ) cu regulamentele locale de urbanism aferente (RLU) și planurile urbanistice de detaliu (PUD). Documentația de amenajare a teritoriului, elaborată și aprobată conform [3], [34] și [46], constituie temei pentru elaborarea documentației de urbanism.

4.3.2 Prevederile documentațiilor de urbanism se aplică și produc efecte până la intrarea în vigoare a unor noi documentații de urbanism, elaborate și aprobate conform [3].

4.4 Localitățile urbane și rurale în Republica Moldova, în funcție de numărul proiectat al populației pentru perioada de calcul, se vor distribui pe categorii, iar localitățile urbane suplimentar și pe ranguri [2], în conformitate cu Tabelul 1.

Tabelul - 1
Localități urbane și rurale distribuite pe categorii

Localități	Populație, mii locuitori	
	Localități urbane	Localități rurale
Mari	peste 130	peste 5
Medii	peste 20 până la 130 inclusiv	peste 3 până la 5 inclusiv
Mici	4 până la 20 inclusiv	până la 3 inclusiv

Localități urbane distribuite pe ranguri

Rangul	Statutul localității	Populație, mii locuitori
0	municipiu, capitală	minim 130
I	municipiu	minim 130
II	municipiu	20 – 130
III	oraș	4 – 20

4.5 Numărul populației pentru perioada de calcul se va determina în baza datelor privind perspectivele dezvoltării localității în cadrul rețelei de localități conform prognozelor demografice cu privire la sporul natural și forțat al populației și navetism.

4.6 Teritoriile pentru dezvoltarea localităților se vor selecta din considerentele utilizării funcționale raționale a acestora, în baza comparației variantelor de soluții arhitectural-planimetrice, indicatorilor tehnico-economici și igienic-sanitari, resurselor energetice, acvatice, teritoriale și naturale, starea mediului înconjurător, ținând cont de prognozele modificării în perspectivă a condițiilor naturale și altora.

Concomitent se vor lua în calcul sarcinile maxim admisibile asupra mediului în temeiul determinării posibilităților potențiale ale acestuia, regimului de utilizare rațională a resurselor teritoriale și naturale în scopul asigurării celor mai favorabile condiții de abitație pentru populație, eliminarea riscurilor de distrugere a ecosistemelor și schimbărilor ireversibile a mediului înconjurător natural.

4.7 În procesul de elaborare a planurilor urbanistice generale și zonele ale localităților se va reieși din evaluarea potențialului economic-geografic, social, industrial, istoric-cultural și natural al acestora, precum și [14], [39], [41], [42], [47], inclusiv:

a) se va ține cont de statutul administrativ al localităților, numărul prognozat al populației, baza economică, așezarea geografică și rolul în rețeaua de localități precum și specificul natural - climateric, social - demografic, etnic și alte particularități locale;

b) se va reieși din evaluarea complexă și zonificarea teritoriului localității și a zonei suburbane, utilizarea rațională a acestora, existența resurselor (naturale, energetice, de apă, muncă și recreere), prognozele de modificare a potențialului economic, stării mediului înconjurător și impactul acestuia asupra condițiilor de viață și sănătate a populației, situației social - demografice, inclusiv migrației interstatale și interregionale;

c) la stabilirea capacității obiectivelor de infrastructură socială și a obiectivelor din sfera serviciilor în cadrul localităților urbane, se va ține cont de populația din alte localități urbane și rurale situate în zonele periurbane, care se deplasează în scop de muncă, navetism și în alte scopuri. În așezările istorice, centrele turistice, se va ține cont și de turiști;

d) se va prevedea ameliorarea situației ecologice și igienic-sanitare a mediului înconjurător în localități și teritoriile adiacente, protejarea patrimoniului istoric-cultural a rezervațiilor naturale și a monumentelor de arhitectură peisajeră, măsuri eficiente de adaptare la schimbările climatice, dotarea cu spații verzi, cu respectarea [8] - [10], [12], [13], [14], [15], [17], [18], [20], [22], [23], [25], [31], [38], [45], [49], [51], [52], NCM A.06.01, CP B.01.01, СНП III-10, SM EN ISO 37101, SM EN ISO 14091, SM CWA 17727, SM ISO 28000, SM CEN/TS 17378;

e) se vor prevedea măsuri de asigurare a accesibilității persoanelor cu dizabilități și a persoanelor cu mobilitate redusă la infrastructura socială, conform [3], [11], NCM C.01.06, CP C.01.02, CP C.01.10, CP C.01.11, CP C.01.13, SM ISO 19029, SM EN ISO 24504, SM ISO 19028;

f) se vor identifica opțiunile raționale de dezvoltare a localităților cu evidențierea problemelor sociale, economice și ecologice primordiale și de perspectivă, realizarea activităților specifice polilor urbani principali stabiliți în punctul 3.129 din NCM B.01.01;

g) se vor respecta [23] exigențele normative și standardele care determină calitatea aerului atmosferic, a apelor, a solurilor, precum și indicii admisibili de zgomot, emansiunile electromagnetice și de radiație și alți factori de origine naturală sau tehnogenă;

h) se vor prevedea măsuri în scopul realizării obiectivelor de dezvoltare durabilă a localităților stabilite în [22], [39], [40], [41], [42], [44], [47], [56], [63];

i) se va ține cont de perspectivele de dezvoltare a pieței imobiliare, posibilitatea de valorificare a teritoriilor prin atragerea investițiilor nestatale și înstrăinarea către persoane fizice și juridice a terenurilor, amplasate pe teritoriul localităților sau dreptul de arendă a acestora;

j) se vor prevedea măsuri de protecție a infrastructurii critice, inclusiv antiteroriste, conform [57], [58], [59], [60], [62], [63] și SM SR EN 14383-1, SM CEN/TS 14383-2, SM CEN/TS 14383-3, SM CEN/TS 14383-4, SM CEN/TR 14383-5, SM CEN/TS 14383-6, SM CEN/TR 14383-7, CEN/TR 14383-8, SM EN 17483-1, SM EN 17483-2, SM EN 17483-3, SM EN ISO 22300, SM EN ISO 22311, SM EN ISO 22315, cu stabilirea categoriilor de vulnerabilitate pentru obiectivele infrastructurii critice conform [59]. Pentru asigurarea realizării eficiente a ansamblului de măsuri de protecție antiteroristă, fiecare obiectiv inclus în Nomenclatorul național al infrastructurii critice va fi dotat cu pașaport antiterorist, conform [57] și [59]. Lista sectoarelor, subsectoarelor infrastructurii critice și autorităților publice responsabile este indicată în anexa la Regulamentul privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice din [59].

4.8 În procesul de elaborare a planurilor urbanistice generale și a planurilor urbanistice zonale, se va efectua zonificarea teritoriilor acestora conform destinației funcționale primordiale cu stabilirea hotarelor planificate ale zonelor funcționale și a parametrilor dezvoltării planificate ai acestor zone, inclusiv:

a) stabilirea și delimitarea zonelor cu interdicție temporară sau definitivă de construire (zonă inundabilă, zonă cu alunecări de teren, zonă cu risc seismic, zonă cu monumente istorice și situri arheologice, zonă a frontierei de stat, etc.), inclusiv din necesitatea de a elabora planul de referință istoric-arhitecturală și proiectul zonelor de protecție al localităților istorice și al centrelor istorice ale localităților, al zonelor construite protejate ale localităților, conform [23], precum și altor interdicții de utilizare a teritoriilor pentru realizarea activităților urbanistice;

b) stabilirea și delimitarea zonelor sanitare și a zonelor de protecție a rețelelor edilitare (ingineresti) în conformitate cu [3], [7] - [10], [12], [13], [16], [26] - [30], [36], regulamentele sanitare aprobate de Guvern și conform prezentelor norme.

c) stabilirea liniilor roșii (linii convenționale inviolabile), care delimitează terenurile construite sau destinate construcției, aflate în proprietate publică sau privată, de terenurile rezervate pentru domeniul public, inclusiv pentru străzi, căi de comunicație și rețele edilitare (ingineresti) [3]. În cazul zonelor protejate, linia roșie poate coincide cu aliniamentul stradal istoric [3]. Proiectul liniilor roșii se elaborează, în baza documentației urbanistice (planurilor urbanistice generale și a planurilor urbanistice zonale), pentru întreg teritoriul localității sau pe o parte a localității la scara 1:2000, și se aprobă de către autoritățile administrației publice locale, care au decis elaborarea documentației de urbanism. Desenul tehnic de trasare a liniilor roșii, de regulă, se execută pe suport topografic la scara de 1:2000 după aprobarea documentației de urbanism. Amplasarea construcțiilor, atât supraterane, cât și a celor subterane, după linia roșie este interzisă, cu excepția obiectivelor infrastructurii tehnico-edilitare și a rețelelor edilitare (ingineresti) [3].

4.9 Zonele funcționale, în documentația de urbanism, în funcție de prezența/absența interdicțiilor definitive sau temporare, detaliate prin coduri conform NCM B.01.02, se vor constitui preferențial: din zone rezidențiale, din zone mixte rezidențiale și comerciale, din zone publice și comerciale, din zone de infrastructură edilitară și de transport, din zone de plantații verzi de uz comun sau limitat, din zone de plantații verzi cu destinație specială, din zone ale drumurilor, din zone cu destinație industrială sau agricolă, din zone de construcții cu regim strict de pază, din zone cu destinație specială, din zone de amplasare a obiectelor militare, din zone supuse servituților aeronautice civile, precum și din zone de dezvoltări/revitalizare viitoare, altele.

4.10 În documentația de urbanism, în procesul de sistematizare urbanistică a localităților, se asigură respectarea exigențelor de regim stabilite prin legislație pentru teritoriile protejate: rezervațiile naturale și parcurile naționale protejate de stat, monumentele naturii, parcurile dendrologice, grădinile botanice, precum și stațiunile balneoclimaterice. Pe terenurile importante protejate, în a căror hotare există areale de abitație, de înmulțire și de migrare a animalelor, a păsărilor și a peștilor, în special a speciilor rare de plante și animale sau a celor pe cale de dispariție introduse în Cartea Roșie a Republicii Moldova, se prevăd zone de protecție cu interzicerea, în hotarele acestora, a oricăror activități care influențează negativ complexele naturale [23].

4.11 Parametrii teritoriilor se vor stabili în hotarele zonelor funcționale, identificate în documentația de urbanism, iar parametrii terenurilor și construcțiilor pe acestea se vor determina în hotarele zonei teritoriale.

4.12 Indicii dezvoltării teritoriale pentru fiecare zonă funcțională se vor stabili prin planul urbanistic general al localității și în conformitate cu prezentul normativ.

4.13 În procesul de identificare a zonelor funcționale, în documentația de urbanism, se iau în considerare restricțiile pentru activitățile urbanistice, condiționate de regimul de reglementare [3], [23] a următoarelor zone:

- a) zonele de protecție a monumentelor, a ansamblurilor, a siturilor și rezervațiilor istoric-culturale, inclusiv arheologice [9], [10], [13]. Zonele de protecție a monumentelor istorice, ale siturilor arheologice și monumentelor de for public, precum și zonele de reglementare a regimului de construire, cu reglementările specifice de amenajare și de intervenție la imobilele existente, precum și construcțiile noi în această zonă, se includ în documentația de urbanism în baza proiectului zonei de protecție, avizat de Ministerul Culturii;
- b) zonele/ariile naturale protejate [18], [52];
- c) zonele de protecție strictă a zonelor/ariilor naturale protejate [25];
- d) zonele de protecție sanitară [19] alte regulamente sanitare;
- e) zonele de protecție a apelor și a fâșiilor riverane de protecție;
- f) zonele de protecție a obiectelor cu regim special;
- g) zonele minereurilor [14];
- h) zonele cu interdicții de construire dictate de riscuri de dezastre naturale (seisme, alunecări de teren, inundații și subinundații, soluri tasabile, teritorii excavate, etc) sau dictate de riscuri de dezastre tehnogene (accidente industriale (tehnologice), de transport, avarii, incendii și altele) [21], [23];
- i) zonele de protecție a rețelelor tehnico-edilitare [26] - [30], [59], [62];
- j) zonele drumurilor [6];
- k) fâșia de protecție a frontierei de stat [63];

4.14 Zonele de protecție sanitară ale întreprinderilor industriale și ale altor construcții, care exercită funcții de protecție a mediului, reprezintă teritorii cu destinație specială, inclusiv spații verzi cu destinație specială, care separă partea rezidențială a orașelor de întreprinderile industriale și alte construcții, pentru care, conform legislației, se impune stabilirea zonei sanitare de protecție și realizarea căreia depinde de caracterul și impactul negativ al construcției asupra mediului înconjurător. Utilizarea terenurilor și valorificarea sub construcții a zonelor sanitare de protecție se stabilesc în conformitate cu legislația, cu reglementările sanitare și ecologice, precum și prin coordonare cu autoritățile administrației publice locale de sănătate publică și subdiviziunea teritorială de sănătate publică [21], [23].

4.14.1 Regimul permis de utilizare și valorificare a zonelor sanitare de protecție, inclusiv și a zonelor de protecție a rețelelor edilitare (inginerești) se va stabili în conformitate cu [3], [7] - [10], [12], [13], [16], [26] - [30], prezentele norme, reglementările sanitare și ecologice [36].

4.14.2 Pentru raioanele supuse influenței periculoase ale factorilor naturali și tehnogeni, în procesul de zonificare a teritoriului localității se vor lua în considerare interdicțiile de amplasare a construcțiilor cu concentrarea unui număr mare de oameni în perioade îndelungate de timp.

4.14.3 În raioanele cu seismicitatea 7, 8 și 9 grade zonificarea teritoriilor localităților se va prevedea conform microraiionării și microzonării seismice. Pentru zonele construcțiilor de locuințe și publice, se vor utiliza terenuri cu seismicitate redusă, cu respectarea prevederilor NCM F.01.01, NCM A.06.01, CP D.02.05, СНП II-7, СНП 1.02.07, SM EN 1990, SM EN 1997-3, SM EN 1998-1, SM EN 1998-1-1, SM EN 1998-5, SM EN 1998-3, SM CWA 17300, SM CWA 17301.

4.15 Pe parcursul întocmirii bilanțului teritoriilor existente și planificate din localitate se va aplica zonificarea funcțională a teritoriului, reflectată în 4.8 și 4.9. În componența bilanțului teritoriilor existente și planificate din localități se vor evidenția teritorii cu diverse forme de proprietate.

4.16 Structura de sistematizare a localităților se va constitui prin prevederea:

- a) amplasării compacte și interacțiunii zonelor funcționale cu condiționarea compatibilității permise ale acestora și conform 4.14;
- b) zonificării și fragmentării structurale a teritoriului în corelare cu sistemul centrelor publice, infrastructurile tehnico-edilitare, de transport și comunicații.
- c) organizării și dezvoltării, în baza unor planuri de mobilitate urbană adoptate, a unui sistem de transport urban/suburban accesibil, durabil, interoperabil și competitiv, prin asigurarea unei infrastructuri de transport sigure și accesibile, alinierea la experiența urbană internațională care au implementat planuri de mobilitate urbană durabilă (PMUD) [3] și [40]. Se recomandă organizarea transportului urban pentru un grup de localități, ținând cont de zonele funcționale, astfel încât planificarea transportului să țină cont nu doar de limitele administrative, ci și de activitatea zonei urbane respective și asigurarea coeziunii zonelor rurale cu principalele noduri economice, în conformitate cu fluxurile de persoane și bunuri în regiunea dată, bazate pe experiența pozitivă a altor țări care au trecut la o gestionare colectivă a sistemelor de transport, reușind în acest fel să depășească anumite probleme [40];
- d) măsurilor de renovare a infrastructurii rutiere urbane, care să cuprindă facilități pentru bicicliști, pietoni, utilizatorii de dispozitive de micromobilitate și pentru utilizatorii transportului public [40];
- e) utilizării eficiente a teritoriilor în funcție de valoarea urbanistică a acestora, densitatea permisă a construcțiilor, dimensiunile terenurilor;
- f) evidenței complexe a tradițiilor arhitectural-urbanistice, specificului local natural, climateric, istorico-cultural, arheologic, etnografic, etc.;
- g) funcționării eficiente și dezvoltării sistemelor vitale, conservării resurselor energetice și acvatice;
- h) protecției mediului înconjurător [8], monumentelor și mediului istorico-arhitectural [9], patrimoniului arheologic [10] și cultural;
- i) protecției minereurilor și utilizării eficiente a resurselor naturale [14], [49];
- j) condițiilor pentru accesul liber a persoanelor cu dizabilități la construcțiile sociale, edilitare și de transport în conformitate cu prevederile [3], [11], [39], NCM C.01.06, CP C.01.02, CP C.01.10, CP C.01.11, CP C.01.13, SM ISO 19029, SM EN ISO 24504, SM ISO 19028;
- k) protecției infrastructurii critice, inclusiv antiteroriste, conform [57], [58], [59], [60], [62], [63], [64] și SM SR EN 14383-1, SM CEN/TS 14383-2, SM CEN/TS 14383-3, SM CEN/TS 14383-4, SM CEN/TR 14383-5, SM CEN/TS 14383-6, SM CEN/TR 14383-7, SM CEN/TR 14383-8, SM EN 17483-1, SM EN 17483-2, SM EN 17483-3, SM EN ISO 22300, SM EN ISO 22311, SM EN ISO 22315.

4.16.1 În raioanele cu seismicitatea 7, 8 și 9 grade se va prevedea o structură planimetrică fragmentată a orașelor, precum și amplasarea dispersată a obiectelor cu concentrare mare de populație și cu risc sporit de incendiu și explozii, cu respectarea prevederilor [1], [14], [25], [37], NCM A.06.01, NCM A.07.06, NCM B.01.06, NCM E.03.02, NCM F.01.01, СНП II-7, СНП 1.02.07, CP B.01.01, CP D.02.05, SM EN 1998-1-1, SM EN 1998-1, SM EN 1998-3, SM EN 1998-5, alte acte normative. Localitățile Republicii Moldova situate în zone seismice, cu indicarea seismicității pentru acestea și a frecvenței impactului seismic, sunt indicate în Anexa 1* din СНП II-7.

4.16.2 În localitățile istorice se va asigura păstrarea structurii planimetrice istorice și aspectului arhitectonic propriu, prevăzând elaborarea și realizarea programelor și proiectelor de reconstrucție complexă și regenerare a zonelor istorice conform exigențelor din 14.

4.16.3 Teritoriul satului se va organiza în corelare cu structura funcțională și planimetrică a teritoriilor altor localități din componența comunei.

4.17 În orașele mari se va prevedea utilizarea complexă a spațiului subteran pentru amplasarea obiectelor infrastructurii de transport, întreprinderilor de comerț, alimentație publică și prestări servicii, construcțiilor pentru diverse festivități și sport, încăperilor auxiliare, instalațiilor edilitare, obiectelor industriale, comunale și de depozitare cu diverse destinații.

Amplasarea obiectelor în spațiul subteran se permite în toate zonele teritoriale cu condiția respectării exigențelor igienic-sanitare, ecologice și de prevenire a incendiului, impuse acestora.

4.18 Pentru raioanele, supuse acțiunilor fenomenelor naturale periculoase (cutremure de pământ, alunecări de teren, inundații), zonificarea teritoriilor localităților se va prevedea cu diminuarea gradului

de risc și asigurarea durabilității funcționării. În zonele cu cel mai înalt grad de risc se vor amplasa parcuri, scuaruri, terenuri sportive deschise și alte elemente libere de construcții.

În raioanele cu condiții geotehnice periculoase, sub construcții se vor utiliza terenuri, care vor necesita cheltuieli minime pentru consolidarea terenurilor, edificarea și exploatarea construcțiilor, cu respectarea prevederilor normative în vigoare.

5 Zone rezidențiale

5.1 Zonele rezidențiale se vor prevedea în scopul creării pentru populație a unui mediu de abitație confortabil, sănătos și inofensiv. În zonele rezidențiale se interzice amplasarea construcțiilor și categoriilor de activități, incompatibile cu exigențele prezentului normativ.

5.1.1 În zonele funcționale ale teritoriilor rezidențiale se vor situa case de locuit de diferite tipuri (colective cu regim divers de înălțimi - înalte, medii și mini etajate, precum și case individuale de locuit separate și/sau înșiruite); construcții cu destinație socio-culturală și de prestări servicii separate, încorporate și/sau anexate în conformitate cu 10 al normelor prezente, garaje și parări auto pentru autoturisme, care aparțin cetățenilor, construcții de cult.

5.1.2 Se permite amplasarea construcțiilor separate cu profil de afaceri, public și comunal, precum și a întreprinderilor cu capacități reduse și fără impact ecologic negativ (inclusiv zgomot, vibrație, câmpuri magnetice, influență radioactivă, impurificarea solurilor, aerului, apelor și alte influențe negative) asupra terenurilor aflate în adiacență. Lățimea zonelor de protecție sanitară pentru construcțiile care nu sunt surse de nocivitate va fi minim 25 m.

NOTĂ - În categoria zonelor rezidențiale se includ și terenurile întovărășirilor pomicole, situate în hotarele construite ale localităților. Dezvoltarea infrastructurilor sociale, edilitare și de transport pentru aceste terenuri se va prevedea în volumele, care vor asigura în viitor posibilitatea abitației permanente.

5.2 Structura planimetrică a zonelor rezidențiale propuse se va forma în conexiune cu zonificarea și structura planimetrică a localității în general, ținând cont de specificul urbanistic și natural al teritoriului.

5.3 Pentru determinarea preliminară a suprafeței necesare pentru zonele rezidențiale, calculată la 1000 de locuitori, se aplică în conformitate cu Tabelul 2.

Tabelul - 2

Zone rezidențiale	În localități urbane, ha	în localități rurale, ha
Cu case de locuit individuale pe loturi separate	-	40
Cu blocuri locative cu număr redus de etaje de până la 4 niveluri, inclusiv mansarda	10	8
Cu blocuri locative de la 5 până la 8 niveluri, inclusiv mansarda	8	-
Cu blocuri locative de 9 niveluri și mai mult	7	-

Volumul și structura fondului locativ se vor determina în temeiul studiilor demografice.

NOTĂ - Indicii generalizatori se aplică reieșind din asigurarea medie calculată cu locuințe – 20 m²/loc. Normele de calcul ale asigurării cu locuințe se vor preciza în documentația de urbanism sau alte documente normative.

5.4 Teritoriul zonei rezidențiale se va alcătui din următoarele elemente structurale funcțional-planimetrice: cartier și unitate teritorială de referință (UTR), cu suprafețe de până la 5 ha și, respectiv 60 ha.

NOTA 1 - Elementele structurale funcțional-planimetrice sunt componente ale documentației de urbanism.

NOTA 2 - În procesul de elaborare a documentației de urbanism pentru un anumit teren, care ocupă o parte din teritoriul unui cartier sau UTR, se va asigura compatibilitatea construcțiilor amplasate cu mediul construit adiacent și nivelul solicitat de deservire socio-culturală a populației pentru cartierul sau UTR în ansamblu.

NOTA 3 - În cartierele și UTR zonelor rezidențiale și de protecție a monumentelor istorice nu este permisă amenajarea de drumuri de tranzit pe teritoriul grupurilor de case rezidențiale unite printr-un spațiu comun (curte).

5.5 În procesul de sistematizare a zonelor rezidențiale se va prevedea diferențierea teritoriilor după tipurile construcțiilor, regimul de înălțimi și densitatea lor, situarea în contextul specificului istorico-cultural, natural și altor trăsături caracteristice locale.

5.5.1 Tipul și regimul de înălțimi se vor determina în conformitate cu exigențele socio-demografice, etnice, arhitectural-compoziționale, igienic-sanitare și altele, stabilite pentru constituirea mediului de abitație, precum și sub aspectul dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare și asigurării protecției împotriva incendiilor.

5.5.2 În componența zonelor rezidențiale se vor include:

- blocuri locative cu numărul de etaje de 9 și mai multe etaje (niveluri);
- blocuri locative cu număr mediu de 5-8 etaje (niveluri) inclusiv cu etajul mansardă;
- blocuri locative cu număr redus de etaje de până la 4 etaje (niveluri), inclusiv cu etajul mansardă;
- case de locuit individuale (separate, cuplate și/sau înșiruite);
- obiecte separate, încorporate sau anexate pentru acordarea serviciilor de utilități publice și comunale pentru populație;
- garaje și parcuri pentru autoturismele cetățenilor;
- clădiri și complexe multifuncționale, etc.

NOTĂ - În documentația de urbanism se va preciza tipologia caselor de locuit, precum și se vor prevedea interdicții suplimentare privind amplasarea unor construcții în zonele rezidențiale.

5.6 Indicii de calcul ai volumelor și tipurilor de locuințe se vor determina ținând cont de situația socio-demografică actuală și prognozată, precum și a veniturilor populației. Concomitent se recomandă de a prevedea diferite tipuri de locuințe, diferențiate după nivelul de confort în corespundere cu Tabelul 3.

Tabelul - 3

	Tipul blocului locativ și a apartamentului după nivelul de confort	Norma de suprafață a apartamentului în calcul la 1 persoană, m ²	Formula ocupării blocului locativ și a apartamentului	Cota în volumul total al construcției locative, %
1	De tip Penthouse	60 și mai mult	$k=n+2$ $k>(n+2)$	$\frac{3}{5}$
2	Standard	40	$k=n+1$ $k=n+2$	$\frac{10}{15}$
3	Cu statut special (de protocol)	30	$k=n$ $k=n+1$	$\frac{25}{50}$
4	Locuință socială (locuință de serviciu)	20	$k=n-1$ $k=n$	$\frac{60}{30}$
5	Apartament tip studio (spațiu locativ în cămin)	-	$k=n-2$ $k=n-1$	$\frac{7}{5}$

NOTA 1 - Numărul total al camerelor de locuit în apartament sau casă (k) și numărul locuitorilor (n).

NOTA 2 - Tipurile speciale de locuințe – case tip hotelier, complexe locative specializate.

NOTA 3 - În numărător – pentru prima etapă, în numitor – pentru perioada de calcul.

5.7 În procesul de calculare a suprafețelor terenurilor pentru casele de locuit individuale se vor lua în considerare particularitățile urbanistice concrete în localități de diferite categorii, tipurile caselor de locuit, caracterul ansamblului de locuințe nou format, exigențele de amplasare a acestuia în structura localității, precum și limitele prevăzute de legislație.

Suprafața sectoarelor pentru casele de locuit individuale în orașele mari și medii nu va prevedea amplasarea construcțiilor auxiliare. În suburbiile orașelor mici se permite construcția caselor de locuit individuale cu încăperi pentru întreținerea unui număr redus de animale și păsări domestice.

5.8 Pe parcursul reconstruirii zonelor rezidențiale, de regulă, se va păstra și moderniza fondul construit existent cu îmbunătățirea performanței energetice ale acestora conform cerințelor stabilite de NCM M.01.01 și [44]. Se permite construcția de noi clădiri, modificarea destinației funcționale ale etajelor

inferioare în construcțiile locative și publice, supraetajarea clădirilor, executarea etajelor mansardă, utilizarea spațiului supra- și subteran, cu condiția respectării exigențelor igienic-sanitare, de prevenire și stingere a incendiului și altor, precum și a legislației în domeniul protecției monumentelor de istorie și cultură. Concomitent, se va asigura nivelul normativ de deservire a populației în conformitate cu 10, inclusiv modernizarea infrastructurilor edilitare și de transport.

5.9 Hotarele și suprafețele terenurilor aferente caselor de locuit colective se vor stabili în documentația de urbanism, reglementările tehnice și legislația în vigoare.

5.10 Sistemizarea zonelor rezidențiale în localitățile rurale se va elabora în corelare cu amplasarea construcțiilor agroindustriale cu respectarea exigențelor igienico-sanitare și ecologice.

Zonele rezidențiale în localitățile rurale nu se vor intersecta de drumuri magistrale, precum și de drumuri destinate circulației mașinilor agricole.

5.11 În localitățile rurale se vor prevedea preferențial case de locuit individuale. Se permite amplasarea caselor de locuit colective cu 2-3 niveluri sau case înșiruite cu terenuri aferente.

5.11.1 Suprafața terenului aferent casei (apartamentului) se va determina în temeiul actelor normative, normativelor tehnice, normelor urbanistice, precum și deciziilor autorităților publice locale, ținând cont de structura demografică a populației.

5.11.2 Pentru locuitorii caselor de locuit colective din localitățile rurale terenurile pentru construcțiile auxiliare, necesare întreținerii animalelor și păsărilor domestice, trebuie alocate în afara zonei rezidențiale. Aferent acestor case se permite amenajarea subsolurilor colective anexate sau separate, necesare pentru păstrarea produselor agricole, suprafața cărora se va determina de normative, iar în lipsa acestora prin caietul de sarcini.

6 Zonele construcțiilor publice și de afaceri

6.1 Zonele funcționale ale construcțiilor publice și de afaceri sunt destinate amplasării construcțiilor de ocrotire a sănătății, cultură, sport, comerț, alimentație publică, sociale, comunale, prestări servicii, învățământ profesional mediu și superior, administrare, instituțiilor de cercetări științifice, clădirilor de cult, parcarilor pentru transportul auto, edificiilor de afaceri, finanțe, altor construcții, care asigură activitățile umane.

În zonele construcțiilor publice și de afaceri se permite amplasarea hotelurilor și altor construcții similare, destinate locuirii provizorii a cetățenilor; garsonierelor pentru persoanele care își fac studiile în instituțiile de învățământ, precum și a garajelor multietajate sub- sau supraterane. În zona polifuncțională a construcțiilor publice și de afaceri se permite amplasarea ansamblurilor de blocuri locative în volume, care nu vor împiedica realizarea funcțiilor publice și de afaceri.

6.2 Zonele construcțiilor publice și de afaceri se vor constitui ca poli ale activităților de afaceri, finanțe și publice în sectoarele centrale ale orașelor, pe teritorii adiacente străzilor magistrale, întreprinderilor industriale și altor construcții cu frecvență masivă.

După tipul și componența construcțiilor amplasate, zonele publice și de afaceri în orașe se divizează în zone polifuncționale (orășenești și sectoriale) și zone de construcții publice specializate.

6.3 În zonele polifuncționale (orășenești și sectoriale), destinate formării sistemului de centre publice cu un spectru mai larg de funcții și densitate sporită a construcțiilor în raport la dimensiunile minime ale terenurilor, preferențial se vor amplasa întreprinderi de comerț și alimentație publică, instituții de administrare, afaceri, știință, cultură și alte construcții de importanță orășenească (municipală), sectorială sau raională, case de locuit cu complexul necesar de deservire, construcții, care vor asigura locuri de muncă și altele, care nu vor necesita terenuri mari și amenajare de zone sanitare de protecție cu lățimea peste 25 m.

6.4 În componența zonei polifuncționale orășenești (municipale) pot fi evidențiate nucleul centrului urban, zona istorică, etc.

6.4.1 În orașele istorice nucleul centrului urban se poate constitui complet sau parțial în hotarele zonei istorice cu condiția asigurării integrității mediului istoric format și în corespundere cu [9].

6.4.2 Concomitent cu păstrarea și revitalizarea edificiilor istorice publice se pot dezvolta ansambluri de locuințe, construcții publice și de afaceri, asigurând complexitatea funcționării acestora, cu respectarea [9], CP C.01.13, СНП III-10, SM CWA 16267, SM CWA 17727, SM CEN/TS 14383-2, SM SR 10144-4, SM ISO 1996-2, SM SR ISO 5130, SM EN ISO 24504, SM ISO 19028, SM EN 14892, SM EN 17429, SM EN 16883.

Tipul și regimul de înălțimi ale ansamblurilor de locuințe și a construcțiilor publice și de afaceri, în zonele istorice, se determină în documentația de urbanism în temeiul studiilor istoric-arhitecturale/urbanistice și ale peisajului urban, a Planului de referință istorico-arhitectural și proiectului zonelor de protecție ale localității istorice conform [9], care vor evidenția particularitățile funcționale și arhitecturale ale dezvoltării localității istorice, tradițiile istoric-culturale ale acesteia și vor stabili setul de reglementări tehnice pentru construcția sau reconstrucția clădirilor și amenajarea spațiilor, utilizarea spațiului subteran și suprateran, regenerarea mediului istoric-arhitectural, protejarea și menținerea integrității monumentelor istorice, precum și de intervenții în zonele de protecție a ale acestora [9].

6.5 Zonele construcțiilor publice specializate se vor constitui ca centre specializate de importanță orășenească (municipală) - administrative, medicale, științifice, educaționale, comerciale (inclusiv iarmaroace), expoziționale, sportive și altele, care se amplasează cât în hotarele construite ale orașului, atât și în afara acestora. În procesul de amplasare a zonelor respective se va ține cont de particularitățile funcționării acestora, necesitatea de teritorii, parcuri auto de capacitate mare, crearea infrastructurilor edilitare și de transport dezvoltate, precum și impactul asupra mediului înconjurător și construcțiilor adiacente.

6.6 Zonele polifuncționale mixte se formează pe teritoriile existente ale localităților urbane, de regulă, din cartiere cu construcții publice, de afaceri și industriale. În componența acestor zone se permite amplasarea clădirilor locative și publice, instituțiilor științifice, de cercetare și producere, de educație, construcții pentru business, întreprinderi și alte complexe industriale cu procese tehnologice, care nu provoacă riscuri tehnogene, nu necesită amenajarea zonelor sanitare de protecție peste 50 m în lățime, căi ferate de acces, precum și nu solicită un trafic intens automarfar (maxim 50 automobile pe zi într-o direcție).

Pe parcursul reconstruirii ansamblurilor locative și industriale în zonele mixte se vor prevedea măsuri de diminuare a impactului negativ al întreprinderilor asupra mediului înconjurător (retehnologizare cu tranziția la procese inofensive, micșorare de capacitate, reprofilare sau reamplasare în afara hotarelor zonei mixte în zona industrială) cu respectarea prevederilor [3], [8], [12], NCM B.01.06, NCM A.07.06, CP A.09.04, СНП III-10, CH 245-71/A1, SM CWA 17300, SR ISO 21931-1, SM EN ISO 14004, SM SR 13350, SM SR 13343.

7 Parametrii de amplasare a construcțiilor în zonele rezidențiale, publice și de afaceri

7.1 Distanțele între casele de locuit, clădirile de locuit și publice, precum și industriale se vor aplica în temeiul calculelor de insolație și iluminare naturală în corespundere cu exigențele, expuse în 14, precum și în conformitate cu condițiile de prevenire și stingere a incendiului, expuse în 15.

7.1.1 Între laturile longitudinale ale caselor de locuit colective se va aplica distanța (reieșind din condițiile invizibilității reciproce a încăperilor):

- a) pentru clădiri de locuit cu regim de înălțime: 2-3 niveluri - minimum 15 m; 4 niveluri - minimum 20 m;
- b) între laturile longitudinale și transversale ale aceluiași tipuri de construcții cu ferestre din încăperi locative - minimum 10 m.

7.1.2 În condițiile reconstrucției și altor situații urbanistice complicate distanțele indicate pot fi micșorate cu respectarea normelor de insolație, iluminare naturală, exigențelor de protecție împotriva incendiului, precum și cu asigurarea invizibilității reciproce a încăperilor locative din fereastră în fereastră.

7.1.3 Pentru terenurile cu seismicitatea 8 grade și mai mult distanțele între laturile longitudinale ale caselor de locuit va fi minimum 2/3 din înălțimea clădirii mai înalte.

7.1.4 Pe teritoriile caselor de locuit individuale și caselor de vacanță distanțele de la ferestrele încăperilor locative (camere, bucătării și verande) până la pereții caselor și construcțiilor auxiliare (șure, garaje, băi), amplasate pe loturile vecine, vor fi minimum 6 m (cu respectarea exigențelor invizibilității reciproce și de umbră a terenurilor limitrofe), iar distanțele până la șurele pentru întreținerea animalelor și păsărilor domestice de minimum 15 m.

Distanțele de la hotarele lotului vor fi minim:

- a) 3 m - până la peretele casei de locuit;
- b) 1 m - până la construcțiile gospodărești.

În lipsa sistemului centralizat de canalizare distanța între closet și pereții casei vecine va fi de minim 12m, iar până la sursa de apă potabilă - minimum 25 m.

NOTĂ - Se permite gruparea caselor de locuit, precum și a construcțiilor auxiliare pe terenurile limitrofe cu acordul reciproc al proprietarilor de imobile și respectarea exigențelor de protecție împotriva incendiului, expuse în 15.

7.2 Distanțele de la hotarele terenurilor construcțiilor industriale, amplasate în zonele publice, de afaceri și mixte, până la clădiri locative și publice, precum și până la terenurile instituțiilor de educație, sănătate și odihnă vor fi minimum 25 m.

7.3 În localitățile rurale și pe teritoriile caselor de locuit individuale în orașe, grupurile de șure, amplasate în zona rezidențială, se compun din maximum 30 unități fiecare.

7.3.1 Șurele pentru întreținerea animalelor și păsărilor domestice se vor situa la distanțe de la ferestrele încăperilor de locuit cu respectarea exigențelor igienic-sanitare, precum:

- a) din 1 sau 2 unități de minimum 10 m;
- b) până la 8 unități de minimum 25 m;
- c) de la 9 până la 30 unități de minimum 50 m.

7.3.2 Suprafața construită a șurelor grupate nu va depăși 600 m².

7.3.3 Distanțele de la șurele pentru întreținerea animalelor și păsărilor domestice până la fântâni va fi de minimum 25 m.

NOTĂ - Se permite anexarea la casa de locuit individuală a construcțiilor auxiliare (șure, garaje, băi, etc.) cu respectarea normelor sanitare, de prevenire și stingere a incendiului.

7.4 Suprafața spațiilor verzi ale unității teritoriale de referință (UTR) și a cartierului în zonele rezidențiale cu blocuri locative (fără a lua în considerare terenurile instituțiilor de învățământ general și preșcolar) trebuie să fie de minimum 25% din suprafața UTR și a cartierului [13].

7.4.1 În spațiile verzi proprietate publică se interzice construcția și/sau amplasarea altor obiective decât cele compatibile cu destinația spațiilor verzi (instalații pentru practicarea sportului, a jocurilor și pentru odihnă, obiective de menire social-culturală, unități comerciale mobile) conform [13].

7.4.2 Crearea, reconstrucția, renovarea și reparația capitală a spațiilor verzi se înfăptuiesc în baza unui proiect dendrologic sau amenajament silvic și a documentației de urbanism și doar în cazul în care activitățile planificate au fost supuse în prealabil procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și/sau, după caz, evaluării biodiversității în conformitate cu [12] și [13].

7.5 În cartierele cu blocuri locative se vor prevedea terenuri de uz comun cu diferite destinații ținând cont de structura demografică a populației, tipurile clădirilor, condițiile naturale, climaterice și locale.

7.5.1 Componenta și dimensiunile terenurilor se determină prin norme sau în caietul de sarcini.

7.5.2 Concomitent, suprafața totală a teritoriului ocupat de terenurile pentru jocul copiilor, odihna maturilor și sport va fi minimum 10% din suprafața totală a cartierului rezidențial.

7.5.3 Distanțele de la ferestrele construcțiilor locative și publice până la terenuri vor fi de minimum (m):

- a) pentru jocul copiilor de vârstă preșcolară și școlară mică - 10;
- b) pentru odihna maturilor - 10;

- c) pentru sport (în funcție de caracteristicile zgomotului produs *) – 10 - 40;
- d) pentru scopuri de gospodărire - 20;
- e) pentru plimbări cu câini - 40;
- f) pentru parcare a automobilelor - conform 11.

*) Distanțele maxime se vor aplica pentru terenurile de fotbal, minime pentru terenurile tenis de masă.

7.5.4 Distanțele de la terenurile pentru uscarea rufelor nu se reglementează. Distanța de la terenurile pentru containere de gunoi până la terenurile sportive, terenurile pentru jocul copiilor și odihna maturilor, precum și până la hotarele terenurilor instituțiilor preșcolare, medicale și de alimentație publică va fi minimum 20 m, iar de la terenurile pentru scopuri de gospodărire până la cea mai îndepărtată intrare în casa de locuit - maximum 100 m pentru casele cu tuburi de gunoi și 50m pentru casele fără tuburi de gunoi.

NOTĂ - Se permite de a micșora cu maximum 50% suprafața teritoriului, ocupată de terenurile pentru jocul copiilor, odihna maturilor și sport în cazul construcțiilor locative cu 9 niveluri și mai mult sau crearea unui complex sportiv și de agrement unic (de cartier) pentru elevi și populație.

7.6 Densitatea construcțiilor în zonele rezidențiale, publice, de afaceri și mixte se va calcula în conformitate cu normele urbanistice, ținând cont de zonificarea stabilită a teritoriului, tipul și regimul de înălțimi a construcțiilor, diferențierea teritoriului conform importanței urbanistice, starea mediului înconjurător, condițiile naturale și locale.

7.6.1 Valorile limită recomandate pentru procentul de ocupare și coeficientul și de utilizare a teritoriilor din cartiere sunt expuse în Anexa 5. În temeiul argumentărilor respective se permite precizarea (mărirea sau micșorarea) valorilor limite admisibile pentru densitatea construcțiilor în diferite zone, precum și stabilirea indicilor diferențiați de densități în funcție de mărimea orașului și tipul construcțiilor.

7.6.2 Densitatea calculată a populației în cazul construcțiilor complexe multietajate și asigurării medii cu locuințe 20 m² pentru 1 loc. nu va depăși 600 loc./ha.

7.7 În procesul de reconstruire complexă a ansamblurilor de clădiri existente și în alte condiții urbanistice complicate se va permite, în temeiul argumentărilor respective, de a preciza exigențele normative prezente prin caietul de sarcini, avizat de organele locale de arhitectură și urbanism, instituțiile sănătății publice, instituția responsabilă de prevenirea și stingerea incendiului și de protecție a mediului înconjurător.

7.7.1 Concomitent, se va asigura ameliorarea condițiilor igienico-sanitare și ecologice de abitație a populației, precum și sporirea securității împotriva incendiului a construcțiilor.

7.7.2 În procesul de reconstruire a clădirilor locative și publice prin supraetajări, inclusiv etaje mansardă, dimensiunile și configurația acestora se va determina în funcție de durata normativă a insolației și iluminării naturale în conformitate cu 14.

7.7.3 În zonele istorice supraetajarea cu mansarde se va permite cu respectarea unității stilistice a mediului istoric, cu păstrarea specificului vizual-peisagistic constituit istoric a monumentelor de istorie și cultură, avizat de către Consiliul Național al Monumentelor Istorice pe lângă Ministerul Culturii.

7.8 În zonele cu situații excepționale și în zonele afectate de dezastre ecologice, determinate în corespundere cu criteriile de evaluare a stării ecologice a teritoriilor, nu se permite majorarea densității existente a construcțiilor rezidențiale fără realizarea măsurilor necesare pentru protecția mediului.

8 Zonele construcțiilor industriale, infrastructurilor de transport și edilitare

8.1 În componența zonelor industriale, ale infrastructurilor de transport și edilitare se includ:

- a) zone comunale - zonele de amplasare a construcțiilor comunale, de depozitare, ale gospodăriei locativ-comunale, de transport și comerț „en-gros”;
- b) zone industriale - zonele de amplasare a construcțiilor industriale cu diverse norme de impact asupra mediului înconjurător, care, de regulă, necesită stabilirea zonei sanitare de protecție cu lățimea peste 50 m, precum și căi feroviare de acces;

c) alte tipuri de infrastructuri industriale (zone de cercetare și producere, parcuri industriale), tehnico-edilitare și transport.

8.1.1 În zonele industriale se permite amplasarea construcțiilor și instalațiilor pentru serviciile de salvare, care deserveșc întreprinderile din zonă, construcțiilor edilitare și transport, care asigură funcționalitatea obiectelor situate în teritoriul dat, parcuri industriale, edificiilor prestări servicii către personalul de producere și alte construcții de acest gen.

NOTA 1 - În procesul de amplasare și reconstruire a întreprinderilor și altor construcții pe teritoriul zonelor industriale se vor prevedea măsuri de asigurare a securității acestora în perioada exploatării. Contra acțiunilor periculoase și în scopul asigurării funcționalității altor întreprinderi, la una din acestea se vor prevedea măsuri de protecție a populației din zonele rezidențiale adiacente. Gradul de pericol al întreprinderilor industriale și altor construcții se va determina în ordinea stabilită de legislație și reglementările tehnice.

NOTA 2 - În procesul de restaurare a construcțiilor cu statut de monument al istoriei și culturii, amplasate în zonele industriale existente, se vor prevedea măsuri de protejare a patrimoniului istoric conform [9] .

8.2 În hotarele zonelor industriale și zonelor sanitare de protecție ale întreprinderilor nu se permite amplasarea caselor de locuit individuale, blocurilor locative, întovărășirilor pomicole, instituțiilor de educație, sănătate, odihnă și sport, altor construcții publice, care nu au tangență cu deservirea sectorului industrial.

Teritoriul zonei sanitare de protecție nu se va utiliza în scopuri de agrement. Utilizarea teritoriului zonei sanitare de protecție în scopuri agricole se admite doar dacă tehnologia producerii nu prevede emisii nocive și periculoase, precum și în cazul în care, în compartimentul evaluarea impactului asupra mediului se constată lipsa emisiilor periculoase/dăunătoare în zona respectivă.

NOTĂ - Sectoarele zonelor sanitare de protecție nu se includ în componenta teritoriului întreprinderii și pot fi utilizate pentru amplasarea construcțiilor, edificarea cărora se permite pe teritoriul acestor zone. Întreprinderea, generatoare de poluări, este responsabilă de realizarea pe teritoriul adiacent a măsurilor de reabilitare, igienico-sanitare și constructive pentru protecția mediului înconjurător, inclusiv de amenajare a zonelor sanitare de protecție.

8.3 În componența zonelor industriale ale orașelor se pot constitui zone de producere, destinate amplasării preferențiale a întreprinderilor industriale în funcție de clasificatorul sanitar al produselor, zone de cercetare și producere, zone comunale și de depozitare.

Întreprinderile cu profil alimentar, medical, farmaceutic și altele, cu zona sanitară de protecție până la 100m, nu se vor amplasa pe teritoriul zonei industriale cu întreprinderi metalurgice, chimice, petrochimice și ale altor sectoare industriale cu tehnologii nocive și periculoase, precum și în hotarele zonelor de protecție sanitară a acestora.

8.4 Zonele industriale se organizează funcțional-planimetric în formă de cartiere (în hotarele liniilor roșii), în limitele cărora se vor amplasa produsele de bază și auxiliare ale întreprinderilor, ținând cont de exigențele igienico-sanitare și de protecție împotriva incendiului pentru amplasarea acestora, traficul marfar, tipurile de transport, precum și etapizarea construcțiilor.

Teritoriul, ocupat de terenurile întreprinderilor industriale și prestări servicii va constitui, de regulă, minim 60% din teritoriul zonei industriale.

NOTA 1 - Gradul de ocupare a teritoriului zonei industriale se determină în procente, ca raportul sumei suprafețelor terenurilor întreprinderilor industriale și construcțiilor conexe acestora în hotarele îngrădirilor (în lipsa îngrădirilor - în hotarele convenționale ale acestei zone), precum și instituțiilor prestări servicii, inclusiv suprafețele ocupate de stațiile de cale ferată, către suprafața totală a zonei industriale, stabilită prin documentația de urbanism. Teritoriile ocupate pot include terenuri de rezervă pentru amplasarea ulterioară a construcțiilor și instalațiilor, planificate în conformitate cu caietul de sarcini.

NOTA 2 - Densitatea construcțiilor în cartierele, ocupate de întreprinderi industriale și alte edificii, de regulă, nu va depăși indicii expuși în anexa 5.

8.5 La amplasarea întreprinderilor și altor construcții se vor prevedea măsuri de protecție a solurilor, apelor de suprafață și freactice, a aerului atmosferic cu respectarea exigențelor din 14 și [16], [17], [29], [32], [36].

8.6 Dimensiunile zonelor sanitare de protecție se vor stabili cu respectarea clasificării sanitare a întreprinderilor, instalațiilor și altor construcții în conformitate cu regulamentele sanitare aprobate de

Guvern și prezentul normativ. Suficiența lățimii zonei sanitare de protecție se va confirma prin calculele dispersărilor de substanțe nocive în aerul atmosferic, care se conțin în emanările întreprinderilor industriale, precum și prin conformarea la cerințele din 14.

8.6.1 Suprafața minimă de spații verzi în zonele sanitare de protecție se aplică în funcție de lățimea acestora, în %:

- a) până la 300 m - 60;
- b) peste 300 până la 1000 m - 50;
- c) peste 1000 până la 3000 m - 40;
- d) peste 3000 m - 20.

8.6.2 În zonele sanitare de protecție, din partea zonelor rezidențiale, publice și de afaceri se va prevedea o fâșie de plantații arbori-arbuști cu lățimea minimă de 50 m, iar pentru lățimea zonei până la 100 m - de minimum 20 m.

8.7 Pentru construcțiile destinate confecționării și păstrării materialelor explozive și articolelor pe baza acestora (arsenale, baze și depozite de materiale explozive) se vor prevedea zone interzise (de pericol). Dimensiunile acestor zone se determină prin documente normative speciale.

Amplasarea de construcții rezidențiale, publice și industriale în zonele interzise (de pericol) nu se admite.

8.8 În componența zonelor de cercetări științifice și producere se vor amplasa instituții științifice și conexe științei, unități de producție experimentală, instituții de învățământ superior și mediu special asociate acestora, hoteluri, întreprinderi prestări servicii, construcții edilitare și de transport.

8.8.1 Componența zonelor de cercetări și producere, condițiile de amplasare a instituțiilor separate de cercetări științifice și producere experimentale se vor determina în funcție de factorii, care acționează asupra mediului înconjurător.

8.8.2 În cazul amplasării produselor experimentale, care nu necesită zone sanitare de protecție cu lățimea peste 50 m, în zonele de cercetări și producere se permite amplasarea ansamblurilor de locuințe, formând astfel zone multifuncționale publice și de afaceri.

8.9 Dimensiunile terenurilor instituțiilor științifice se vor aplica (pentru 1000 m² a suprafeței sumare a tuturor nivelurilor), ha, dar nu vor depăși:

- a) 0,12 – 0,17 - științe tehnice și naturale;
- b) 0,08 – 0,10 - științe sociale.

NOTA 1 - Indicii nu se aplică pentru obiectele, care necesită condiții și regim de lucru speciale (grădini botanice, observatorii etc.).

NOTA 2 - În norma expusă nu se includ terenurile experimentale, poligoanele, teritoriile de rezervă, zonele de protecție sanitară.

NOTA 3 - Valorile mai mici ale indicilor se aplică pentru orașele mari și în condiții de reconstrucție.

8.10 În limitele terenurilor instituțiilor științifice se vor alocă teritorii, ocupate de: clădiri, suprafețe și spații verzi, drumuri, accese și parări auto. Concomitent, clădirile nu vor ocupa mai mult de 50% din suprafața terenului; terenurile sportive și teritoriile înverzite - minimum 10%; drumurile, parările și accesele - 15 – 25%.

8.11 Pe teritoriile zonelor comunale și de depozitare se vor amplasa întreprinderi ale industriei alimentare (alimente, carne și lactate), depozite universale de mărfuri (alimentare și industriale), depozite specializate (frigidere, magazii de păstrare a legumelor și fructelor), întreprinderi comunale și prestări servicii, baze de transport pentru deservirea populației localității.

8.11.1 Sistemul complexelor de depozitare, care nu au tangență cu deservirea cotidiană directă a populației, se va amplasa în afara hotarelor construite ale orașelor mari, apropiindu-le de nodurile transportului exterior auto și feroviar.

8.11.2 În extravilanul orașelor, în zone de depozitare situate separat cu respectarea normelor sanitare, ecologice și speciale, se va prevedea amplasarea depozitelor rezervelor de stat, depozitelor de produse petroliere, gaze lichefiate, substanțe explozive și nocive puternice, depozitelor de alimente, furaj, materie primă industrială și materiale de construcție.

8.12 În procesul de amplasare a depozitelor se vor utiliza la maxim spațiile subterane. Se permite, pe teritoriile excavărilor de minereuri epuizate și pasibile pentru construcție, amplasarea depozitelor de mărfuri alimentare și industriale, camerelor frigorifice și altor, care necesită rezistență la intervenții exterioare și siguranță în funcționare. Amplasarea construcțiilor se va executa în conformitate cu exigențele normative care reglementează utilizarea spațiului subteran în alte scopuri decât extracția minereurilor.

8.13 Dimensiunile terenurilor, suprafața clădirilor și capacitatea depozitelor, destinate deservirii localităților, se vor determina prin calcule. Normele recomandate sunt expuse în Anexa 4. Dimensiunile zonelor de protecție sanitară pentru depozitele de păstrare a legumelor și fructelor se va aplica minim 50 m.

8.14 În procesul de amplasare a întreprinderilor agroindustriale se vor prevedea măsuri de protecție a zonelor rezidențiale, publice și de afaceri de influență nefavorabilă a acestora, precum și a întreprinderilor propriu-zise de poluări și impactul negativ al altor produceri, nodurilor de transport și instalațiilor edilitare. Măsurile de protecție a solurilor, apelor de suprafață și freatice, spațiilor acvatice și aerului atmosferic vor corespunde normelor sanitare și exigențelor din 14.

8.15 Pe parcursul constituirii zonelor industriale în localitățile rurale, distanțele între întreprinderile agricole, construcții și instalații se vor prevedea minim admise de exigențele sanitare, veterinare, de prevenire și stingere a incendiului și normele tehnologice cu respectarea [3], [7] - [10], [12], [16], [26] - [30], [36].

8.15.1 Pe teritoriul complexelor și fermelor animaliere cât și în zonele de protecție ale acestora nu se permite amplasarea întreprinderilor de prelucrare a producției agricole, construcțiilor cu profil alimentar și altora echivalente cu acestea.

8.15.2 Construcțiile cu dimensiuni ale zonei sanitare de protecție peste 300 m trebuie amplasate pe terenuri separate, în extravilanul localităților rurale.

8.16 Liniile de transportare a curentului electric, rețelele de telecomunicații și alte construcții liniare de importanță locală se vor amplasa pe hotarele câmpurilor agricole de-a lungul drumurilor, fâșiilor forestiere, traseelor existente cu asigurarea accesului liber spre aceste rețele de pe teritoriile necultivate.

8.17 Zonele industriale din localitățile rurale, de regulă, nu trebuie să fie separate în terenuri izolate prin căi ferate sau drumuri publice.

8.18 Zonele infrastructurilor edilitare și de transport se vor prevedea pentru amplasarea construcțiilor și instalațiilor feroviare, rutiere, de comunicații, instalațiilor tehnice, ținând cont de perspectivele de dezvoltare ale acestora.

8.18.1 În scopul exploatării optime a instalațiilor, amenajării altor construcții ale transportului exterior, se admite stabilirea zonelor de protecție.

8.18.2 Alocarea terenurilor pentru instalațiile și amenajările transportului exterior se va efectua în modul stabilit de legislație. Regimul de utilizare a acestor terenuri se va determina prin documentația de urbanism în conformitate cu legislația în vigoare.

8.19 Amplasarea instalațiilor, comunicațiilor și altor construcții de transport pe teritoriul localităților va corespunde normelor și standardelor sanitare și exigențelor din 14.

8.19.1 Pentru evitarea acțiunilor nefavorabile pe perioada exploatării construcțiilor de transport, comunicații și rețele edilitare (inginerești) se vor stabili zone de protecție sanitară de la acestea până la hotarele zonelor rezidențiale, publice, de afaceri și recreere.

8.19.2 Teritoriile în limitele hotarelor alocate pentru construcții și instalații de transport, comunicații, echipări edilitare, precum și zonele de protecție ale acestora, se vor amenaja și înverzi cu respectarea caracteristicilor tehnice și de exploatare ale acestor obiecte.

8.19.3 Construcțiile și instalațiile de transport, comunicații, echipări edilitare, exploatarea cărora influențează direct sau tangențial securitatea populației, se vor amplasa în extravilanul localităților.

8.20 Stațiile noi de sortare ale căilor feroviare din rețeaua comună se vor amplasa în extravilanul localităților. Distanțele de la stațiile de sortare până la zonele rezidențiale și publice se vor determina prin calcul ținând cont de volumul de trafic marfar, pericolul incendiar și exploziv a mărfurilor transportate, nivelul admisibil de zgomot și vibrații, dar nu vor fi mai aproape de 150 m.

8.21 Amenajarea intersecțiilor la nivel pe drumuri publice, în conformitate cu categoria funcțională a drumurilor care se intersectează și clasa de intersecție se efectuează în corespundere cu prevederile NCM D.02.03 și CP D.02.11. Intersecțiile liniilor feroviare între ele în niveluri diferite se vor prevedea pentru linii de categoria:

- a) I-a, I-b și II - în extravilanul localității;
- b) III și IV - în afara zonelor rezidențiale, publice și de afaceri.

8.22 Zona rezidențială se va separa de căile ferate prin zonă de protecție sanitară cu lățimea minimă 100 m, calculată de la cea mai apropiată șină a căii ferate. La amplasarea căilor ferate în debleu sau în cazul realizării unor măsuri speciale fonoprotectoare, lățimea zonei de protecție sanitară poate fi micșorată maxim cu 50 m. Lățimea zonei de protecție sanitară de la hotarele terenurilor pomicole se va aplica minimum 50 m.

În zonele de protecție sanitară, adiacent fâșiei alocate a căii ferate, se permite amplasarea drumurilor auto, garajelor, parcarilor auto, depozitelor, întreprinderilor comunale și prestări servicii. Minim 50 % din suprafața zonei de protecție sanitară se va înverzi.

8.23 Drumurile auto de categoriile tehnice I-a, I-b, II, și III, de regulă, se vor proiecta cu ocolirea localităților în conformitate cu NCM D.02.01, alte documentele normative în vigoare.

8.23.1 Pentru deservirea circulației vehiculelor pe drumurile publice de categoriile I – III se amenajează parcuri, locuri de odihnă de scurtă durată (platforme de odihnă), platforme de vizionare, stații de autobuze, stații de alimentare cu combustibil (SAC), stații de deservire tehnică (SDT), puncte de ajutor tehnic (PAT), hoteluri pentru automobiliști (moteluri), tabere pentru automobiliști (campinguri) și alte obiecte, în conformitate cu prevederile NCM D.02.01, CP D.02.10, CP D.02.10.

8.23.2 Distanțele de la muchia terasamentului drumurilor de categoriile tehnice I-a, I-b, II, și III până la construcții se vor aplica în conformitate cu documentele normative, dar vor fi minim până la:

- a) case de locuit – 100 m;
- b) întovărășirii pomicole – 50 m;
- c) pentru drumurile de categoria IV - respectiv 50 și 25 m.

8.23.3 Din partea zonelor rezidențiale și publice ale localităților, se va prevedea de-a lungul drumului o fâșie de plantații verzi cu lățimea de minimum 10 m, cu respectarea prevederilor NCM D.02.01, CP D.02.29, СНП III-10, inclusiv și conform tipurilor și metodelor de înverzire specificate în anexele A și B din CP D.02.29.

8.23.4 În cazul traficului tranzit prin localități, se vor prevedea măsuri de securitate pentru pietoni și transportul local, realizarea exigențelor ecologice și igienic-sanitare stabilite pentru ansambluri de construcții, precum și asigurarea clarității vizuale și confortului optic, cu respectarea prevederilor NCM D.02.01, NCM D.02.03, CP D.02.11 și CP D.02.29.

8.24 Aerodromurile/aeroporturile/heliporturile [48] cu toată infrastructura necesară se vor amplasa, în baza unor planuri generale [40] și cu respectarea prevederilor NCM D.04.01 și SM EN 13036-5, la distanțe normative față de hotarele zonelor rezidențiale, publice, de afaceri, mixte și recreere, prin care se asigură securitatea zborurilor, nivelul fonic și electromagnetic admisibil, stabilit prin norme sanitare pentru aceste zone teritoriale. Concentrația de substanțe poluante, emise în atmosferă la executarea lucrărilor de construcții, precum și din motoarele aeronavelor și ale mijloacelor de transport terestru în timpul exploatării aerodromului (poluarea de fond) nu trebuie să depășească valorile limită admise, stabilite de normele sanitare.

8.24.1 Planurile generale vor include date relevante legate de operațiunile aerodromurilor/aeroporturilor/heliporturilor, traficul de pasageri (pentru aeroporturi/heliporturi), managementul spațiului aerian, nevoile de infrastructură, impactul asupra mediului și cerințele clienților și să se asigure că reflectă nevoile actuale și viitoare ale acestora [40], [48].

8.24.2 Planurile generale vor cuprinde toate aspectele relevante, inclusiv dezvoltarea infrastructurii, măsurile de siguranță și securitate, impactul de mediu, viabilitatea economică, îmbunătățirea serviciilor pentru clienți și integrarea în sistemul național și internațional de transport aerian a standardelor și a reglementărilor naționale și internaționale [40], [48] inclusiv SM EN 13036-5.

8.24.3 La proiectarea și/sau construirea infrastructurii a aerodromurilor/aeroporturilor/heliporturilor și a obiectelor speciale sau la modificarea infrastructurii existente ale acestora, se vor respecta cerințele prevăzute de [3], [7], [12], [19], [20], [36], [37], [48], [57], [58], [59], [60], [61], [62], [63], standardele și normativele tehnice în construcții.

Documentațiile de construcție sau reconstrucție a aerodromurilor/aeroporturilor/heliporturilor și a obiectelor speciale trebuie examinate și avizate de către autoritatea administrativă de implementare și realizare a politicilor în domeniul aviației civile, a securității aeronautice și a securității populației, de protecție a mediului, precum și de necesități de infrastructură (drumuri și alte căi terestre de comunicație, telecomunicații etc.) pentru deservirea aeroportului și asigurarea exploatării acestuia în condiții de siguranță și eficiență conform [48] și [57].

8.24.4 Organul central de specialitate în domeniul aviației civile asigură procedura de evaluare a impactului asupra mediului al activităților planificate în domeniul aeronauticii civile și domenii conexe, în conformitate cu [12] și [48] și stabilesc acțiunile de protecție a mediului, care, în urma derulării activităților specifice, au un impact semnificativ asupra mediului.

8.24.5 În cazul apariției necesității de a minimiza efectele nocive asupra sănătății umane și pentru menținerea calității zgomotului ambiental, operatorii aerodromurilor asigură efectuarea cartografierii acustice a zonei în care se află aerodromul, conform cerințelor [19] și [48]. Hărțile acustice, precum și planurile de acțiuni de diminuare a zgomotului sunt aprobate de organul central de specialitate în domeniul aviației civile [48].

8.24.6 Exigențele indicate sunt valabile atât în cazul reconstruirii zonelor rezidențiale, publice, de afaceri și recreere existente, cât și creării celor noi în adiacența aerodromurilor/aeroporturilor/heliporturilor care funcționează.

8.25 Amplasarea în adiacența aerodromurilor/aeroporturilor/heliporturilor a clădirilor, liniilor electrice de tensiune înaltă, instalațiilor radio și electrotehnice etc., care pot amenința securitatea zborurilor navelor aeriene sau pot crea obstacole pentru funcționarea normală a mijloacelor de navigație ale aerodromului/aeroportului/heliportului, se va coordona cu întreprinderile și instituțiile care gestionează aerodromurile/aeroporturile/heliporturile.

8.25.1 Lista întreprinderilor și instituțiilor, care vor coordona planul general cu amplasarea aerodromurilor/aeroporturilor/heliporturilor, se determină de autoritatea administrativă de implementare și realizare a politicilor în domeniul aviației civile [48].

8.25.1.1 Se coordonează planul general elaborat sau modificat pentru:

- a) construcția sau reconstrucția aerodromurilor/aeroporturilor/heliporturilor civile și a obiectelor speciale, inclusiv modificarea caracteristicilor și suprafețelor drumurilor și pistelor aeroportuale;
- b) amplasarea construcțiilor, a instalațiilor și a echipamentelor în zonele supuse servituților aeronautice.
- c) toate construcțiile în hotarele fâșiilor de acces aerian spre aerodromuri, precum și în afara acestor hotare în raza 10 km de la punctul de referință al aerodromului;
- d) construcțiile în raza 30 km de la punctul de referință, înălțimea cărora în raport la cota aerodromului este de 45 m și mai mult.

8.25.1.2 Fără avizul prealabil eliberat de autoritatea administrativă de implementare și realizare a politicilor în domeniul aviației civile, se interzice:

- a) amplasarea de noi construcții, instalații, obiecte, sisteme ingineresti și sisteme de comunicații sau efectuarea de lucrări la acestea în zonele care se află în perimetrul a 15 km față de punctul de referință al aerodromului, precum și amplasarea de noi construcții, instalații, obiecte a căror înălțime este de

45 m sau mai mare față de nivelul solului, precum și alte edificii cu emanații radio și electromagnetice, care pot crea obstacole pentru funcționarea normală a mijloacelor radiotehnice indiferent de locul planificat de amplasare a acestora;

b) construcțiile cu pericol de explozie;

c) întreprinderile industriale, alte instalații, activitatea cărora pot provoca diminuarea vizibilității în zonele aerodromului/aeroportului/heliportului;

d) amplasarea turbinelor eoliene, indiferent de locul planificat de amplasare a acestora.

8.25.2 Se interzice amplasarea la o distanță mai mică de 15 km față de punctul de referință al aerodromului se interzice amplasarea obiectelor de activitate umană și folosința pământului, care prezintă pericol pentru operarea în siguranță și eficiență a aerodromurilor/aeroporturilor, inclusiv:

a) locurilor de depozitare a reziduurilor alimentare, fermelor animaliere, abatoarelor și altor construcții care ar putea încuraja concentrarea animalelor sălbatice și păsărilor în vecinătatea aerodromului;

b) care utilizează lumini periculoase, confuze și înșelătoare;

c) care provoacă orbire cauzată de surse de iluminare cu intensitate mare sau cu capacitate reflectorizantă înaltă;

d) a surselor de radiație invizibilă sau prezența obiectelor mobile sau fixe care pot afecta în mod negativ performanța sistemelor de comunicație aeronautică, navigație și supraveghere.

NOTA 1 - Coordonările menționate își pierd actualitatea în caz dacă pe parcursul a trei ani lucrările de edificare a construcțiilor respective nu au demarat.

NOTA 2- Punctul de referință se situează în apropierea centrului geometric al aerodromului/aeroportului/heliportului:

a) pentru o pistă de decolare și aterizare (PDA) - în centrul acesteia;

b) pentru două PDA paralele - în mijlocul liniei drepte, care unește centrele acestora;

c) pentru două PDA neparalele - în locul de intersecție a liniilor perpendiculare, care sunt trasate din centrele PDA.

NOTA 3 - În actele înaintate spre coordonarea amplasării construcțiilor înalte se vor indica coordonatele situării construcțiilor proiectate.

NOTA 4 - prevederile din 8.24 și 8.25 nu se aplică aerodromurilor sau părților componente ale acestora, precum și echipamentelor, personalului și organizațiilor, în cazul în care sunt controlate și operate de forțele sistemului național de apărare.

8.26 Amplasarea clădirilor noi și reconstruirea celor existente în zona de activitate a mijloacelor de navigație a căilor fluviale se va efectua prin coordonarea cu autoritatea publică centrală corespunzătoare.

8.27 Porturile fluviale se vor amplasa la o distanță de minimum 100 m de la ansamblurile de locuințe.

8.27.1 Distanțele de la hotarele noilor porturi fluviale până la construcțiile locative se vor aplica, m, minimum:

a) de la hotarele raioanelor, destinate amplasării depozitelor de substanțe lichide ușor inflamabile (la amplasarea depozitelor mai jos pe cursul apei)* - 500;

b) de la hotarele zonelor de transbordare și păstrare a mărfurilor care generează prafuri - 300;

c) de la rezervoarele și instalațiile de umplere-vărsare în zonele de transbordare a substanțelor lichide ușor inflamabile până la:

– depozitele de categoria I – 200 m;

– depozitele de categoria II și III – 100 m.

*Distanța indicată se va aplica inclusiv de la locurile de odihnă, debarcadere, gări fluviale, stații hidroelectrice, întreprinderi industriale și poduri.

8.27.2 La amplasarea depozitelor mai sus pe cursul apei, distanțele de la construcțiile menționate vor fi de minimum:

– pentru depozite de categoria I – 5000 m;

– pentru depozite de categoria II - III – 3000 m.

NOTA 1 - Pe teritoriul porturilor fluviale se vor prevedea accese la apă și platforme pentru captarea apei de către mașinile de stins incendiu.

NOTA 2 - În porturile cu trafic mic de mărfuri, zonele de pasageri și mărfuri se pot unifica în una mixtă.

8.28 Locurile de staționare a navelor mici, proprietatea cluburilor sportive și cetățenilor, și alte structuri ale infrastructurii pentru sporturi nautice, care deservesc zonele de agrement pentru populație, se vor amplasa în afara zonelor rezidențiale, publice și de afaceri.

Dimensiunea terenului pentru păstrarea navelor pe rackuri cu un singur nivel se va calcula din considerentele (pentru un loc): pentru nave de promenadă – 27 m², pentru nave sportive – 75 m².

NOTĂ - Exigențele listate nu se reflectă asupra stațiilor de bărci și alte instalații ale sporturilor acvatice, care deservesc zonele de odihnă pentru populație.

9 Zone de recreere. Zonele teritoriilor cu regim special de protecție

9.1 În componența zonelor de recreere se includ teritoriile ocupate de păduri, scuaruri, parcuri, grădini publice, râuri, iazuri, lacuri, bazine acvatice (rezervoare de apă), plaje amplasate în raza orașelor și destinate odihnei, turismului, practicării culturii fizice și sportului.

9.1.1 În intravilanul localităților se pot evidenția zone cu regim special de protecție: terenuri de importanță deosebită pentru natură, știință, istorie, cultură, odihnă, sănătate sau de altă importanță majoră.

9.1.2 Pe teritoriul zonelor de recreere și celor cu regim special de protecție se interzice edificarea unor construcții noi și extinderea celor existente industriale, comunale, de depozitare și de altă natură care nu sunt conexe exploatarea construcțiilor cu destinație de recreere, sănătate și protecție a mediului. Regimul de utilizare a terenurilor stațiunilor balneare se stabilește prin legislație specială.

9.2 Perioada de acces cu transport public spre parcurile orașenești sau sectoriale (fără a se ține cont de timpul de așteptare a acestuia) va fi maximum 30 min până la parcul orașenesc și 20 min până la cel din sector.

Grădinile zoologice se vor amplasa în componența zonelor de recreere. Distanța de la hotarele terenului grădinii zoologice până la construcțiile publice și ansamblurile de locuințe se va stabili cu avizul autorităților locale de sănătate publică dar va fi minimum de 50 m.

9.3 În procesul de amplasare a parcurilor și grădinilor publice se vor păstra la maxim terenurile înverzite și bazinele acvatice existente.

9.3.1 Suprafața teritoriului parcurilor, grădinilor publice și scuarurilor va fi de minimum:

- a) parcuri publice (orașenești) – 15 ha;
- b) parcuri sectoriale – 10 ha;
- c) grădini publice în zone rezidențiale – 3 ha;
- d) scuaruri - 0,5 ha.

Suprafața menționată se poate micșora în condiții de reconstruire.

9.3.2 Suprafața terenurilor înverzite vor constitui minimum 70% din aria totală a parcurilor și grădinilor publice.

9.4 Obiectele pentru odihna de scurtă durată a populației, parte componentă a zonelor de recreere, se vor amplasa asigurând perioada de acces spre acestea cu transportul public, de regulă, maximum 1,5 ore.

Suprafețele terenurilor obiectelor pentru odihna de scurtă durată a populației se vor calcula din considerentele minimum 500 m² pentru 1 vizitator, inclusiv pentru odihna activă – minimum 100 m² pentru 1 vizitator.

9.5 În componența zonelor naturale cu regim special de protecție se pot evidenția stațiuni balneare situate pe terenuri cu factori naturali curativi, microclimatici, landșaftologici și igienico-sanitari favorabili.

9.5.1 În stațiunile balneare se vor amplasa instituții sanatoriale, balneologice, medicale, de recreere, agenții de turism, instituții și întreprinderi prestări servicii pentru pacienți și vizitatori, parcuri și alte teritorii verzi de uz comun, plaje, formând zone balneare.

9.5.2 Suprafețele teritoriilor plantate de uz comun în zonele balneare se vor calcula din considerentele 100m² pentru 1 loc în instituțiile balneologice și curative.

NOTĂ - În zonele balneare de stepă teritoriile plantate de uz comun se vor micșora maximum cu 50 %.

9.6 Instituțiile balneare și de odihnă în zone riverane se vor amplasa în conformitate cu prevederile 14, dar la o distanță de minimum 50 m de malurile râurilor și bazinelor acvatice.

9.7 Suprafețele plajelor, situate pe malurile râurilor și lacurilor în zonele balneare și de recreere, se vor calcula din considerentele minimum 8 m² pentru un matur și minim 5 m² pentru un copil.

Suprafețele plajelor curative specializate pentru pacienții cu mobilitate redusă se vor calcula din considerentele 8-12 m² pentru 1 vizitator.

9.8 Distanțele de la hotarele terenurilor instituțiilor balneare și curative nou proiectate se vor aplica minimum, m:

- a) până la construcțiile locative și publice (care nu au tangență cu deservirea zonelor de recreere și balneare), clădirile gospodăriei comunale și depozite – 500 (în condițiile de reconstruire - 100);
- b) până la căile feroviare - 500;
- c) până la drumurile de categoria:
 - I-a, I-b, II, III - 500;
 - IV - 200;
- d) până la casele de vacanță – 300.

9.9 Categoriile teritoriilor naturale cu regim special de protecție de nivel național, local sau altul, se vor stabili în conformitate cu legislația în vigoare.

9.10 Suprafețele și modul de utilizare a zonelor cu regim special de protecție se vor stabili în conformitate cu legislația în vigoare, precum și ținând cont de prevederile din 14.

9.11 Numărul estimativ de vizitatori simultani în parcuri și parcuri forestiere se va calcula din considerentele maximum, pers/ha, pentru:

- a) parcuri urbane – 100;
- b) parcuri în zone de recreere – 70;
- c) parcuri în stațiuni balneare – 50;
- d) parcuri forestiere, parcuri acvatice – 10;
- e) păduri urbane - 1-3.

Pentru numărul de vizitatori simultani 10-50 pers/ha se va prevedea rețeaua de drumuri și alei pentru circulația acestora, iar la marginea poienilor - plantații pentru protecția solului; la numărul de vizitatori simultani 50 pers/ha și mai mult - acțiuni pentru transformarea landșaftului forestier în parc.

9.12 În localități se va prevedea, de regulă, sistemul continuu de teritorii plantate și alte spații deschise. Ponderea teritoriilor plantate cu diverse destinații în hotarele construite ale localităților urbane (nivelul de înverzire) se va prevedea minimum 40%, iar în limitele unei zone rezidențiale minimum 25% (inclusiv suprafața totală plantată a ansamblului de locuințe).

NOTĂ - În orașe cu întreprinderi industriale, care necesită crearea zonelor de protecție sanitară cu lățimea peste 1 km, nivelul de înverzire a terenului se va majora minimum cu 15%.

9.13 Suprafața teritoriilor înverzite de uz comun – parcuri, grădini, scuaruri, bulevarde, situate în hotarele construite ale localităților, se va calcula conform Tabelului 4.

Tabelul - 4

Teritorii înverzite de uz comun	Suprafața teritoriilor înverzite m ² /loc.		
	Orașe mari	Orașe medii	Orașe mici
Localități urbane	10	7	8 (10*)
Zone rezidențiale	6	6	-

*În paranteze sunt indicați indicii de calcul pentru orașele mici cu populația până la 10 mii locuitori.

NOTA 1 - Pentru orașele balneoclimaterice norma de teritorii înverzite de uz comun se va mări cu maximum 50%.

NOTA 2 - Suprafețele teritoriilor înverzite de uz comun în localitățile amplasate în zonele de stepă se pot micșora cu 20 %.

9.14 Parcurile mari și cele forestiere cu lățimea 0,5 km și mai mult vor ocupa minimum 10% în structura teritoriilor înverzite de uz comun.

NOTĂ - În zonele seismice se va asigura accesul liber către parcuri, grădini și alte teritorii înverzite de uz comun.

9.15 În orașele mari, concomitent cu parcurile de importanță orășenească și sectorială, se vor prevedea parcuri specializate – pentru copii, sportive, expoziționale, zoologice și altele, grădini botanice, suprafețele cărora se vor calcula conform caietului de sarcini.

Suprafețele estimative ale parcurilor pentru copii se vor calcula reieșind din 0,5 m²/pers., inclusiv terenurile și amenajările sportive.

9.16 Pe terenurile cu grad sporit de integritate a landșafturilor naturale cu valoare estetică și cognitivă, se vor forma parcuri naționale și naturale. Organizarea arhitectural-spațială a parcurilor naționale și naturale va prevedea utilizarea acestora în scopuri științifice, culturale, educative și recreative cu delimitarea, de regulă, a zonelor de rezervație, recreere și gospodărire în corespundere cu [8] și [13].

9.17 În cazul amplasării parcurilor în lunci inundabile se vor respecta prevederile din 8 al prezentelor norme și cerințele de consolidare tehnică și protecție a teritoriului de inundații și subinundații.

9.18 Bulevardele și aleile pietonale se vor prevedea în direcția fluxurilor masive de circulație pietonală. Amplasarea bulevardelor, lungimea, lățimea, precum și poziționarea în profilul transversal al străzii se vor stabili ținând cont de soluțiile arhitectural-planimetrice ale străzii și ansamblurilor de construcții. Pe bulevarde și alei pietonale se vor prevedea spații pentru odihnă de scurtă durată.

Lățimea bulevardelor cu o alee pietonală longitudinală se va aplica minimum, m, amplasate:

Pe axa străzii	18
Pe o parte a străzii între partea carosabilă și construcții	10

9.19 Teritoriile plantate de uz comun se vor amenaja și dota cu mobilier urban: havuzuri și piscine, scări, rampe, ziduri de sprijin, chioșcuri, corpuri de iluminat, etc. Numărul de corpuri de iluminat se va stabili în conformitate cu normele de iluminare a teritoriului.

9.20 Rețeaua de drumuri cu funcții de recreere (drumuri, alei, cărări) se vor trasa cu pante minim posibile, în corespundere cu direcțiile principale de circulație a pietonilor și ținând cont de distanța minimă până la punctele de oprire, terenurile sportive și de joacă. Lățimea benzii se va stabili în raport la 0,75 m (lățimea benzii de circulație a unei persoane) luând în calcul posibilitatea trecerii în ambele sensuri a cărucioarelor pentru copii și persoane cu dizabilități.

9.21 Distanța de la construcții până la axa arborilor și arbuștilor se va aplica conform Tabelului 5.

Tabelul 5 - Distanța de la construcții până la axa arborilor și arbuștilor

Construcție, obiectul amenajării edilitare	Distanța de la construcție, edificiu până la axă, m	
	Tulpină arbore	Tulpină arbuști
Perete exterior construcție	5,0	1,5
Margine trotuar	0,7	0,5
Margine parte carosabilă, muchia fâșiei consolidate a drumului sau creastă acostament	2,0	1,0
Pilon rețea de iluminare, pilon pod, estacadă	4,0	-
Talpa taluzului, terasei	1,0	0,5
Talpa sau muchia internă a peretelui de sprijin	3,0	1
Rețele subterane:		
Gazoduct, canalizare	1,5	-
Rețea de termoficare (perete canal, tunel sau membrane pentru pozare fără canal)	2,0	1
Apeduct, drenaj	2,0	-
Cablu electric, cablu comunicații	2,0	0,7

NOTA 1 - Normele prezentate se referă la arbori cu diametrul coroanei maximum 5 m și se vor mări pentru arborii cu coroana de diametru mai mare.

NOTA 2 - Distanța de la liniile electrice aeriene până la arbori se va stabili în conformitate cu regulile de instalare a echipamentelor electrice.

NOTA 3 - Arborii plantați lângă construcții nu vor crea obstacole pentru insolație și iluminatul natural a încăperilor de locuit.

NOTA 4 - Distanța de la rețelele tehnico-edilitare, precum și distanța de la bordură, adiacentă la carosabilul străzilor și drumurilor, până la ghiveciul cu plante sau barierele de protecție a rădăcinilor, trebuie să fie de minimum 500 mm.

9.22 În scopul asigurării localităților cu material săditor, se vor prevedea pepiniere de arbori și arbuști, sere pentru creșterea florilor.

Suprafața pepinierelor se va aplica din calculul 3-5 m²/locuitor în funcție de nivelul de asigurare a populației cu terenuri plantate de uz comun, dimensiunile zonelor de protecție sanitară, particularitățile naturale, climatice și alte condiții locale. Suprafața totală a gospodăriilor de creștere a florilor (serelor) se va aplica din calculul 0,4 m²/locuitor.

9.23 Zonele de odihnă și balneare

9.23.1 Zonele de recreere de scurtă durată se vor amplasa la o distanță minimum 500 m de la stațiuni balneare, tabere pentru odihna copiilor și tineretului, întovărășiri pomicole, drumuri auto și căi ferate, iar de la casele de odihnă – minimum 300 m.

9.23.2 Dimensiunile locurilor deschise pentru staționarea automobilelor situate la hotarele parcurilor forestiere, zonelor de recreere și balneare, se vor stabili prin caietul de sarcini, iar în lipsa datelor – conform Anexei 8.

9.23.3 Zona balneară se va amplasa pe terenuri cu factori naturali curativi, cu condiții favorabile microclimatice, landşaftologice, igienice-sanitare. În limitele acesteia se vor amplasa instituții balneare și medicale, instituții de odihnă și turism, instituții prestări servicii pentru pacienți, care vor forma centre publice, inclusiv centrul balneologic comun, parcuri balneare de uz comun, plaje.

9.23.4 Pentru zonele balneare se vor prevedea:

- a) instituții balneare pentru odihnă de lungă durată pe terenuri cu nivel admis de poluare fonică;
- b) instituții balneare, recuperare și medicale pentru copii, separate de instituțiile pentru adulți prin fâșii verzi cu lățimea minimum 100 m;
- c) reamplasarea în afara zonei balneare a construcțiilor industriale, comunale și de depozitare, clădirilor locative și publice, care nu au tangență cu prestarea serviciilor pentru pacienți și vizitatori;
- d) reducerea circulației transportului și excluderea completă a fluxurilor de tranzit.

Amplasarea construcțiilor locative pentru personalul de deservire a instituțiilor balneare, se va prevedea în afara zonei balneare cu condiția asigurării timpului de acces spre locul de muncă în limita 30 min.

9.23.5 Dimensiunile terenurilor de uz comun ale zonelor balneare se vor stabili reieșind din calculul, m² pentru 1 loc în instituțiile balneare: centre balneare comune -10, cu spații verzi -100.

NOTĂ - În zonele balneare existente dimensiunile teritoriilor înverzite de uz comun pot fi micșorate cu maxim 50%.

10 Instituții și întreprinderi prestări servicii

10.1 Instituțiile și întreprinderile prestări servicii se vor amplasa în apropierea locurilor de abitație și muncă în localități, generând, de regulă, formarea de centre publice în corelare cu rețeaua de transport public. Capacitatea instituțiilor și întreprinderilor prestări servicii se va calcula în conformitate cu normele în vigoare.

NOTĂ - Amplasarea, capacitatea și suprafețele terenurilor instituțiilor și întreprinderilor prestări servicii, care nu sunt enumerate în acest capitol și în Anexa 5, se vor indica în tema pentru proiectare.

10.2 La determinarea numărului, destinației și capacității instituțiilor și întreprinderilor prestări servicii în orașele - centre ale rețelei de localități se va ține cont, suplimentar, de populația care face naveta din alte localități situate în zonă.

10.3 Instituțiile și întreprinderile prestări servicii în zonele rurale se vor amplasa ținând cont de necesitatea asigurării fiecărei localități cu servicii de primă necesitate în limita de accesibilitate pietonală maximum 30 min. Obiective cu nivel sporit de deservire se vor prevedea pentru grupuri de localități rurale.

Pentru organizarea deservirii se vor prevedea, pe lângă clădirile staționare, instalații sezoniere mobile, oferindu-le terenuri corespunzătoare.

10.4 Raza de deservire a populației de către instituțiile și întreprinderile prestări servicii, amplasate în zone rezidențiale, de regulă, nu va depăși indicatorii prezentați în Tabelul 6.

Tabelul - 6

Instituții și întreprinderi prestări servicii	Raza de deservire, m
Instituții preșcolare *	
a) în orașe	300
b) în localitățile rurale și orașele mici pentru zonele cu construcții individuale	500
Școli generale	750 (500 pentru clase primare)
Săli pentru educație fizică și sport	500
Centre de sport în zonele rezidențiale	1500
Policlinici și filialele lor în orașe**	2000
Puncte de distribuire produse lactate	1000
Analogic pentru construcții cu 1-2 niveluri	2000
Farmacii în orașe	500
Oficii poștale și sucursale ale băncilor în orașe	500
În localități pentru case de locuit individuale cu regim scăzut de niveluri (maxim P+2)	800

* Raza de deservire specificată nu se referă la instituțiile specializate: preșcolare, medicale, grădinițe-creșe și școli generale (cu studierea limbilor, matematicii, sportului, etc). Raza de deservire a școlilor în zonele rurale se va aplica din regulamentele locale de urbanism iar în lipsa acestora se va indica în caietul de sarcini pentru proiectare.

** Accesibilitatea către policlinici, ambulatorii, centre de sănătate, farmacii în mediul rural se va aplica - în limita de 30 minute (deplasare cu transport).

NOTĂ - Căile de acces a elevilor spre școlile generale cu clase primare, nu vor intersecta carosabilul străzilor magistrale cu un nivel.

10.5 Raza de deservire a instituțiilor de învățământ general în localitățile urbane se va aplica conform Tabelului 6.1.

Tabelul - 6.1

Zonă rezidențială	Categorie elevi (tip învățământ)	Raza accesibilității pietonale, instituții învățământ general, km
Zona blocuri locative cu număr mediu de niveluri	Toate tipurile	maxim 0,5
	I și II tip	maxim 0,3
	III tip	maxim 0,4
Zona caselor de locuit individuale și blocuri locative	Toate tipurile	maxim 0,8
	I și II tip	maxim 0,8
	III tip	maxim 0,8

NOTA 1- Amplasarea instituțiilor de învățământ general se permite în raza accesibilității cu transport: pentru elevii nivelului I de studiu – 15 min (într-o direcție), pentru elevii nivelurilor II și III – maximum 50 min (într-o direcție). Raza maximum admisibilă de deservire a elevilor nivelurilor de învățământ II și III nu va depăși 15 km.

NOTA 2 - În mediul rural amplasarea instituțiilor de învățământ general va corespunde cerințelor din Tabelul 6.2.

Tabelul - 6.2

Tip învățământ	Raza accesibilității pietonale, km	Raza accesibilității transportului, km
nivelul I	maxim 2	maxim 15
nivelul II și III	maxim 4	maxim 30

NOTA 3 - Servicii de transport se vor prevedea pentru elevii instituțiilor de învățământ din mediul rural, care locuiesc la o distanță peste 1 km de instituție. Transportarea elevilor se va efectua cu unități de transport predestinate transportării copiilor.

Accesul pietonal maximum admisibil până la locul de staționare a autobuzului nu va depăși 500 m.

Stația de autobuse se va echipa cu acoperiș împrejmuit pe trei laturi, se va separa prin barieră de carosabil, se va pava și va avea vizibilitate de cel puțin 250 m din partea drumului.

10.6 Distanțele minime de la clădirile și hotarele terenurilor instituțiilor și întreprinderilor prestări servicii se indică în Tabelul 7*.

Tabelul - 7

Clădiri (teren) instituții și întreprinderi prestări servicii	Distanța de la clădire (hotare teren) instituții și întreprinderi prestări servicii, m		
	Până la liniile roșii și drumuri		Până la pereții caselor de locuit
	Localități urbane	Localități rurale	
Instituții preșcolare, școli învățământ general (pereții clădirilor)	25	10	Conform normelor de insolație și iluminare

Clădiri (teren) instituții și întreprinderi prestări servicii	Distanța de la clădire (hotare teren) instituții și întreprinderi prestări servicii, m			
	Până la liniile roșii și drumuri		Până la pereții caselor de locuit	Până la pereții clădirilor instituțiilor preșcolare, școlare
	Localități urbane	Localități rurale		
Puncte de colectare a materiei reciclabile	-	-	20*	50
Remiză de pompieri	10	10	-	-
Cimitir înmormântare tradițională	6	6	300	300
Crematoriu	6	6	500	1000
Cimitir înmormântare după incinerare	6	6	100	100

* de la intrări și ferestre

NOTA 1 - Terenurile instituțiilor preșcolare, a spitalelor nou amplasate nu se vor racorda direct la străzile magistrale.

NOTA 2 - Pe terenul spitalului se vor prevedea intrări separate pentru zonele de gospodărire și blocuri: de tratament - pentru pacienții cu maladii infecțioase și neinfecțioase (separat) și patologoanatomie.

NOTA 3 - Punctele de colectare a materiei reciclabile se vor izola prin spații verzi și se vor asigura cu căi de acces auto.

NOTA 4 – În sensul prezentului normativ termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- cimitir - spațiul situat în intravilanul sau extravilanul localității, care a fost, este sau va fi destinat înhumării persoanelor decedate;
- crematoriu – clădire amenajată cu instalații speciale, destinată incinerării persoanelor decedate și/sau Țesuturilor și organelor.

10.7 Înființarea, extinderea și administrarea cimitirelor se realizează prin decizia autorităților deliberative ale administrației publice locale/autorității deliberative a administrației publice a unității teritoriale autonome Găgăuzia, în baza documentației de urbanism (plan urbanistic general, plan urbanistic zonal, plan urbanistic de detaliu) elaborată și aprobată în conformitate cu [3], [7] - [10], [12], [19], [20], [23], [47], [65], a certificatului de urbanism pentru proiectare și a autorizației de construire, precum și în baza avizelor pozitive emise de autoritățile competente pentru supravegherea sănătății publice și de mediu, luând în considerație condițiile hidrogeologice, caracteristicile reliefului terenului, compoziția solului, precum și cu normele sanitare, care trebuie să fie asigurate pe perioada de existență a terenului destinat înhumării.

10.7.1 Terenul destinat pentru înființarea cimitirului trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- a) să aibă o pantă în direcția opusă localităților, bazinelor de apă deschise, cursurilor de apă subterane utilizate de populație pentru consumul de apă potabilă și pentru uz casnic, în conformitate cu cerințele prevăzute de normele sanitare și de protecție a mediului;
- b) să nu fie supusă alunecărilor și prăbușirii;
- c) să nu fie inundate în caz de revărsări;
- d) nivelul maxim al apelor subterane trebuie să fie la o adâncime nu mai mică de 2 m de la suprafață;
- e) să dispună de sol uscat poros, care asigură pătrunderea suficientă a aerului și uscare rapidă;
- f) să dispună de accese convenite amenajate și înverzite, conform cerințelor din 10.7.4.

NOTĂ - În cazul lipsei lotului de pământ ce corespunde acestor cerințe, terenul repartizat pentru cimitir trebuie să fie asigurat cu drenaj.

10.7.2 Nu se permite construcția cimitirelor pe terenurile:

- a) zonei de protecție a apelor râurilor și a bazinelor de apă;
- b) în perimetrele zonei de protecție a surselor subterane de apă, a izvoarelor minerale și zonei de protecție sanitară a stațiunilor balneare;
- c) cu aflorimente carstice, roci la suprafața cărora există crăpături mari și pe locuri unde există roci acvifere;
- d) pe malul lacurilor, râurilor și altor corpuri de apă deschise utilizate de populație pentru necesități gospodărești, pentru scăldat și în scopuri culturale și recreative;

e) cu apele subterane situate la adâncimea mai mică de 2 m de la suprafață, precum și pe terenuri inundate, mlăștinoase, predispușe la alunecări de teren și prăbușiri.

Pe terenul zonelor de protecție sanitară a cimitirelor se interzice construcția de orice obiecte [65].

10.7.3 În cazul în care cimitirul este situat mai sus de cursul apelor subterane, de unde își au izvorul fântânile, rezervoarele și alte instalații de alimentare descentralizată cu apă a localităților rurale, în caz de argumentare sanitaro-igienică, zona de protecție sanitară poate fi majorată până la 500 m, iar în cazul în care cimitirul este situat mai jos de cursul apelor subterane poate fi redusă până la 100 m [65], în baza avizelor emise de autoritățile competente pentru supravegherea sănătății publice și de mediu.

Pentru câteva localități apropiate, din componența unei primării și cu numărul de locuitori mai puțin de 1000 poate fi repartizat un lot de pământ comun, conform [65].

10.7.4 Cimitirele trebuie să fie dotate cu apeduct pentru scopurile de irigare, cu energie electrică, canalizare, căi de acces (drumuri, trotuare, alei), spații verzi, WC-uri, spațiu amenajat corespunzător pentru depozitarea gunoierului, și alte dotări, după caz. Pe terenul cimitirului nu se permite construcția apeductului pentru apă potabilă conform [65].

10.7.5 Fiecare cimitir permanent trebuie să dispună de un teren liber destinat înhumării, reieșind din calculul 0,06 ha pentru 1000 locuitori, conform [65].

10.7.6 Pentru fiecare înhumare (înmormântare) se repartizează un lot de pământ cu suprafața de 3,8m², conform [65].

10.7.7 După 25 ani de la ultima înhumare și închiderea cimitirului cu strămutarea tuturor osemintelor, distanța până la zonele rezidențiale poate fi redusă la 100 m. Pentru desființarea cimitirului este necesară obținerea autorizației de desființare conform [3].

În localitățile rurale și cartierele existente ale orașelor ce urmează a fi reconstruite, distanța de la cimitir până la pereții clădirilor de locuit, instituțiilor preșcolare și spitalelor se permite a fi micșorată cu avizele favorabile emise de autoritățile competente pentru supravegherea sănătății publice și de mediu, dar nu va fi mai mică de 100 m.

10.7.8 Fiecare parte componentă a cultului (comunitățile religioase, lăcașuri de cult) recunoscut de stat în modul stabilit, are dreptul de a avea la cimitir un sector separat pentru înhumarea persoanelor decedate, care este întreținut de sine stătător sau în comun cu alte comunități. Regulile de funcționare a acestora se stabilesc conform [65].

10.7.9 Înființarea și desființarea crematoriilor are loc în condițiile stabilite de [3], [7], [8], [12], [19], normele tehnice, sanitare și de mediu aprobate de către administrațiile publice centrale pentru ocrotirea sănătății și protecția mediului înconjurător.

11 Transportul și rețeaua de drumuri și străzi

11.1 Pentru localități se va prevedea un sistem unic de transport, rețea de străzi și drumuri conform clasificării din [6] și NCM D.02.01, în corelare cu structura urbanistică a acestora și a teritoriului adiacent, asigurând conexiuni rutiere comode, rapide și sigure cu toate zonele funcționale, alte localități, suburbiile și construcțiile transportului exterior, cu asigurarea clarității vizuale și a confortului optic conform CP D.02.29.

Zona drumurilor include partea carosabilă, trotuare, piste pentru cicliști, acostamente, spațiile verzi, șanțuri, rigole, taluzuri, șanțuri de gardă, pavilioane pentru pasageri, parcaje și platforme pentru staționarea mijloacelor de transport, ziduri de sprijin și alte lucrări de artă, inclusiv și zonele de siguranță, conform [6], NCM D.02.01 și CP D.02.29.

11.2 Timpul necesar pentru deplasare de la locul de domiciliu la locul de muncă pentru 90% din angajați (într-o singură direcție) nu va depăși, pentru localitățile urbane cu populația, mii locuitori, minimum:

- a) 2000 – 45 min;
- b) 1000 – 40 min;
- c) 500 – 37 min;

- d) 250 – 35 min;
e) 100 și mai puțin - 30 min.

11.2.1 Pentru navetiștii care se vor deplasa zilnic din alte localități spre locul de muncă, normele indicate pot fi majorate maximum de 2 ori.

11.2.2 Pentru locuitorii din mediul rural timpul pentru deplasare spre locul de muncă (pietonal sau rutier), inclusiv în cadrul întreprinderii agricole, de regulă, nu va depăși 30 min.

NOTA - Pentru valorile intermediare ale numărului calculat al populației normele indicate a consumului de timp se vor determina prin metoda interpolării.

11.3 Capacitatea de circulație a rețelei de străzi, drumuri (publice și private) și intersecții rutiere, numărul locurilor de parcare a automobilelor se vor stabili reieșind din nivelul estimat de automobilizare pentru perioada de calcul, automobile pentru 1000 locuitori:

- a) 200-250 autoturisme, inclusiv 3-4 taxi și 2-3 automobile de serviciu;
b) 25-40 camioane în funcție de componența parcului auto.

11.3.1 Numărul motocicletelor și motoretelor pentru 1000 locuitori se va aplica: 50 -100 unități pentru orașe cu populația ce depășește 100 mii locuitori și 100-150 unități pentru alte localități.

11.3.2 Numărul automobilelor, care vor sosi în orașul - centru din alte localități sau îl vor tranzita se va stabili prin calcul special.

11.3.3 În documentația de urbanism nivelul de automobilizare se va concretiza (micșora sau majora) în funcție de condițiile locale.

11.4 Rețeaua de străzi și drumuri

11.4.1 Rețeaua de străzi și drumuri în localități se va prevedea ca un sistem continuu ținând cont de destinația funcțională a străzilor și drumurilor, intensitatea circulației rutiere (transport, ciclism, pietonal), principalele lucrări de artă amplasate pe străzi și drumuri (poduri, pasaje, estacade, tuneluri, viaducte, diguri, poduri pietonale, ziduri de sprijin, construcții de consolidare a malurilor, podețe, scări, etc.), structura urbanistică a teritoriului, condițiile meteo, destinația și caracterul construcțiilor, în corespundere cu NCM D.02.01, NCM A.06.01, CP B.01.01, CP D.02.11, CP D.02.05, CP D.02.29, CP D.02.30, CP D.02.33, СНП III-10, SM CEN/TS 14383-2, SM CEN/TR 14383-7, SM CEN/TR 14383-8, SM SR 10144-4, SM CWA 17819, SM SR ISO 5130, SM CWA 17381, SM CEN/TS 17466, SM CEN/TR 17143, SM EN ISO 4210-2. Limitele zonelor de siguranță și de protecție (pentru drumuri din extravilanul localității) a drumurilor publice se stabilesc conform anexei 1 din [6].

În componența rețelei de străzi și drumuri conform clasificării din [6], NCM D.02.01 și CP D.02.11, se vor evidenția străzile și drumurile magistrale de interes urban, raional și local, precum și străzile principale. Categoria străzilor și drumurilor în orașe se aplică în conformitate cu clasificarea indicată în Tabelul 8.

Tabelul - 8

Categoria străzilor și drumurilor	Destinația principală a drumurilor și străzilor
Drumuri magistrale:	
Drumuri expres	Conexiunea rutieră rapidă între zonele industriale și rezidențiale ale orașelor mari, accesul spre drumurile externe, aeroporturi, zone importante de recreere și localități. Intersecții denivelate cu străzi și drumuri principale, conform NCM D.02.01 și CP D.02.11 .
Cu trafic dirijat	Conexiunile rutiere între zonele funcționale ale orașelor pe direcții separate și sectoare cu circulația prioritară de trafic marfar, efectuată în afara zonelor rezidențiale, accese la drumurile exterioare. Intersecția cu străzile și drumurile va fi la un nivel.
Străzi magistrale de interes urban:	

Cu circulație continuă	Conexiunile rutiere între zonele rezidențiale și industriale ale centrelor publice în orașe mari și mijlocii, precum și cu alte străzi principale, drumuri urbane și externe. Circulația transportului pe principalele direcții se va asigura în diferite niveluri.
Cu trafic dirijat	Conexiunile rutiere între zonele rezidențiale și industriale din centrul orașului, centrele publice de sector, accese la străzile și drumurile principale, drumurile exterioare. Intersecția cu străzile și drumurile principale vor fi, de regulă, la același nivel.
Drumuri de interes raional (municipal):	Drumuri care asigură legătura dintre orașele-reședință și satele (comunele) din componența raionului (municipiului), precum și legătura dintre sate (comune), inclusiv accesul către acestea dinspre drumurile naționale. Drumurilor respective li se atribuie litera „L”, conform art.4 din [6], și sunt proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea.
Rutiere - pietonale	Conexiunile rutiere și pietonale între zonele rezidențiale, între zonele rezidențiale și industriale, centre publice, ieșirile către alte străzi principale.
Pietonale-rutiere	Conexiunile rutiere și pietonale (preferențial transport public de pasageri) în cadrul zonelor funcționale din sectorul urban.
Străzi și drumuri de interes local:	
Străzi în zone rezidențiale	Rutiere (fără accesul transportului marfar), precum și conexiuni pietonale în zonele rezidențiale, ieșiri către străzile și drumurile principale, străzile cu trafic reglementat.
Străzi și drumuri în zonele de depozitare, științifice-industriale, industriale, comerciale și comunale	Conexiuni rutiere, prioritar pentru autoturisme și camioane în cadrul zonelor (cartierelor), ieșiri către străzile și drumurile principale ale orașului. Intersecțiile cu străzile și drumurile se vor prevedea într-un nivel.
Străzi și drumuri pietonale	Conexiunile pietonale cu locurile de muncă, instituțiile și întreprinderile prestări servicii, inclusiv în cadrul centrelor publice, locurile de recreere și stațiile transportului public.
Drumuri pentru circulația transportului în parcuri	Conexiunile rutiere în limitele terenurilor parcurilor și parcurilor forestiere preponderent pentru deplasarea autoturismelor.
Accese rutiere	Accesul mijloacelor de transport spre clădiri locative, publice, instituții, întreprinderi și alte construcții urbane.
Piste pentru cicliști	Acces pentru biciclete pe trasee libere de circulația altor tipuri de transport spre locurile de agrement, centre publice, iar în orașe mari și accesele pentru biciclete în limitele sectoarelor urbane.

NOTA 1 - Străzile principale, de regulă, se evidențiază din componența rețelei de drumuri și străzi rutiere și pietonale și servesc temei pentru structura urbanistică a localității.

NOTA 2 - În funcție de mărimea și structura urbanistică a orașelor, volumele de trafic, principalele categorii de străzi și drumuri indicate pot fi completate sau se poate aplica componența incompletă a acestora.

NOTA 3 - În cazul reconstrucției, precum și pentru străzile de importanță raională, se permite amenajarea magistralei pe unele segmente ale acestora, destinate doar pentru tranzitul mijloacelor de transport public urban cu organizarea circulației pietonale, troleibuzelor, autobuzelor sau mixte.

NOTA 4 - În orașele istorice se va prevedea eliminarea sau reducerea traficului prin nucleul istoric al zonei protejate prin amenajarea centurilor de ocolire, străzilor cu trafic limitat, străzilor și zonelor pietonale, amplasarea locurilor de parcare pentru autoturisme primordial pe perimetrul acestuia.

NOTA 5 - Sistemele și construcțiile de evacuare a apelor meteorice de pe drumuri și străzi este partea componentă a întregului sistem de organizare și evacuare a apelor meteorice din teritoriul localităților urbane și rurale, proiectarea acestui sistem trebuie efectuată în complex cu soluții tehnice de sistematizare, amenajare, infrastructură în corespundere cu cerințele [20], [31], NCM D.02.01, NCM F.01.01, CP D.02.11, CP B.01.01, СНП III-10, SM EN ISO 14091, și alte normative relevante.

11.4.2 Parametrii de calcul ai străzilor și drumurilor localităților urbane se aplică conform Tabelului 9, a localităților rurale conform Tabelului 10 și conform NCM D.02.01 și CP D.02.11. Valoarea vitezei de proiectare pentru diverse categorii tehnice de drumuri în funcție de relieful regiunii și elementele geometrice minime admisibile pentru drumuri se determină conform NCM D.02.01 și CP D.02.11.

Tabelul - 9

Categoria drumurilor și străzilor	Viteza de calcul, km/h	Lățimea benzii de circulație, m	Numărul total al benzilor de circulație	Raza minimă a curbei în plan, m	Declivitatea longitudi- nală maximă, %		Lățimea minimă a trotuarului, m
					zona rezidenți- ală	alte zone	
Drumuri magistrale:							
Cu trafic de mare viteză (expres)	120	3,75	4-8	600	30	50	-
Cu trafic dirijat	80	3,50 – 3,75	2-6	400	40	60	-
Străzi magistrale:							
Cu circulație continuă	100	3,75	4-8	500	40	60	4,50
Cu trafic dirijat	80	3,50	4-8	400	40	60	3,00
Drumuri magistrale de interes raional:							
Rutier - pietonale	70	3,50	2-4	250	40	60	2,25
Pietonale-rutiere	50	3,50	2	175	40	-	3,00
Accese laterale	60	3,50	2-3	400	40	60	-
Accese locale	30	3,50	2	175	60	80	-
Străzi și drumuri de interes local:							
Străzi în zone rezidențiale	40	3,00	2-3*	90	50	-	1,50
Străzi și drumuri în zonele de depozitare, științifice-industriale, industriale, comerciale și comunale (zone)	50	3,50	2-4	90	50	60	1,50
Drumuri prin parcuri	40	3,00	2	50	80	100	-
Accese:							
Principale	40	2,75	2	50	60	-	1,00
Secundare	30	3,50	1	25	60	-	0,75
Piste pentru biciclete:							
Izolate	30	1,50	2-4	50	30	40	-
Separate	20	1,50	1-2	30	30	40	-
Benzi pentru biciclete	20	1,50	1-2	15	30	40	-
Străzi pietonale:							
Principale	-	1,00	12-24	-	40	60	3,00
Secundare	-	1,00	6-12	-	40	60	1,50

*Ținând cont de utilizarea unei benzi pentru parcare a autoturismelor.

NOTA 1 - Lățimea străzilor și drumurilor se calculează ținând cont de intensitatea circulației de transport și pietoni, tipurile de transport, de folosirea spațiului terestru și subteran, conținutul elementelor amplasate în secțiunea transversală (carosabil, benzi tehnice de pozare utilități subterane, trotuare, spații verzi etc.), cerințele igienico-sanitare și protecției civile.

Linii roșii stabilesc limita convențională între elementele exterioare ale profilului transversal al străzilor și drumurilor (trotuar, acostament, zona tehnică etc.) și teritoriul limitrof (soluții tip de profil transversal sunt prezentate în CP D.02.11). La calcularea intensității traficului pentru diferite tipuri de transport, vor fi utilizați coeficienții de echivalare prezentați în Tabelul 2 din CP D.02.11.

NOTA 2 - În condițiile unui relief dificil sau în condiții de reconstrucții, precum și în zonele urbane valoroase se admite micșorarea parametrilor principali ai planului și profilului străzilor și a drumurilor, inclusiv părțile carosabile pe lucrări de artă, până la valorile indicate în Tabelul 7 din CP D.02.11.

NOTA 3 - Piste pentru biciclete se amenajează pe străzi, cu declivitatea longitudinală, de regulă, sub 30‰. Declivități transversale se aprobă în limitele 15 – 25‰. În condiții de relief foarte complicate se admite să se adopte declivitatea pistelor de cicliști până la 40 și până la 60‰ pe sectoare cu lungimea sub 300 m și 100 m respectiv.

Pe sectoarele cu lungimi mai mari trebuie construite sectoare cu o lungime de peste 20 m cu declivitatea care nu depășește cea normată (30 ‰) conform CP D.02.11.

NOTA 4 - Intersecțiile și racordările rutiere trebuie proiectate în conformitate cu categoria străzilor și a drumurilor magistrale, care formează nodul rutier, ținând cont de intensitatea de perspectivă (pentru al 15-lea an de exploatare) a mijloacelor de transport și a pietonilor și în corespundere cu CP D.02.11.

Tabelul - 10

Categorია drumurilor și străzilor	Viteza de calcul, km/h	Lățimea benzii de circulație, m	Numărul total al benzilor de circulație	Raza minimă a curbei în plan, m	Declivitatea longitudi- nală maximă, %		Lățimea minimă a trotuarului, m
					zona rezidenți- ală	alte zone	
Drum rural	40	2,75	2	75	50	70	-
Stradă principală	40	3,50	2	75	50	-	2,25
Stradă în zona rezidențială	40	3,00	2	25	70	-	1,50
Stradelă	30	4,50	1	50	60	-	1,00
Acces	20	3,00	1	25	60	-	0,75
Acces gospodăresc, drum pentru trecerea animalelor	30	4,5	1-2	25	60	80	-

11.4.3 Distanța de la marginea părții carosabile ale automagistralelor până la aliniamentul construcțiilor locative se aplică minimum 50 m, iar în condițiile realizării măsurilor de protecție fonică de minimum 25 m.

11.4.3.1 Distanțele de la marginea carosabilului străzilor, acceselor locale și laterale până la linia amplasamentelor se va aplica maximum 12,5 m. În cazul depășirii distanței menționate, se prevăd măsuri pentru accesul autospecialelor serviciului de pompieri în conformitate cu prevederile din 15.

11.4.3.2 La capătul părților carosabile ale străzilor și drumurilor înfundate se vor amenaja platforme-insulițe cu diametrul minimum 16 m pentru virajul automobilelor și minimum 30 m la punctul terminus pentru virajul mijloacelor transportului public de pasageri. Utilizarea acestor platforme pentru staționarea automobilelor se interzice.

11.4.4 În cartierele și ansamblurile de locuințe cu regim de înălțimi 5 niveluri și mai mult se vor prevedea căi de acces cu 2 benzi de circulație, iar în cele cu regim de înălțimi până la 4 niveluri inclusiv - cu o singură bandă.

11.4.5 Pe drumurile de acces cu o singură bandă se vor prevedea platforme cu lățimea 6 m și lungimea 15 m la o distanță maximum 75 m una de la alta, destinate pentru distribuirea transportului.

11.4.6 În zonele caselor de locuit individuale, în cazul amenajării străzilor magistrale de importanță raională pentru circulația transportului public, se vor prevedea de-a lungul acestor străzi căi locale pentru accesul spre terenurile caselor de locuit individuale la distanța de minimum 5 m de la aliniamentul caselor de locuit.

11.4.7 Pe străzile magistrale cu trafic dirijat se amenajează piste pentru biciclete delimitate prin fâșii de separare, cu respectarea SM EN ISO 4210-1, SM EN ISO 4210-2, SM EN 17406+A1, SM EN 15532 și SM EN 15532:2018/AC. În zonele de recreere a populației și alte terenuri plantate se prevăd piste pentru biciclete, izolate de străzi, drumuri și circulația pietonală, cu asigurarea vizibilității în deplasare minimă necesară (35-42 m pentru viteza de 30km/h și respectiv 21-30 m pentru viteza de 20 km/h).

11.4.7.1 Pista pentru biciclete și zona adiacentă acesteia trebuie să îndeplinească, următoarele condiții:

a) lățimea de minimum 1,5 m pentru piste cu un singur sens și minimum 2,5 m pentru cele cu dublu sens, fără obstacole, pe toată lungimea traseului. Pentru fiecare nouă bandă se adaugă minimum 1 m lățime. Lățimea pistei pentru biciclete, amenajată de-a lungul trotuarului va fi de minimum 1 m;

- b) în zonele urbane istorice, zone cu flux redus de bicicliști (sub 50 de bicicliști pe oră în perioadele orelor de vârf), pe segmente scurte de până la 100 m, lățimea minimă a unei piste va fi de 1,2 m;
- c) înălțimea de liberă trecere pe sub obstacole de minimum 2,50 m sau, dacă infrastructura deja există, de minimum 2,10 m, în tuneluri, pe pasaje și poduri;
- d) spațiul de siguranță de 0,3 m în lateralele pistei pentru biciclete, liber de orice obstacol. În zona interioară a virajelor se interzic obstacolele mai înalte de 1 m la o distanță cuprinsă între 0,5 m și 1 m;
- e) suprafața pistei pentru biciclete dintr-un material rigid, stabil, cu un finisaj antiderapant, pe toată lungimea traseului;
- f) sistem de scurgere și evacuare a apei pluviale astfel încât să nu existe pericol de bălțire pe suprafața pistei;
- g) proiectată pentru deplasarea cu o viteză de 30 km/h;
- h) legătura facilă și în siguranță cu partea carosabilă destinată traficului general, la capete;
- i) în zona interioară a virajelor, obstacolele mai înalte de 1 m trebuie eliminate la o distanță de 0,5 – 1,0 m de pistă.

Pistele pentru biciclete trebuie evidențiate vizual cu ajutorul marcajelor rutiere și a altor tipuri de acoperiri, de zona pietonală a trotuarului.

11.4.7.2 Pistele pentru biciclete cu un singur sens se amenajează pe ambele părți ale străzii, câte una pentru fiecare sens de circulație. Pistele pentru biciclete cu două sensuri se pot amenaja doar în cazul în care nu există suficient spațiu pentru amenajarea a câte unei piste cu un singur sens pe fiecare parte a străzii.

11.4.7.3 Pistele pentru biciclete conform Tabelului 9, se amenajează cu circulație în sens unic sau dublu, cu o distanță minimă de siguranță față de marginea pistei, în m:

- a) față de partea carosabilă, stâlpi, copaci – 0,75;
- b) până la trotuare - 0,50;
- c) până la parcuri auto și stații de transport public - 1,50.

11.4.7.4 Traseele pentru biciclete amenajate pe partea carosabilă trebuie să țină cont de obstacolele aflate la mai puțin de 0,5 m de carosabil. Astfel, marcajele vor fi decalate spre axul străzii atât cât este necesar pentru a asigura un spațiu de siguranță de 0,5 m între biciclist și obstacole.

11.4.8 Razele curbilor părților carosabile ale străzilor și drumurilor pe marginea trotuarelor și benzilor de separare, cu asigurarea clarității vizuale și confortului optic în corespundere cu CP D.02.29, se aplică minimum:

- a) străzi și drumuri magistrale cu trafic reglementat – 8 m;
- b) străzi de importanță locală – 5 m;
- c) platforme de transport – 12 m.

11.4.8.1 În condiții limitate, inclusiv de reconstrucție, razele curbilor străzilor și drumurilor magistrale cu trafic reglementat pot fi micșorate, dar vor fi minimum 6 m, pe platformele pentru viraj – 8 m, cu asigurarea clarității vizuale și confortului optic conform CP D.02.29.

11.4.8.2 În lipsa bordurii, precum și în cazurile aplicării razelor minime ale curbilor lățimea părții carosabile ale străzilor și drumurilor de majorat cu 1 m pentru fiecare bandă de circulație din contul benzilor laterale de separare sau extinderii din partea exterioară.

11.4.8.3 În lipsa bordurii, precum și în cazurile aplicării razelor minime ale curbilor lățimea părții carosabile ale străzilor și drumurilor se va majora cu 1 m pentru fiecare bandă de circulație din contul benzilor laterale de separare sau extinderii din partea exterioară. În lipsa bordurii, precum și în cazurile aplicării razelor minime ale curbilor lățimea părții carosabile ale străzilor și drumurilor se va majora cu 1 m pentru fiecare bandă de circulație din contul benzilor laterale de separare sau extinderii din partea exterioară.

11.4.8.4 Structurile și tehnologiile de construcție ale drumurilor, trotuarelor, platformelor pe teritoriile cu destinație socio-culturală vor corespunde prevederilor stabilite de NCM D.02.01, CP D.02.20.

NOTĂ - Pentru transportul public (troleibuz, autobuz) razele curbilor se stabilesc în conformitate cu exigențele tehnice de exploatare a acestor tipuri de transport și conform CP D.02.11.

11.4.9 La proiectarea/construcția/reconstrucția drumurilor se asigură confortul optic al drumului în conformitate cu NCM D.02.01, NCM D.02.03 și CP D.02.29. Distanțele de vizibilitate recomandate la calcularea curbilor verticale și secționării vizibilității la curbe în plan sunt indicate în CP D.02.29. În intersecții neregularizate, joncțiuni de străzi și drumuri, precum și pasaje pietonale, se prevăd triunghiuri de vizibilitate, cu respectarea prevederilor NCM D.02.01, NCM D.02.03, CP D.02.29, SM SR 10144-4.

11.4.9.1 Dimensiunile laturilor triunghiului isoscel pentru condițiile „transport-transport” la viteza de circulație 40 și 60 km/oră vor fi respectiv minimum: 25 m și 40 m.

11.4.9.2 În condițiile „pieton-transport” dimensiunile laturilor triunghiului de vizibilitate la viteza de circulație a transportului 25 și 40 km/oră vor corespunde respectiv 8x40 și 10x50 m.

11.4.9.3 În hotarele triunghiurilor de vizibilitate nu se admite amplasarea clădirilor, construcțiilor, obiectelor mobile (chioșcuri, furgonete, publicitate, mobilier urban etc), arbori și arbuști cu înălțimea peste 0,5 m.

NOTĂ - În condițiile construcțiilor capitale existente, care nu permit de a organiza triunghiuri de vizibilitate, siguranța circulației transportului și pietonilor se asigură prin mijloace de reglare și echipamente tehnice speciale.

11.4.10 În zonele rezidențiale, în locurile de amplasare a azilurilor pentru bătrâni și invalizi, instituțiilor medicale și altor instituții vizitate frecvent și numeric de populație se vor prevedea accese pietonale pentru circulația cărucioarelor pentru persoanele cu dizabilități și pentru copii. În acest caz înălțimea obstacolelor verticale (pietre de bordură mari și mici) pe calea de circulație nu va depăși 5 cm. Nu se admit pante abrupte scurte (peste 10%), precum și declivități longitudinale ale trotuarelor și drumurilor pietonale peste 5%. Pe căile cu declivitate 30-60% se amenajează sectoare orizontale cu lungimea minimă de 5 m și cu intervalul minimum 100 m.

11.4.11 Pe magistrale, străzi și drumuri cu circulația rutieră reglementată în hotarele teritoriului construit se prevăd pasaje pietonale într-un singur nivel cu intervalul de 200-300 m. Pasajele pietonale în diferite niveluri, dotate cu scări și rampe, se prevăd cu intervalul:

- a) 400-800 m peste străzi cu trafic de mare viteză și căi ferate;
- b) 300-400 m peste magistrale cu circulație continuă.

NOTA 1 - Se admite amenajarea pasajelor pietonale în diverse niveluri pe străzile principale cu trafic reglementat în cazul fluxului de pietoni peste partea carosabilă mai mare de 3000 pers/oră.

NOTA 2 - Căile pietonale (trotuare, platforme, scări) în preajma clădirilor administrative și comerciale, hoteluri, teatre, expoziții și piețe se vor proiecta reieșind din condițiile asigurării densității fluxurilor pietonale în orele de „vârf” maximum 0,3 pers/m²; pe piețele din fața uzinelor, instituțiilor sportive, de concerte, cinematografe, gări – 0,8 pers/m².

11.5 Rețeaua transportului public de pasageri și a circulației pietonale

11.5.1 Tipul transportului public de pasageri se selectează în temeiul calculelor fluxurilor de pasageri și distanța de deplasare a acestora. Capacitatea de trafica diverselor tipuri de transport, parametrii construcțiilor și instalațiilor conexe (platforme, piste de așteptare) se stabilesc conform capacității normate de umplere a unității de transport pentru perioada de calcul - 4 pers/m² spațiu liber în salonul de pasageri al transportului obișnuit și 3 pers/m² pentru transportul rapid.

11.5.2 Liniile transportului public de pasageri se prevăd pe străzi și drumuri magistrale cu organizarea circulației mijloacelor de transport în flux comun pe o bandă evidențiată a carosabilului sau pe o bandă separată.

NOTA 1 - În nucleul istoric al localităților, în cazul imposibilității asigurării accesibilității pietonale normative către stațiile de așteptare a transportului public de pasageri, se permite amenajarea unui sistem local de transport specializat.

NOTA 2 - Prin teritoriile intermagistrale cu suprafața peste 100 ha, în condițiile reconstrucției - peste 50 ha, se permite pozarea liniilor de transport public de pasageri pe străzile mixte rutiere-pietonale. Intensitatea circulației mijloacelor de transport public nu va depăși 30 unități/h în ambele direcții, iar viteza de calcul – 40 km/h.

11.5.3 Densitatea rețelei de linii a transportului public pe teritoriile construite se aplică în funcție de utilizarea funcțională și intensitatea fluxurilor de pasageri în limitele 1,5 - 2,5 km/km². În zonele centrale ale orașelor mari densitatea acestei rețele se permite a fi majorată până la 4,5 km/km².

11.5.4 Distanța de accesibilitate a căilor pietonale spre stațiile transportului public de pasageri se aplică maxim 500 m, cu respectarea prevederilor CP D.02.11.

11.5.4.1 În zona centrală a orașului distanța de accesibilitate a căilor pietonale spre stația transportului public de pasageri de la construcțiile cu flux mare de vizitatori se aplică maximum 250 m; de la policlinici și organizații medicale de tip staționar, departamente de servicii sociale pentru cetățeni se aplică maximum 150 m; în zonele industriale, comunale și de depozitare – maximum 400 m de la punctele de trecere ale întreprinderilor; în zonele de recreere și sport – maximum 800 m de la intrarea principală.

Amplasarea și amenajarea stațiilor pentru transportul public trebuie efectuată în corespundere cu prevederile NCM D.02.01 și CP D.02.11 și accesibile pentru persoanele cu mobilitate redusă sau cu dizabilități. Lățimea benzilor de staționare pentru transportul public va fi egală cu cea a benzii de circulație. Lungimea benzii de staționare va fi adoptată în funcție de numărul de autobuze/troleibuze, care vor staționa în același timp, dar nu mai mică de 12 m.

11.5.4.2 În condiții de relief complicat, în absența unui mijloc de transport special pentru pasageri, distanțele indicate se vor reduce cu 50 m pentru fiecare 10 m de diferență de cotă a reliefului depășită.

NOTĂ - În zona caselor de locuit individuale cu număr redus de nivele distanța până la stațiile de transport public în orașele mari poate fi majorată până la 600 m, în cele medii și mici – până la 800 m.

11.5.5 Distanțele între stațiile transportului public de pasageri în hotarele construite ale localității se aplică: pentru autobuse, troleibuze - 400-600 m, autobuse-expres - 800-1200 m. În condiții de spațiu limitat, valoarea minimă a distanței menționate poate fi redusă cu până la 20%, iar în centrul localităților distanța dintre stațiile de autobuz și troleibuz poate fi redusă la 200 m.

11.6 Construcții și amenajări pentru păstrarea și deservirea mijloacelor de transport

11.6.1 În zonele rezidențiale se vor prevedea parcuri pentru păstrarea autoturismelor pe termen lung - minimum 90% din numărul de calcul al locurilor de mașini în raza accesibilității pietonale maximum 800m, iar pe teritoriile supuse reconstrucției sau cu condiții hidrogeologice nefavorabile – maximum 1500m.

11.6.1.1 Numărul de calcul pentru locuri de mașini în funcție de categoria fondului locativ după nivelul de confort, în conformitate cu Tabelul 11.

Tabelul - 11

	Tipul blocului de locuit și a apartamentului după nivelul de confort	Păstrare permanentă a autoturismelor, mașină-loc/apartament	Păstrare temporară a autoturismelor, mașină-loc/apartament
1	de tip Penthouse	3	0,75
2	Standard	2,0	0,63
3	Special (locuință cu statut special (de protocol))	1,2	0,25
4	Social (locuință socială și locuință de serviciu)	1,0	0,25
5	Apartament de tip studio (inclusiv în cămine)	0,8	0,16

11.6.1.2 Locurile deschise pentru staționarea de scurtă durată a autoturismelor se vor prevedea în raza accesibilității pietonale conform 11.6.3.

NOTA 1 - Se admite păstrarea sezonieră a 10% din parcul autoturismelor în garaje amplasate în afara zonelor rezidențiale ale localității.

NOTA 2 - Numărul total de locurile de mașini pentru păstrare se stabilește ținând cont și de alte mijloace de transport individuale (motociclete, scutere, motociclete cu ataș, motorete) cu considerarea lor ca unitate de calcul (autoturism) și cu aplicarea următorilor coeficienți:

- a) motociclete și scutere cu ataș - 0,50;
- b) motociclete și scutere fără ataș - 0,25;
- c) motorete și biciclete – 0,10.

NOTA 3 - Se admite de a se prevedea pentru păstrare temporară 0,5 % din numărul de calcul al locurilor de parcare tip deschis în hotarele străzilor de importanță locală, în adiacența zonelor rezidențiale și ansamblurilor de locuințe.

11.6.2 Pe teritoriile zonelor rezidențiale și ansamblurilor de locuințe în orașele mari se prevăd locuri pentru păstrarea automobilelor în parcuri subterane din calculul minimum 0,5 loc de mașină pentru 1 apartament, în corespundere cu prevederile NCM B.02.01 și CP C.01.05.

11.6.2.1 În condițiile reconstrucției, în cazul amplasării clădirilor locative noi în zonele construite existente, locurile pentru păstrarea automobilelor se prevăd în hotarele terenurilor acestor clădiri din considerentele 0,5 mașini/loc pentru 1 apartament.

11.6.2.2 În regulamentele locale de urbanism (RLU) se pot prevedea norme privind amplasarea locurilor pentru păstrarea temporară a automobilelor mai multe locuri decât cele indicate în 11.6.1 și 11.6.2 ținând cont de particularitățile urbanistice locale și nivelul de automobilizare a populației.

11.6.2.3 Parcărilor auto pentru autoturisme tip „închis”, anexate, incorporate sau incorporat-anexate la clădirile locative și publice (cu excepția școlilor, instituțiilor preșcolare și instituțiilor medicale cu staționar), se prevăd în conformitate cu reglementările tehnice respective.

11.6.2.4 Parcărilor auto pentru staționarea permanentă a autoturismelor și altor mijloace motorizate de transport, aflate în proprietatea persoanelor cu dizabilități, se vor prevedea la distanța de accesibilitate pietonală maximum 200 m de la intrările în casele de locuit. Numărul necesar de locuri se stabilește în caietul de sarcini pentru proiectare.

NOTĂ - În zonele cu condiții hidrogeologice nefavorabile, care limitează sau exclud posibilitatea amenajării parcarilor subterane, cerințele primului alineat al punctului dat se asigură prin construcții terestre sau terestre - subterane cu acoperirea ulterioară a planșeului cu un strat de pământ și folosirea acestei învelitori pentru organizarea terenurilor sportive și de gospodărire.

11.6.3 Distanța acceselor pietonale până la locurile de parcare temporară a autoturismelor trebuie să fie de maximum:

- a) de la intrările în blocurile locative – 200 m;
- b) de la încăperile destinate pasagerilor în gări, intrările în instituții mari de comerț și alimentație publică – 200 m;
- c) de la alte instituții și întreprinderi prestări servicii și clădiri administrative – 250 m;
- d) de la intrări în parcuri, expoziții și stadioane – 400 m;

Normele de calcul a parcarilor pentru autoturisme în zonele de afaceri, industriale și de odihnă se vor aplica conform Anexei 7.

11.6.4 Suprafețele terenurilor pentru garaje și parcuri a autoturismelor în funcție de numărul nivelurilor se calculează reușind din m²/loc autoturisme:

a) pentru garaje cu:

- un nivel – 30;
- două niveluri – 20;
- trei niveluri – 14;
- patru niveluri – 12;
- cinci niveluri – 10;

b) pentru parcuri terestre – 25.

NOTĂ - Pentru parcurile mecanizate, dimensiunile terenului se vor determina individual în funcție de tipul instalației mecanizate.

11.6.5 Distanțele minime până la intrările în parcurile auto și ieșirile din acestea se vor aplica: de la intersecția străzilor magistrale – 50 m, de la intersecția străzilor de importanță locală – 20 m, de la stațiile transportului public de pasageri – 30 m.

11.6.5.1 Intrările în parcurile subterane de toate tipurile și ieșirile din acestea se vor organiza la distanța minim 15 m de la ferestrele caselor de locuit și clădirilor publice.

11.6.5.2 Canalele de aerisire ale parcărilor subterane se vor prevedea în conformitate cu exigențele față de întreprinderile de deservire a automobilelor.

11.6.6 Garajele pentru automobilele departamentale și autoturisme cu destinație specială, camioane, taxiuri și automobile pentru închiriat, parcuri de autobuse și troleibuze, precum și baze de deservire tehnică centralizată și păstrare sezonieră a automobilelor, puncte de închiriere a automobilelor trebuie amplasate în zone industriale și în zone de infrastructură de transport ale localităților urbane. Dimensiunile terenurilor acestora se vor aplica conform Anexei 8.

Se admite încorporarea și anexarea parcărilor auto, inclusiv celor mecanizate, la încăperi locative și ne locative, cu excepția instituțiilor preșcolare, de învățământ și medicale, cu condiția respectării normelor sanitare, de prevenire și stingere a incendiului.

11.6.7 Distanțele de la intrările și ieșirile parcărilor de tip „închis” situate separat, destinate păstrării temporare sau permanente a automobilelor, de la stațiile de deservire tehnică și spălătoriile auto până la terenurile școlilor, instituțiilor preșcolare și celor medicale de tip staționar, amplasate în zone rezidențiale, se vor aplica în conformitate cu Tabelul 12.

Tabelul - 12

Construcțiile până la care se determină distanța	Distanța, m					
	De la intrări în garaje și parcuri în funcție de numărul autoturismelor				De la stațiile de deservire tehnică în funcție de numărul de posturi	
	10 și mai puțin	11- 50	51-100	101-300	10 și mai puțin	11-30
Blocuri locative	10**	15	25	35	15	25
Inclusiv de la fațadele laterale ale blocurilor locative, ferestre	6**	10	15	25	15	25
Clădiri publice	6**	10	15	25	15	20
Instituții de învățământ general și preșcolare	15	25	25	50	50	*
Instituții medicale (spitale) cu staționar	25	50	*	*	50	*

x) dar nu mai puțin de 6 m pentru accesul autospecialelor pentru stingerea incendiilor.

*Se va determina cu avizul organelor de sănătate publică.

** Pentru garajele de gradele III – V rezistență la foc distanțele vor fi de minimum 12 m.

NOTA 1 - Distanța se determină de la ferestrele clădirilor locative și publice, de la hotarele terenurilor instituțiilor de învățământ general, preșcolare, medicale cu staționar până la pereții garajului sau hotarele parcurii deschise .

NOTA 2 - Distanța de la casele de locuit colective până la terenurile deschise pentru parcare a 101-300 mașini, amplasate de-a lungul fațadelor longitudinale va fi minimum 50 m.

NOTA 3 - Pentru garajele de gradul I-II rezistență la foc, distanțele specificate în tabelul 10, pot fi reduse cu 25% în cazul lipsei în garaje a ferestrelor cu deschidere, precum și intrărilor orientate spre clădirile locative și publice.

NOTA 4 - Garajele și parcurile deschise pentru păstrarea autoturismelor cu capacitate peste 300 locuri și stațiile de deservire tehnică cu capacitatea peste 50 posturi se vor plasa în afara zonelor rezidențiale în zone industriale sau comunale, la o distanță minimum 50 m de la casele de locuit. Distanțele se stabilesc prin avizul organelor naționale de sănătate publică.

NOTA 5 - Pentru garajele cu o capacitate peste 10 automobile distanțele indicate în Tabelul 10 se pot calcula prin metoda de interpolare.

NOTA 6 - În garajele cu un nivel tip "boxe", proprietatea cetățenilor, se permite amenajarea subsolurilor.

11.6.8 Stațiile de deservire tehnică a automobilelor se vor proiecta din considerentele 1 post pentru 200 autoturisme, cu dimensiunea terenului pentru stațiile de deservire tehnică, ha:

Pentru 10 posturi	1,0
Pentru 15 posturi	1,5
Pentru 25 posturi	2,0
Pentru 40 posturi	3,5

11.6.9 Stațiile de alimentare cu carburanți a automobilelor se vor proiecta, reieșind din calculul 1 coloană la 1200 automobile, cu dimensiunea terenurilor pentru stațiile de alimentare cu carburanți, ha:

Pentru 2 posturi de alimentare	0,1
Pentru 5 posturi de alimentare	0,2
Pentru 7 posturi de alimentare	0,3
Pentru 9 posturi de alimentare	0,35
Pentru 11 posturi de alimentare	0,4

11.6.10 Distanța de la stația de alimentare cu carburanți cu rezervoare subterane de stocare a combustibilului lichid până la hotarele terenurilor instituțiilor preșcolare, școlilor, școlilor-internat și spitalelor cu staționar sau până la pereții caselor de locuit și clădirilor publice se va prevedea minimum 50m. Distanța specificată se va stabili de la distribuitorii de combustibil și rezervoarele subterane pentru păstrarea combustibilului lichid.

Distanța de la stațiile de alimentare cu carburanți, destinate exclusiv alimentării până la 500 autoturisme pe zi, până la construcțiile indicate poate fi micșorată, dar va fi minimum 25 m.

11.6.11 La amenajarea locurilor de parcare pentru autoturisme, trebuie prevăzute locuri pentru parcare autoturismelor electrice, echipate cu dispozitive de încărcare, în număr de minimum 5% din numărul total de locuri. Se permite utilizarea numai a dispozitivelor de încărcare fabricate la uzină, cu un grad de protecție a rețelei electrice de minimum IP 54, cu dispozitiv de întrerupere de siguranță (inclusiv la primirea unui semnal de declanșare a sistemului de protecție împotriva incendiilor).

12 Echipament edilitar

12.1 Alimentarea cu apă și canalizare

12.1.1 În localități, sistemele de alimentare cu apă potabilă și tehnică precum și cele de canalizare se vor executa în conformitate cu exigențele față de rețelele exterioare și instalațiile de alimentare cu apă și de canalizare, ținând cont de siguranța sanitară și igienică de obținere a apei potabile, exigențele ecologice și de conservare a resurselor.

Construcțiile locative, publice și industriale în localități se vor asigura cu sisteme de alimentare cu apă și de canalizare centralizate sau locale. În cartierele rezidențiale, neasigurate cu sisteme de alimentare cu apă și de canalizare centralizate, amplasarea de blocuri locative nu se permite. Sursele de alimentare cu apă potabilă și tehnică se vor selecta prin avizul pozitiv emis de autoritățile de sănătate publică.

12.1.2 Suprafețele terenurilor pentru stațiile de tratare a apei în funcție de capacitate, mii m³/zi, se vor aplica maximum, ha:

- a) până la 0,8 - 1;
- b) de la 0,8 până la 12 - 2;
- c) de la 12 până la 32 - 3
- d) de la 32 până la 80 - 4;
- e) de la 80 până la 125 - 6;
- f) de la 125 până la 250 - 12;
- g) de la 250 până la 400 - 18;
- h) de la 400 până la 800 - 24.

12.1.3 Suprafețele maxime a terenurilor pentru stațiile de epurare a apelor reziduale se vor aplica conform Tabelului 13.

Tabelul - 13

Capacitatea stațiilor de epurare a apelor reziduale, m ³ /zi	Suprafețele terenurilor, ha		
	Stații de epurare	Paturi de uscare a nămolului	Procese biologice de epurare profundă a apelor reziduale
Până la 0,1	0,1	-	-
De la 0,1 până la 0,2	0,25	-	-
De la 0,2 până la 0,4	0,4	-	-
De la 0,4 până la 0,8	0,8	-	-
De la 0,8 până la 17	4	3	3
De la 17 până la 40	6	9	6
De la 40 până la 130	12	25	20
De la 130 până la 175	14	30	30
De la 175 până la 280	18	55	-

NOTĂ - Dimensiunile terenurilor pentru stațiile de epurare cu o capacitate de peste 280 mii m³/zi trebuie stabilite pe baza proiectelor elaborate pentru stații similare în conformitate cu prevederile legale, sau pe baza datelor furnizate de către organizațiile specializate de profil.

12.1.4 Zonele de protecție sanitară de la stațiile și instalațiile de epurare și canalizare până la casele de locuit individuale, blocurile locative, clădirile publice și întreprinderile industriei alimentare, ținând cont de perspectiva extinderii acestora, se vor stabili în conformitate cu exigențele față de rețelele de canalizare exterioare, stațiile de epurare, stațiile de pompare din zona industrială, care nu sunt situate pe teritoriul întreprinderilor industriale, atât în cazul epurării autonome a apelor reziduale industriale, cât și în cazul epurării acestora împreună cu cele comunale, în corespundere cu [33], [35], NCM G.03.02, CP B.01.01, CP G.03.08, SM EN 16933-1, SM EN 15885, SM EN 752, SM EN 16932-1, SM ISO 24516-3, SM ISO 24516-4.

12.1.5 Suprafețele terenurilor stațiilor de epurare a apelor reziduale din sistemele locale de canalizare și a zonelor de protecție sanitară ale acestora se calculează în funcție de condițiile solului, cantitatea apelor reziduale și în corespundere cu exigențele față de rețelele și instalațiile exterioare de canalizare.

12.2 Canalizarea pluvială

12.2.1 Proiectarea canalizării pluviale trebuie realizată în corespundere cu NCM G.03.02, NCM D.02.01, SM EN 16933-1, SM EN 15885. În procesul de executare a sistemului de canalizare pluvială se vor respecta exigențele față de instalarea rețelelor și instalațiilor exterioare de canalizare și cerințele igienic-sanitare față de protecția apelor de suprafață.

12.2.2 Există sisteme de canalizare mixte (împreună cu cele menajere) și separate. Prioritate se va acorda sistemului de canalizare separat. Evacuarea apelor de suprafață se va efectua de pe întreg bazinul de scurgere a teritoriului localității cu deversare din rețeaua de canalizare pluvială în cursurile de apă sau bazinele acvatice, preponderent după epurare în conformitate cu exigențele de protecție a apelor de suprafață. Nu se admite scurgerea apelor de suprafață în bazine acvatice cu apă stătătoare, în râpe erodabile, goluri subterane, în depresiuni de teren, sectoare de teren înmlăștinite, zone de alunecări de teren, în hotarele construite ale localităților și în zonele de protecție sanitară.

NOTĂ - Deversarea apelor pluviale în bazinele acvatice, prevăzute pentru scăldat, este posibilă numai după tratarea profundă a acestora.

12.2.3 Pentru determinarea dimensiunilor țevilor de evacuare și canalelor de scurgere a apelor se va ține cont de consumul maxim calculat al apelor pluviale care vin în rețea. Acest consum depinde de intensitatea de calcul a ploilor, durata acestora, coeficientul de scurgere și aria de recepție a apelor pluviale.

12.2.4 Pe teritoriul orașelor, de regulă, se aplică sistemul închis de evacuare a apelor, inclusiv și de evacuare a apelor de pe străzi și drumuri din localitățile urbane. Aplicarea instalațiilor de evacuare a apelor de tip deschis se admite în localități rurale, pe teritoriul parcurilor cu instalarea de podețe și țevi la intersecție cu drumurile cu respectarea NCM D.02.01. Diametrul minim al gurilor de scurgere al apelor se stabilește 400 mm.

Aplicarea instalațiilor de evacuare a apelor pluviale de tip deschis, sub formă de rigole și canale de evacuare de diverse dimensiuni cu îmbrăcăminte artificială sau naturală și instalații simple de evacuare, este permisă în:

- a) zonele construcțiilor cu număr redus de niveluri;
- b) zonele pietonale și accesele curților interioare ale blocurilor locative, acoperite cu grilaje de colectare a apei pluviale, inclusiv ținând cont de posibila sarcină dinamică;
- c) de-a lungul drumurilor în afara localităților, în zonele cu nivel scăzut al reliefului;
- d) în extravilanul localităților urbane și rurale;
- e) pe teritoriile neconstruite;
- f) de-a lungul străzilor și drumurilor din localitățile urbane.

NOTĂ - Canalizarea pluvială de tip deschis constă din rigole. În cazul amenajării canalizării pluviale de tip deschis, grilele de recepție a apelor pluviale nu se instalează.

12.2.5 Sistemul de evacuare a apelor pluviale va prevedea posibilitatea de recepție a apelor generate de drenajele conexe, rețelele de alimentare cu energie termică și colectoarele comune ale comunicațiilor subterane. Se poate ignora volumul nesemnificativ al apelor provenite de la stropirea teritoriilor pavate și spațiilor verzi, care se scurg în grilele de recepție a apelor pluviale. În cazul posibilității tehnice și avizului autorităților de protecție a mediului este posibilă utilizarea acestor ape pentru completarea bazinelor acvatice decorative prin rețele pozate separat.

12.2.6 Calculul rețelei de scurgere a apelor pluviale se va efectua ținând cont de exigențele față de instalarea rețelelor și instalațiilor exterioare de canalizare. Volumul apelor pluviale evacuate pe parcursul zilei se va determina conform Tabelului 14, inclusiv și conform CP D.01.04 și CP D.01.05.

Tabelul - 14

Teritoriile orașului	Volumul apelor pluviale pentru tratare m. cub/zi de pe un ha de teritoriu
Zonă construită urbană	Peste 60
Teritoriu adiacent magistralei	50-60
Teritorii intermagistrale, cu dimensiunea terenului:	
Până la 5 ha	45-50
De la 5 ha până la 10 ha	40-45
De la 10 ha până la 50 ha	35-40

12.2.7 Calitatea epurării apelor pluviale, deversate în obiectele acvatice, va corespunde exigențelor igienic-sanitare pentru protecția apelor de suprafață și categoriei de utilizare a bazinului de apă. Zona sanitară de protecție de la stațiile de epurare a apelor pluviale de tip deschis până la teritoriul rezidențial se va aplica 100 m, de tip închis – 50 m.

12.3 Salubritatea

12.3.1 Salubritatea teritoriilor localităților va asigura, în corelare cu sistemul de canalizare, colectarea și utilizarea deșeurilor menajere și industriale, ținând cont de exigențele igienic-sanitare, ecologice și de conservare a energiei, inclusiv de prevederile [3], [8], NCM A.07.06, NCM B.01.06, CP A.09.04, CP B.01.01, CH 245-71/A1, SM SR 13343, SM SR 13350, SM SR 13351, SM SR 13351, SM CWA 17866.

12.3.1.1 Cantitatea deșeurilor menajere se va stabili conform calculului. Normele permise de stocare a deșeurilor menajere se prezintă în Anexa 9.

12.3.1.2 Suprafețele terenurilor și dimensiunile zonelor sanitare de protecție a întreprinderilor și instalațiilor de neutralizare, transportare și prelucrare a deșeurilor menajere se vor aplica conform Tabelului 15.

Tabelul - 15

Întreprinderi și instalații	Suprafața terenului pentru 1000 tone de deșeurii menajere, ha	Dimensiunile zonelor de protecție sanitară, m
Întreprinderi de prelucrare a deșeurilor și instalații de ardere (prelucrare), capacitatea mii tone pe an:		
- până la 100	0,05	300

Întreprinderi și instalații	Suprafața terenului pentru 1000 tone de deșeuri menajere, ha	Dimensiunile zonelor de protecție sanitară, m
- peste 100	0,50	500
Depozite compost	0,04	300
Poligoane	0,02	500
Terenuri de compostare	0,5-1,0	500
Stații de încărcare-descărcare a deșeurilor	0,04	100
Stații de scurgere	0,02	300
Câmp depozitare și înhumare a precipitațiilor neutralizate (substanțe uscate)	0,3	1000

NOTA 1 - Suprafețe minime vor avea poligoanele amplasate pe soluri nisipoase.

NOTA 2 - Pentru întreprinderile de prelucrare și ardere a deșeurilor, în cazul emisiilor nocive în atmosferă, dimensiunea zonei de protecție sanitară se concretizează prin calcule de dispersie a poluanților, ținând cont de cerințele din 8.6.

12.4 Alimentarea cu energie electrică și mijloacele de telecomunicații

12.4.1 Consumul de energie și capacitatea surselor necesare de energie electrică se va stabili:

- a) pentru întreprinderile industriale și agricole existente;
- b) pentru proiectele întreprinderilor noi, în reconstrucție, extindere sau reutilare, conform indicilor sectoriali analogici și particularităților locale;
- c) în scopuri de gospodărire, abitație și necesități comunale în corespundere cu normele sectoriale în vigoare privind alimentarea cu energie electrică, termică și gaze naturale.

Se admite aplicarea indicilor comasați de consum a energiei electrice în conformitate cu Anexa 10.

12.4.1.1 În procesul de colectare a informațiilor privind necesarul de energie (auditul energetic) a construcțiilor existente, a celor în fază de reconstrucție sau preconizate spre construire se va reieși din oportunitatea satisfacerii consumurilor de energie prin aplicarea metodelor de cogenerare și de producere în comun a energiei electrice și termice cât la obiectele energeticii „mari” – CET-uri cu rețele ramificate și extinse (de termoficare), atât și la obiectele energeticii „mici” (de distribuție), inclusiv sursele autonome de energie, la care se referă sursele regenerabile de energie și noile tehnologii energetice, cu respectarea prevederilor [54], [55], [56] și [64].

12.4.1.2 Indicii de calcul pentru capacitățile de utilizare conexă și necesarul de energie electrică livrată către consumatorii conectați, se vor determina în conformitate cu documentele normative pentru proiectarea rețelilor electrice.

12.4.2 Alimentarea cu energie electrică a localităților se va prevedea de la sistemul energetic raional. În cazul imposibilității sau iraționalității conectării la sistemul energetic raional, alimentarea cu energie electrică se va prevedea de la stații electrice separate. Alimentarea cu energie electrică a localităților urbane, de regulă, se va efectua minim de la două surse independente de energie electrică.

Autorizarea construcției unei centrale electrice noi sau a unei centrale electrice de termoficare noi cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității unei centrale electrice existente sau a unei centrale electrice de termoficare existente, în cazul în care puterea instalată cumulată a centralei respective este mai mare de 20 MW, se efectuează în conformitate cu criteriile și procedura stabilite printr-un regulament aprobat de Guvern și conform [3] și [64].

Se interzice proiectarea și construcția clădirilor rezidențiale și a clădirilor nerezidențiale în zonele de protecție ale rețelilor electrice și/sau ale liniilor electrice ce aparțin producătorilor sau consumatorilor noncasnici amplasate în afara proprietății acestora [64].

12.4.3 Centralele electrotermice se vor amplasa în apropierea centrului de sarcini termice și electrice, ținând cont de direcția predominantă a vânturilor în raport la zonele rezidențiale, de afaceri, recreere și balneologice, astfel încât să se excludă poluarea acestora de nocivitățile emise de centrale.

Dimensiunile zonelor de protecție sanitară de la centralele electrotermice până la hotarele construcțiilor locale și publice se vor stabili conform cerințelor 8.6.

12.4.4 Liniile aeriene de transportare a energiei electrice cu tensiunea 110 kV și mai mult se vor amplasa exclusiv în afara zonelor rezidențiale și de afaceri. Liniile tranzit de transportare a energiei electrice cu tensiunea până la 220 kV și mai mult nu se vor amplasa în hotarele localităților, cu excepția teritoriilor de rezervă.

Lățimea coridorului pentru liniile de înaltă tensiune și regimul admisibil de utilizare a acestuia, inclusiv pentru domeniul agriculturii, se va stabili prin reglementări igienico-sanitare.

12.4.5 Pozarea rețelelor electrice cu tensiunea 110 kV și mai mult spre substațiile de coborâre a tensiunii în hotarele zonelor rezidențiale, publice, de afaceri și balneologice se va prevedea prin cablu.

12.4.6 În procesul de reconstrucție a orașelor liniile aeriene existente de transportare a energiei electrice cu tensiunea 35-110 kV și mai mult se vor reamplasa în afara hotarelor zonelor rezidențiale, publice și de afaceri sau se vor înlocui prin cablu.

12.4.7 În toate zonele funcționale ale localităților, pozarea rețelelor electrice cu tensiunea până la 35 kV inclusiv (pe terenul zonei balneologice - rețelele de orice tensiune) se va prevedea prin cablu.

12.4.8 La amplasarea punctelor de distribuție și substațiilor de transformare separate cu tensiunea 10 (6) - 20 kV cu numărul transformatoarelor maximum 2 și cu capacitatea fiecăruia până la 1000 kVA, distanța de la acestea până la ferestrele construcțiilor locative și publice se va aplica ținând cont de nivelul admisibil de zgomot și vibrație, dar minimum 10 m, iar până la clădirile instituțiilor curativ – balneologice - minimum 15 m.

12.4.9 Asigurarea cu energie termică a localităților se va prevedea în conformitate cu schema de alimentare cu energie termică, aprobată în modul stabilit, ținând cont de diversitatea surselor de energie termică, argumentate din punct de vedere economic.

12.4.9.1 Stațiile termice, prevăzute pentru alimentarea cu energie termică a întreprinderilor, construcțiilor locative și publice, se vor amplasa pe teritoriul zonelor industriale.

12.4.9.2 În zonele rezidențiale, compuse din case de locuit colective cu număr redus de niveluri și case de locuit individuale, alimentarea cu energie termică se va prevedea de la stații termice de grup sau de la surse de energie termică individuale cu respectarea reglementărilor tehnice, ecologice, igienico-sanitare și de protecție împotriva incendiului.

12.4.9.3 Suprafețele terenurilor pentru stațiile termice amplasate separat în zonele rezidențiale se vor aplica conform Tabelului 16.

Tabelul - 16

Capacitatea de producere a agentului termic, Gcal/h (MW)	Dimensiunile terenurilor, ha, stațiilor termice care funcționează pe	
	Combustibil solid	Combustibil gazos sau păcură
Până la 5	0,7	0,7
De la 5 până la 10 (de la 6 până la 12)	1,0	1,0
De la 10 până la 50 (de la 12 până la 58)	2,0	1,5
De la 50 până la 100 (de la 58 până la 116)	3,0	2,5
De la 100 până la 200 (de la 116 până la 233)	3,7	3,0
De la 200 până la 400 (de la 233 până la 466)	4,3	3,5

NOTA 1 - Suprafețele terenurilor stațiilor termice, care furnizează apă caldă consumatorilor direct de la sursă, precum și a stațiilor termice, care primesc combustibil pe calea ferată, se vor majora cu 20 % .

NOTA 2 - Terenurile de depozitare a cenușii și zgurii se vor amplasa în afara teritoriilor zonelor rezidențiale, publice, de afaceri și recreere. Condițiile de amplasare a acestora și dimensiunile terenurilor se vor determina conform documentelor normative în vigoare.

NOTA 3 - Dimensiunile zonelor de protecție sanitară de la stația termică se vor determina în conformitate cu normele igienico-sanitare și ecologice în vigoare.

12.4.9.4 Stațiile de distribuție ale gazoductelor magistrale se vor amplasa în afara hotarelor construite ale localităților în conformitate cu exigențele față de acest tip de conducte.

12.4.9.5 Distanțele de la stațiile și punctele de umplere cu gaz, depozitele intermediare pentru butelii până la clădirile și construcțiile de diverse tipuri se vor aplica conform reglementărilor tehnice.

12.4.10 Suprafețele terenurilor stațiilor de umplere cu gaz, în funcție de capacitatea acestora, se vor aplica maxim, ha, pentru stații cu capacitatea:

- a) 10 mii t/an – 6;
- b) 20 mii t/an – 7;
- c) 40 mii t/an – 8.

12.4.11 Suprafețele terenurilor punctelor de umplere cu gaz și depozitelor intermediare de butelii de gaz se aplică maximum 0,6 ha. Distanțele de la acestea până la construcțiile de orice destinație se vor aplica conform reglementărilor tehnice.

12.4.12 Amplasarea întreprinderilor și construcțiilor de telecomunicații, radiodifuziune și televiziune, semnalizare în caz de incendiu și securitate, dispecerizare a sistemelor echipamentului edilitar se va efectua conform exigențelor documentelor normative.

12.5 Pozarea rețelelor edilitare

12.5.1 Rețelele edilitare subterane se vor poza preponderent în hotarele profilurilor transversale ale străzilor și drumurilor sub trotuare sau benzi de separare în tranșee sau tuneluri.

12.5.1.1 Pentru lățimea părții carosabile peste 22 m se va prevedea pozarea rețelelor de alimentare cu apă pe ambele părți ale străzii.

12.5.1.2 În condițiile de reconstrucție a părților carosabile ale străzilor și drumurilor, sub care sunt pozate rețelele edilitare subterane, se va prevedea reamplasarea acestora sub benzile de separare și trotuare. Se admite păstrarea rețelelor existente și pozarea celor noi sub partea carosabilă în cazul construcției de tuneluri.

12.5.1.3 Se admite pozarea rețelelor noi în canale cu argumentarea corespunzătoare. În caz de necesitate tehnică se admite pozarea rețelelor de gaze sub partea carosabilă a străzilor.

12.5.2 Pozarea rețelelor edilitare subterane în tuneluri se va prevedea, de regulă, în cazul necesității amplasării concomitente a rețelelor termice cu diametrul 500 – 1000 mm, apeductelor - maximum 500 mm, cablu (de telecomunicații și electrice de forță cu tensiunea de maximum 10 kV) – peste 10, precum și la intersecția cu străzile magistrale și cu căile ferate.

12.5.2.1 Pozarea comună a gazoductelor și conductelor destinate transportării substanțelor inflamabile cu liniile prin cablu nu se admite.

12.5.2.2 În zonele de reconstrucție, zonele de protecție a siturilor și centrelor istorice sau în cazul lățimii insuficiente a străzilor, se admite amplasarea tunelurilor pentru rețelele termice cu diametrul de la 200 mm.

12.5.2.3 Pe sectoarele construcțiilor cu condiții dificile ale terenului (subinundații, trasabilitate etc.) se va prevedea pozarea rețelelor edilitare, de regulă, în tuneluri conform cerințelor pentru amenajarea rețelelor termice, rețelelor exterioare și construcțiilor de alimentare cu apă și canalizare.

NOTĂ - Pozarea rețelelor termice supraterestre se admite ca excepție în cazul imposibilității trasării subterane sau ca soluție temporară în zonele de reglementare specifică a activităților urbanistice.

12.5.3 Distanța pe orizontală (în lumină) de la rețelele edilitare subterane până la construcții și instalații se va aplica conform tabelelor 17 și 18.

La intersecția rețelelor edilitare între ele, distanțele pe verticală (în lumină) se vor aplica în conformitate cu cerințele față de planurile generale ale întreprinderilor industriale în corespundere cu NCM B.01.03 și NCM C.02.02. Distanțele indicate în tabelatele 17 și 18 pot fi micșorate prin realizarea unor măsuri tehnice corespunzătoare, care asigură respectarea cerințelor de securitate și fiabilitate.

12.5.4 La intersecția rețelelor edilitare subterane cu pasajele pietonale se va prevedea pozarea conductelor sub tuneluri, iar a cablurilor electrice de forță și de telecomunicații – peste tuneluri.

12.5.5 Nu se admite pozarea pe teritoriile zonelor rezidențiale a conductelor cu lichide ușor inflamabile și combustibile, precum și cu gaze lichefiate pentru aprovizionarea întreprinderilor industriale și depozitelor. Conducele magistrale se vor poza în afara hotarelor construite ale localităților în conformitate cu reglementările tehnice respective.

(Spațiu liber lăsat intenționat)

Tabelul - 17

Rețele edilitare	Distanța, m, pe orizontală de la rețelele subterane până la:								
	Fundații construcții	Fundații îngrădiri întreprinderi, estacade, piloni rețele și comunicații, căi ferate	Axă cale ferată din margine	Piatra de bordură a străzii, drumului (margine carosabil, bandă consolidată acostament)		Creasta exterioară a șanțului sau talpa rambleului drumului	Fundații piloni linii aeriene de energie electrică sub tensiune		
			Ecartament cale ferată 1520 mm, minimum adâncimea șanțului până la talpa rambleului și creasta debleului				Până la 1 kV iluminare exterioară, rețea de contact pentru troleibuz	De la 1 până la 35 kV	De la 35 până la 110 kV și peste
Apeduct și canalizare sub presiune	5	3	4	2,8	2	1	1	2	3
Canalizare evacuare gravitațională (menajeră și pluvială)	3	1,5	4	2,8	1,5	1	1	2	3
			Ecartament cale ferată 1520 mm, minimum adâncimea șanțului până la talpa rambleului și creasta debleului				Până la 1 kV iluminare exterioară, rețea de contact pentru troleibuz	De la 1 până la 35 kV	De la 35 până la 110 kV și peste
Drenaj	3	1	4	2,8	1,5	1	1	2	3
Drenaj concomitent	0,4	0,4	0,4	0	0,4	–	–	–	–
Conducte de gaz inflamabil, presiunea (kgf/cm²):									
Joasă până la 0,005 (0,05)	2	1	3,8	2,8	1,5	1	1	5	10
Medie de la 0,005 (0,05) până la 0,3 (3)	4	1	4,8	2,8	1,5	1	1	5	10
Înaltă:									
Peste 0,3 (3)	7		1	7,8	3,8	2,5	1	1	5
Până la 0,6 (6)									
De la 0,6 (6) până la 1,2 (12)	10		1	10,8	3,8	2,5	2	1	5
Rețele termice									
De la peretele exterior al canalului, tunelului	(a se vedea Nota 2)		1,5	4	2,8	1,5	1	1	2
De la membrana pozării fără canal	5		1,5	4	2,8	1,5	1	1	2
Cabluri electrice de toate tensiunile și cabluri de comunicații	0,6		0,5	3,2	2,8	1,5	1	0,5*	5*

Tabelul - 17 (continuare)

Rețele edilitare	Distanța, m, pe orizontală de la rețelele subterane până la:								
	Fundații construcții	Fundații îngrădiri întreprinderi, estacade, piloni rețele și comunicații, căi ferate	Axă cale ferată din margine	Piatra de bordură a străzii, drumului (margine carosabil, bandă consolidată acostament)		Creasta exterioară a șanțului sau talpa rambleului drumului	Fundații piloni linii aeriene de energie electrică sub tensiune		
			Ecartament cale ferată 1520 mm, minimum adâncimea șanțului până la talpa rambleului și creasta debleului				Până la 1 kV iluminare exterioară, rețea de contact pentru troleibuz	De la 1 până la 35 kV	De la 35 până la 110 kV și peste
Canale, tunele de comunicații	2	1,5	4	2,8	1,5	1	1	2	3*
Cabluri exterioare conducte pneumatice de deșeuri	2	1	3,8	2,8	1,5	1	1	3	5

* Se referă numai la distanța de la cablurile electrice

NOTA 1 - Se admite pozarea rețelilor edilitare subterane în hotarele fundațiilor suporturilor (pilonilor) și estacadelor conductelor, rețelei de contact cu condiția realizării măsurilor, care vor exclude posibilitatea deteriorării rețelilor în cazul tasării fundațiilor, precum și a deteriorării fundațiilor în caz de avarie a acestor rețele. Pentru rețelele edilitare ce urmează a fi pozate cu scăderea prealabilă a nivelului apei subterane, distanța până la construcții se va stabili ținând cont de zona posibilelor diminuări a capacităților portante a fundațiilor.

NOTA 2 - Distanța de la rețelele termice pozate fără canal până la construcții se va aplica conform prevederilor NCM G.04.07.

NOTA 3 - Distanța de la cablurile electrice cu tensiunea 110 - 220 kV până la fundațiile îngrădirilor întreprinderilor, estacadelor, suporturilor rețelilor de contact și liniilor de comunicații se va aplica 1,5 m.

NOTA 4 - Pe teritoriile irigate cu soluri tasabile distanța de la rețelele edilitare subterane până la canalele de irigare se va aplica (până la creasta canalului), m:

- de la gazoductul de presiune joasă și medie, precum și de la apeducte, canalizare, canale pentru scurgerea apei și conducte cu lichide inflamabile – 1;
- de la gazoductul de presiune înaltă până la 0,6 MPa, conducte termice, canalizare menajeră și pluvial - 2;
- de la cablurile electrice și cablurile de comunicații – 1,5;
- distanța de la canalele de irigare a rețelei stradale până la fundațiile clădirilor și construcțiilor – 5.

NOTA 5 - În tabelul 15 sunt indicate distanțele până la gazoductele din oțel. Amplasarea gazoductelor din țevi non-metalice se va aplica conform reglementărilor tehnice respective.

NOTA 6 - În cazul imposibilității respectării distanței minime până la fundația construcțiilor, este admisă reducerea distanței cu prevedea următoarelor măsuri de protecție suplimentare:

- pozarea conductelor de apă și canalizare în tub de protecție pe toată lungimea corespunzătoare;
- prevederea unor măsuri de impermeabilizare și consolidare locală a fundațiilor;
- utilizarea unor materiale cu rezistență sporită pentru conductele de rețea;

NOTA 7 - Distanțele indicate în tabel pot fi reduse dacă se iau măsuri tehnice compensatorii adecvate, care să asigure cerințele de siguranță și fiabilitate (control 100% nedistructiv al îmbinărilor sudate și al carcaselor de protecție, asigurarea integrității structurilor de construcție ale clădirilor și structurilor din apropiere, asigurarea impermeabilității îmbinărilor lor, hidroizolarea, etanșarea spațiilor dintre pereții puțurilor (camerelor) și intrările conductelor în acestea, utilizarea unor construcții de protecție (canal din beton armat, cutie de protecție) etc.).

51

Tabelul - 18 (continuare)

Rețele edilitare	Distanța pe orizontală (în lumină) până la, m														
					Gazoduct sub presiune MPa							Rețele termice			
						Înaltă									
						Joasă până la 0,005	Medie de la 0,005 până al 0,3	De la 0,3 până la 0,6	De la 0,6 până la 1,2	Cabluri electrice de toate tensiunile	Cabluri de comunicații	Perete exterior al canalului, tunelului	Membrana pozării fără canal	Canale, tuneluri	Conducte pneumatice exterioare de evacuare a deșeurilor
Cabluri electrice de orice tip de tensiune	0,5*	0,5*	0,5*	1	1	1	1	2	0,1 – 0,5*	0,5	2	2	2	2	1,5
Cabluri de comunicații	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1	1	0,5	-	1	1	1	1	1
Rețele termice: de la peretele exterior al canalului, tunelului	1,5	1	1	2	2	2	2	4	2	1	1	-	-	2	1
De la membrana pozării fără canal	1,5	1	1	1	1	1	1,5	2	2	1	1	-	-	2	1
Canale, tuneluri	1,5	1	1	2	2	2	2	4	2	1	1	2	2	-	1
Conducte exterioare pneumatice pentru evacuarea deșeurilor	1	1	1	1	1,5	1	2	2	1,5	1	1	1	1	1	-

* În conformitate cu cerințele regulilor de instalare a echipamentelor electrice.

NOTA 1 - La pozarea în paralel a câtorva linii de apeduct distanța între ele se va aplica în conformitate cu condițiile și reglementările tehnice. Se admite reducerea distanțelor dintre conductele de apeduct cu diametrul mai mic de 100 mm, pozate paralel la o distanță de minimum 0,5 m una de alta, cu condiția pozării acestora în tuburi de protecție pe toată lungimea corespunzătoare

NOTA 2 - Distanța de la canalizarea menajeră până la apeductul de aprovizionare cu apă potabilă se va aplica, m: până la apeductul din țevi din beton armat sau azbociment - 5; până la apeductul din țevi de fontă cu diametrul până la 200 mm - 1,5; cu diametrul peste 200 mm - 3; până la apeductul din țevi de masă plastică - 1,5.

NOTA 3 - La pozarea paralelă a gazoductelor din țevi cu diametrul până la 300 mm distanța între ele (în lumină) se admite a fi de 0,4 m; peste 300 mm - 0,5 m în cazul amplasării a unui sau mai multe gazoducte într-o singură tranșee.

NOTA 4 - Distanțele indicate în tabel pot fi reduse dacă se iau măsuri tehnice compensatorii adecvate, care să asigure cerințele de siguranță și fiabilitate (control 100% nedistructiv al îmbinărilor sudate și al carcaselor de protecție, asigurarea integrității structurilor de construcție ale clădirilor și structurilor din apropiere, asigurarea impermeabilității îmbinărilor lor, hidroizolarea, etanșarea spațiilor dintre pereții puțurilor (camerelor) și intrările conductelor în acestea, utilizarea unor construcții de protecție (canal din beton armat, cutie de protecție) etc.) cu respectare cerințelor reglementărilor tehnice aferente.

13 Consolidarea tehnică și protecția teritoriilor

13.1 Măsurile de consolidare tehnică se vor stabili reieșind din condițiile geotehnice, caracterul utilizării și sistematizării teritoriilor, în corespundere cu NCM A.06.01, NCM B.01.02, NCM F.01.01, СНП II-7, СНП 1.02.07, СНП 2.01.09, СНП 2.07.01, SM CWA 17727, SM ISO 28000, SM EN 1990, SM EN 1997-1, SM EN 1997-2, SM EN 1997-3, SM EN 1998-5, SM ISO 31000.

În planurile urbanistice generale și zonale ale localităților se vor prevedea, după caz, măsuri de consolidare tehnică contra inundațiilor, subinundațiilor, cursurilor de apă torențială, alunecărilor și surpărilor de teren.

13.2 În proiectele de sistematizare pe verticală cotele proiectate ale terenului se vor indica reieșind din condițiile păstrării maxime a reliefului natural, stratului fertil al solului și plantațiilor existente de arbori, de evacuare a apelor pluviale cu viteze care vor exclude posibilitatea de erodare a solului. Concomitent se vor minimiza volumele lucrărilor de terasament, ținând cont de folosirea rațională a solurilor excavate pe terenul construcției.

13.3 Pe terenurile localităților cu nivel înalt al apelor freatice se va prevedea scăderea nivelului acestora în zona construcțiilor prin metoda instalării drenajelor de tip închis. În zonele caselor de locuit individuale din localități, pe teritoriile stadioanelor, parcurilor și altor teritorii înverzite de uz comun se admite rețeaua de drenaj de tip deschis.

Măsurile indicate trebuie să asigure, în conformitate cu exigențele privind consolidarea tehnică a teritoriilor contra inundațiilor și subinundațiilor, scăderea nivelului apelor freatice pe teritoriile construite cu minim 2 m de la cota proiectată a terenului, iar pe teritoriile stadioanelor, parcurilor, scuarurilor și altor spații verzi cu minimum 1 m.

13.4 Pe teritoriile ansamblurilor de locuințe grosimea minimă a stratului de soluri minerale va fi egală cu 1 m, pe părțile carosabile ale străzilor grosimea stratului de soluri minerale se va stabili în funcție de intensitatea circulației transportului.

13.5 Teritoriile localităților, amplasate pe sectoare riverane, se vor proteja prin metoda amenajării digurilor contra viiturilor, ridicării nivelului apelor sub influența vântului și sub inundării cu ape freatice. Cota crestei terenului compactat (digului) se va stabili cu minim 0,5 m mai sus de orizontul calculat al apelor ridicate și ținând cont de înălțimea valului în cazul ridicării nivelului apelor sub influența vântului, de exigențele impuse de clasa construcțiilor proiectate în adiacență și de măsurile de consolidare tehnică contra inundației și subinundațiilor.

În calitate de orizont de calcul al apelor ridicate se va aplica cota maximă a nivelului apei cu repetabilitatea:

- a) dată la 100 ani – pentru teritorii, construite sau care urmează a fi construite cu blocuri locative și publice;
- b) dată la 10 ani – pentru terenurile parcurilor și construcțiilor plane pentru cultură fizică și sport.

13.6 Pentru protejarea construcțiilor existente în zonele cu pericol de torente de noroi se va prevedea păstrarea maximă a pădurilor, plantarea arborilor și arbuștilor, terasarea pantelor, consolidarea malurilor râurilor purtătoare de torente de noroi, ridicarea barajelor în zona formării torentului de noroi, construirea digurilor de direcționare a torentelor de noroi și a canalelor de evacuare.

13.7 Pe sectoarele supuse acțiunii proceselor de eroziuni cu formarea ulterioară a râpelor se va prevedea reglarea scurgerilor de ape pluviale, consolidarea albiei râpelor, terasarea și împădurirea pantelor. În cazuri separate se admite lichidarea totală sau parțială a râpelor prin umplerea lor și prin pozarea colectoarelor de evacuare a apelor pluviale și drenate. Teritoriile râpelor se pot folosi pentru amplasarea construcțiilor de transport, garaje, depozite și gospodărire comunală, precum și pentru amenajarea parcurilor.

13.8 În localitățile, amplasate pe terenuri supuse alunecărilor de teren, se va prevedea reglarea cursului apelor pluviale, captarea torenților de ape subterane, protejarea contrafortului natural al masivului cu risc de alunecări contra deteriorării, consolidarea pantei prin metode tehnice și fizico-chimice, terasarea pantelor, plantarea zonelor verzi.

Măsurile contra alunecărilor de teren se vor elabora în temeiul prospecțiunilor geologice și hidrologice complexe executate pentru teritoriul predispus acestor procese.

13.9 Proiectarea, construirea și extinderea localităților, complexelor industriale, imobilelor, plantațiilor multianuale, a conductelor magistrale și a liniilor electrice de înaltă tensiune, căilor ferate și drumurilor auto de importanță națională, a obiectivelor industriale mari, a construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile, în zonele cu excavații miniere subterane și în adiacența acestora, precum și pe suprafețele cu zăcămintele de substanțe minerale utile, se permit în cazuri excepționale, pe baza studiilor și avizelor geotehnice, hidrologice, hidrogeologice, climatologice și ecologice, privind gradul de intensitate seismică, după caz, în conformitate cu prevederile [3], [5], [8], [12], [14], [20], [21], [37], [43], [64], [66], [67], NCM A.06.01, NCM B.01.02, NCM F.01.01, СНиП 1.02.07, СНиП 2.01.09, СНиП III-10, SM EN 1997, SM EN ISO 14688-1, SM EN ISO 14688-2.

14 Protecția mediului înconjurător, monumentelor de istorie și cultură

14.1 În procesul de sistematizare urbanistică a localităților, de amplasare a construcțiilor, care pot avea un impact direct sau indirect asupra stării mediului înconjurător, se vor realiza măsuri de asigurare a securității ecologice și de protecție a sănătății populației, se vor prevedea acțiuni de protecție a naturii, utilizare rațională și regenerare a resurselor naturale și ameliorare a mediului înconjurător conform [7], [8], [14], [19], [21], [25], [31], etc.

Pe teritoriul localităților se vor respecta exigențele normative și standardele, care determină calitatea aerului atmosferic [17], apelor [15], [16], solurilor, precum și indicii admisibili de zgomot [36], emanații electromagnetice, radiație și alți factori de origine naturală sau tehnogenă.

14.2 Utilizarea rațională și protecția resurselor naturale

14.2.1 Teritoriile pentru construcția localităților noi sau dezvoltarea celor existente se vor selecta conform documentației de urbanism și amenajare a teritoriului, aprobată în modul stabilit și în corespundere cu legislația în domeniile urbanismului [3], funciar [5], sanitar [19], ecologic [7], [8], [12], [14], [18], etc.

14.2.2 Sistematizarea urbanistică a localităților, proiectarea complexelor și întreprinderilor industriale, a altor edificii se interzice fără avizul autorității publice centrale pentru resursele naturale privind lipsa minereurilor în subsolurile teritoriului planificat sub valorificare, conform [14].

14.2.3 Construcția pe terenurile cu minereuri, precum și amplasarea construcțiilor subterane în locurile de situare a acestora se permite cu avizul autorității publice centrale pentru resursele naturale, emis în modul stabilit de [14], și numai cu condiția asigurării accesului pentru extragerea minereurilor și cu argumentarea eficienței economice a construcției planificate.

14.2.4 În cazul necesității de extragere a minereurilor din subsolurile situate sub suprafețe construite, măsurile de asigurare a extragerii maxime a rezervelor de minereuri se vor stabili în conformitate cu exigențele securității construcțiilor situate peste excavări sau pe soluri tasabile, precum și cu documentele normative care reglementează modul de valorificare a ariilor ocupate de minereuri.

14.2.5 În procesul de sistematizare urbanistică a localităților se va asigura respectarea exigențelor de regim, stabilite conform [8], [13], [18], [20], [25], [47], [49], [52] pentru teritoriile protejate – rezervații naturale și parcuri naționale, protejate de stat, monumente ale naturii, monumente de arhitectură peisajeră, parcuri dendrologice, grădini botanice, stațiuni balneoclimaterice.

14.2.5.1 Pentru ocrotirea teritoriilor protejate importante de impactul antropic, pe terenurile adiacente acestora se vor prevedea zone de protecție conform [18], [52] și altor acte normative aferente. Pe teritoriile protejate importante, în hotarele cărora există areale de abitație, înmulțire și migrare a animalelor, păsărilor și peștilor, în special a speciilor rare sau pe cale de dispariție de plante și animale, introduse în Cartea roșie, se vor prevedea zone de protecție cu interzicerea în hotarele acestora a oricăror activități, care influențează negativ complexele naturale.

14.2.5.2 Pe perimetrul teritoriilor protejate importante se vor crea zone de protecție cu un regim limitat de utilizare a naturii cu lățimea, km, minimum, la conexiunea cu:

- a) zonele industriale – 5;
- b) zonele rezidențiale, publice și de afaceri – 3.

14.2.6 Amplasarea construcțiilor, infrastructurilor edilitare și de transport se interzice:

1) Conform exigențelor ecologice:

- a) pe terenurile rezervațiilor, parcurilor naturale naționale, grădinilor botanice, parcurilor dendrologice și fâșiilor (zonelor) de protecție a apelor, dacă obiectele proiectate nu au tangență cu destinația acestor teritorii;
- b) pe terenurile cu spații verzi ale localităților urbane, pădurilor orășenești, dacă obiectele proiectate nu sunt destinate în scopuri de recreere, sport, agrement sau pentru deservirea gospodăriei silvice;
- c) în prima linie a zonei de protecție sanitară a surselor de alimentare cu apă și a terenurilor construcțiilor aferente apeductelor, dacă obiectele proiectate nu au tangență cu exploatarea surselor;
- d) pe terenurile, nivelul de poluare a solurilor cărora depășește normele stabilite.

2) Conform exigențelor de securitate și eventualelor consecințe ecologice:

- a) în zonele de protecție a stațiilor hidrometeorologice;
- b) în zonele periculoase a eventualelor alunecări de pământ și torente de noroi;
- c) în zonele cu risc de inundații (pentru adâncimea inundării de 1,5 m și mai mult), în care nu există construcții corespunzătoare de consolidare tehnică;
- d) în zonele de protecție a conductelor magistrale de gaze naturale.

În componența localităților și stațiunilor balneologice se vor identifica zone cu regimuri diferite de protecție:

1) **prima zonă**, pe teritoriul căreia sunt interzise toate tipurile de activități, cu excepția lucrărilor de cercetare și utilizare a resurselor naturale curative în scopuri balneologice, cu condiția aplicării tehnologiilor ecologice și raționale.

2) **zona a doua**, pe teritoriul căreia se interzice amplasarea construcțiilor, care în direct nu corespund scopurilor de creare și dezvoltare a sectorului balneologic și de recreere, precum și realizarea lucrărilor, care generează poluarea mediului natural înconjurător, resurselor naturale curative și duc la epuizarea acestora;

3) **zona a treia**, pe teritoriul căreia se limitează amplasarea întreprinderilor, construcțiilor industriale și agricole, precum și realizarea activităților de gospodărire, urmate de poluarea mediului natural înconjurător, resurselor naturale curative sau epuizarea acestora.

NOTA 1 - Amplasarea construcțiilor în zonele protejate ale rezervațiilor naturale și altor teritorii protejate importante se admite, dacă construcția sau exploatarea acestora nu va atenta la siguranța zonelor. Condițiile de amplasare se vor determina în procesul de stabilire a hotarelor zonelor de protecție și regimului de utilizare a acestora.

NOTA 2 - Amplasarea construcțiilor în zonele de protecție a apelor se reglementează prin legea privind zonele de protecție a apelor și fâșiilor riverane de protecție a bazinelor acvatice.

NOTA 3 - Amplasarea construcțiilor în hotarele zonelor a doua și a treia de protecție sanitară a surselor de apă potabilă se vor realiza conform exigențelor stabilite pentru zonele de protecție sanitară.

14.2.7 Pe perimetrul localităților urbane și rurale situate în zone neîmpădurite sau slab împădurite, se vor crea fâșii (perdele) forestiere de protecție împotriva vântului, de consolidare a malurilor, precum și împădurirea versanților dealurilor, ravenelor și văilor. Lățimea fâșiilor forestiere de protecție se va aplica minimum, pentru:

- a) orașele mari – 500 m;
- b) orașele medii – 100 m;
- c) orașele mici și localitățile rurale – 50 m.

14.2.8 Zonele forestiere de protecție sanitară, ale stațiunilor balneologice se utilizează în scopuri de recreere (păduri-parc și păduri de agrement conform [51]), igienic-sanitare și curative. Retragerea terenurilor fondului forestier de stat (schimbarea destinației terenului) pentru amplasarea construcțiilor se admite doar în cazuri de excepție în conformitate cu [5], [18], [49], [50], [53] și alte acte normative.

14.3 Protecția aerului atmosferic, solurilor, apelor freatice și pluviale

14.3.1 În procesul de sistematizare urbanistică a localităților se vor asigura exigențele față de calitatea aerului atmosferic în conformitate cu [8], [12], [17], [19], SM CEN/TS 17378, alte norme sanitare în vigoare. Concomitent, în zonele rezidențiale, publice și de afaceri, precum și cele mixte nu se va admite depășirea concentrațiilor admisibile de poluare (CAP) stabilite prin normele sanitare, iar în zonele de recreere – 0,8 CAP. În cazul depășirii concentrației admisibile de poluare a aerului atmosferic în zonele rezidențiale, publice și de afaceri construite, se vor prevedea măsurile necesare tehnologice și urbanistice de diminuare a nivelului poluării, inclusiv amenajarea zonelor de protecție sanitară.

14.3.1.1 Zonele rezidențiale, publice, de afaceri și recreere se vor amplasa din partea direcției predominante a vântului în raport cu întreprinderile industriale, care sunt surse de poluare ale aerului atmosferic sau prezintă pericol sporit de incendiu.

14.3.1.2 Întreprinderile, care necesită puritate specifică a aerului atmosferic, nu se vor amplasa, ținând cont de direcția predominantă a vântului, după întreprinderile adiacente cu surse de poluare a aerului atmosferic.

14.3.1.3 Întreprinderile zootehnice, avicole, depozitele pentru păstrarea substanțelor chimice, biopreparatelor, îngrășămintelor, precum și depozitele și întreprinderile cu pericol de explozie, întreprinderile veterinare, construcțiile și întreprinderile pentru arderea deșeurilor, stațiile termice, instalațiile de epurare, depozitele de gunoi de grajd de tip deschis se vor amplasa, ținând cont de direcția predominantă a vântului, după zonele rezidențiale, de afaceri și recreere, alte întreprinderi și obiecte ale zonei industriale în conformitate cu actele normative în vigoare.

NOTA 1 - Întreprinderile industriale cu surse nocive de poluare a aerului atmosferic, care necesită amenajarea zonelor de protecție sanitară cu lățimea peste 500 m, nu se vor amplasa în zonele vânturilor predominante cu viteză până la 1 m/sec.

NOTA 2 - Calculul poluării aerului atmosferic se va efectua în conformitate cu prevederile din 8.6, ținând cont de emanarea substanțelor nocive de transportul auto.

14.3.2 Măsurile de protecție a bazinelor acvatice și cursurilor de apă trebuie prevăzute în corespundere cu [8], [15], [16], [19], [29], [45], SM SR 1343-1, SM 354, SM EN ISO 5667-14 și alte norme sanitare și ecologice aprobate în conformitate cu procedura stabilită pentru prevenirea poluării apelor de suprafață, cu respectarea concentrațiilor maxime admisibile ale substanțelor poluante în obiectele acvatice utilizate pentru aprovizionarea cu apă potabilă și menajeră, pentru recreerea populației, în scopuri piscicole, precum și în cele situate în hotarele localităților.

Zonele rezidențiale, publice, de afaceri și de recreere se vor amplasa superior cursului de apă și bazinelor acvatice în raport cu gurile de scurgere a tuturor categoriilor de ape reziduale, inclusiv apelor pluviale de pe teritoriul localității. Amplasarea acestora inferior gurilor de scurgere se admite cu condiția

conformării la exigențele de instalare a rețelelor de canalizare exterioară și normelor de protecție a apelor de suprafață.

14.3.3 În procesul de sistematizare și construire a localităților și zonelor suburbane se va asigura amenajarea zonelor de protecție a apelor și fâșiilor riverane de protecție a obiectelor acvatice naturale, dimensiunile și regimul de utilizare a cărora se va aplica în conformitate cu legislația în domeniu.

14.3.3.1 Bazinele acvatice, inclusiv cele de acumulare, folosite sau preconizate a fi folosite în calitate de surse de apă potabilă și tehnică, se vor exploata ținând cont de exigențele sanitare pentru proiectarea, construcția și funcționarea bazinelor acvatice.

14.3.3.2 În zonele de recreere existente și proiectate, amplasate pe malurile bazinelor acvatice și cursurilor de apă, măsurile de protecție a apelor vor corespunde standardelor în vigoare.

14.3.4 Amplasarea întreprinderilor industriale în fâșiile riverane de protecție a bazinelor acvatice se admite cu avizul autorităților de protecție a apelor în conformitate cu legislația în vigoare și numai în cazul necesității tehnologice de adiacență nemijlocită a întreprinderilor cu bazinele acvatice. Numărul și lungimea racordurilor teritoriilor întreprinderilor industriale la bazinele acvatice vor fi minime.

14.3.4.1 Întreprinderile agricole se vor amplasa pe terenurile riverane ținând cont de necesitatea amenajării fâșiei riverane neconstruite cu lățimea de minimum 40 m.

14.3.4.2 Depozitele de îngrășăminte minerale și substanțe chimice pentru protecția plantelor, întreprinderile zootehnice și avicole se vor amplasa ținând cont de necesitatea realizării măsurilor care vor exclude pătrunderea substanțelor menționate și a dejecțiilor animaliere în bazinele acvatice.

14.3.5 Măsurile de protecție a solurilor contra poluării și asanarea acestora se vor aplica în conformitate cu exigențele normelor sanitare privind concentrațiile chimice admisibile în sol.

14.3.5.1 Amplasarea construcțiilor rezidențiale și publice pe terenurile poluate cu substanțe radioactive periculoase, metale grele și pesticide, se va permite numai după realizarea măsurilor de asanare și dezinfectare a terenului, care vor asigura nivelul sanitar admisibil de poluare și cu avizul centrelor sănătate publică.

14.3.5.2 Măsurile pentru protecția apelor subterane vor prevedea realizarea măsurilor sanitare și ecologice de protecție.

14.4 Protecția contra zgomotului, vibrației, câmpurilor electrice și magnetice, radiației și iradierii

14.4.1 Condițiile admisibile de zgomot pentru construcțiile locative și publice, terenurile adiacente ale acestora, caracteristicile surselor principale de poluare fonică exterioară, ordinea stabilirii nivelurilor de zgomot și necesitatea reducerii acestora în punctele de calcul se vor aplica în conformitate cu [36], [39], [41], NCM E.04.02, SM EN ISO 11690-1, SM EN ISO 11690-2, SM ISO 1996-2, SM SR ISO 5130, SM EN ISO 10052, SM EN ISO 16283-3, alte normative în vigoare.

14.4.2 Nivelul admisibil de vibrație în încăperile construcțiilor locative și publice va corespunde normelor sanitare. Pentru respectarea exigențelor respective se vor prevedea distanțe necesare între construcțiile locative, publice și sursele vibrației, aplicarea la aceste surse a unor soluții efective de amortizare a vibrației.

14.4.3 Construcțiile radiotehnice (radiolocatoare meteorologice, telecentre, retranslatoare, stații radio, turnuri sau piloni cu antene, linii de transportare a energiei electrice, generatoare industriale și alte obiecte, care iradiază energie electromagnetică) se vor amplasa conform normelor sanitare și de protecție a populației contra influenței câmpurilor magnetice.

14.4.5 Protecția contra radiației la producerea, prelucrarea, transformarea, aplicarea, păstrarea, transportarea, neutralizarea și înhumarea substanțelor radioactive și altor surse de radiații ionizante se va asigura în conformitate cu normele de siguranță contra radiației, regulile sanitare de comportare cu substanțele radioactive și alte surse de radiații ionizante.

14.5 Ameliorarea microclimei

14.5.1 În procesul de sistematizare a localităților se vor prevedea măsuri de ameliorare a condițiilor microclimatice în localități (protecția contra vântului, asigurarea ventilării teritoriului, optimizarea regimului de temperatură și umiditate prin înverzire și irigare, utilizarea rațională a radiației solare, etc). În documentele normative urbanistice se vor stabili exigențele concrete și parametrii de construire, ținând cont de condițiile locale naturale, climaterice, de prevederile [13], [20], [31], [39], [41], [49], [51], [52], NCM B.01.06, NCM C.01.09, NCM C.04.02, NCM F.01.01, CP B.01.01, СНП 2.01.01, СНП III-10, SM CWA 16267, SM CWA 17300, SM CWA 17301, SM CWA 17381, SM CWA 17727, SM ISO 28000, SM EN ISO 37101, SM EN ISO 14091, și alte normative tehnice relevante.

14.5.2 Amplasarea și orientarea construcțiilor locative și publice vor asigura durata insolației acestora și a teritoriului în corespundere cu exigențele igienice față de insolația construcțiilor locative, publice și a teritoriului conform NCM C.04.02. În aceste condiții durata insolației se va aplica minimum 2,5 ore pe zi pentru perioada 22 martie - 22 septembrie.

NOTA 1 - În condițiile amplasării clădirilor cu 9 niveluri și mai mult se admite o singură întrerupere a insolației încăperilor locative cu condiția majorării duratei sumare a insolației pe parcursul zilei cu 0,5 ore.

NOTA 2 - În casele de locuit individuale, colective de tip meridional, unde insolației sunt supuse toate camerele apartamentului, precum și în caz de reconstrucție sau amplasare a construcțiilor în mediul urban cu valoare istorică, se admite reducerea duratei de insolație cu 0,5 ore.

14.6 Protecția monumentelor de istorie și cultură

14.6.1 În planurile urbanistice a localităților se vor respecta exigențele legislației cu privire la protejarea și funcționarea monumentelor de istorie și cultură în corespundere cu [3], [9], [10], [18], SM CEN/TS 14383-2, SM CWA 16267, SM CWA 17727, SM CWA 17381, SM CEN/TR 17143, SM EN 16883, SM EN 17429. În acest context se vor stabili zonele de protecție a monumentelor de istorie și cultură, zonele de reglementare a regimului de construire și zonele de protecție a ariilor naturale protejate, conform [9].

14.6.1.1 Zonele de protecție a monumentelor de istorie și cultură se vor prevedea pentru clădiri separate, ansambluri și complexe formate din acestea, precum și pentru alte elemente urbanistice de valoare istoric-culturală.

NOTĂ - Exigențele regimurilor speciale de protecție și funcționare, stabilite prin regulamente pentru fiecare rezervație concretă (teritoriu protejat), se vor extinde asupra ansamblurilor și complexelor monumentelor de istorie și cultură, centrelor istorice, cartierelor, unităților teritoriale de referință (UTR), piețelor, străzilor, locurilor comemorative, straturilor culturale ale așezărilor antice, landsafturilor naturale și artificiale, monumentelor ale artei peisajere care prezintă valoare istorică, arheologică și arhitecturală și care au obținut în modul stabilit statut de rezervații istoric-culturale sau teritorii (locuri, spații) istoric-culturale protejate de stat.

14.6.1.2 Planurile urbanistice ale localităților nu vor prevedea desființarea, reamplasarea sau alte modificări ale stării monumentelor de istorie și cultură. Funcțiunile urbane a căror dezvoltare duce la degradarea sau distrugerea caracteristicilor istorice ale mediului istoric-arhitectural se amplasează în afara orașelor, centrelor orașenești, satelor cu statut de monument sau, după caz, în afara hotarului zonei de protecție a acestora. Intervențiile prin construcții noi în cadrul fragmentelor de structură urbană cu mediul istoric-arhitectural degradat sau mutilat se realizează în scopul regenerării acestui mediu.

14.6.1.3 Reglementarea intervențiilor și activităților în cadrul orașelor, centrelor orașenești, satelor cu statut de monument se realizează prin stabilirea unui set de măsuri direcționate spre ocrotirea acestor monumente. La baza acestor măsuri stă elaborarea, în contextul cercetărilor de teren, istoric-arhitecturale, istoric-urbanistice și ale peisajului urban, al cercetărilor de arhivă și bibliografice, a Planului de referință istoric-arhitectural și proiectului zonelor de protecție ale localității istorice, în corespundere cu [9].

14.6.1.4 Protejarea mediului istoric valoros a zonelor de construcții existente se va asigura prin metode stabilite de [9], prevăzând și efectuând concomitent lucrări de restaurare a clădirilor de valoare arhitecturală, istorică și culturală, modernizare a clădirilor existente, construcție nouă selectivă, care nu vor afecta caracterul mediului istoric și vor dezvolta sistemele de echipare edilitară și amenajare a teritoriului.

14.6.2 Distanțele de la monumentele de istorie și cultură până la comunicațiile de transport și edilitare, până la partea carosabilă a magistralelor de circulație cu viteză mare și circulație continuă se vor aplica, m, minimum:

- a) în condiții de relief complicat – 100;
- b) pe relief plat – 50;
- c) până la rețelele de apeduct, canalizare, alimentare cu energie termică, electrică (cu excepția celor de distribuție) – 15.

În condiții urbane complicate, distanțele indicate până la rețelele edilitare se admite a fi micșorate. În acest caz se vor realiza măsuri tehnice speciale la executarea lucrărilor de construcții în conformitate cu prevederile normativelor tehnice în construcții în vigoare.

15 Exigențe de protecție împotriva incendiului

15.1 Sistemizarea localităților se va efectua ținând cont de exigențele de securitate împotriva incendiului în corespundere cu [37], NCM E.03.02, SM SR EN 14383-1, SM CEN/TS 14383-2, SM CEN/TS 14383-3, SM CEN/TS 14383-4, SM CEN/TR 14383-5, SM CEN/TS 14383-6, SM CEN/TR 14383-7, SM CEN/TR 14383-8, SM SR EN 12259-1 și prezentul normativ.

15.1.1 Distanțele de siguranță între clădirile de locuit și publice, precum și între clădirile de locuit, publice și clădirile industriale și de depozitare din categoriile D și E se vor aplica conform Tabelului 18.1, până la clădirile de categoriile A, B și C, inclusiv până la parcarile auto se vor majora cu 50%.

Distanțele de siguranță între clădiri și construcții trebuie luate în conformitate cu analiza efectului termic admisibil, conform SM EN 1991-1-2, pe clădiri situate la o distanță mai mică decât cea indicată în Tabelul 18.1.

Tabelul - 18.1

Gradul de rezistență la foc al clădirilor	Clasa de pericol de incendiu constructiv	Distanțele minime, m la gradul de rezistență la foc și clasa de pericol de incendiu constructiv					
		I, II C0	II C1	III C0, C1	III C2, C3	IV, C0, C1	IV, V, C2, C3
1	2	3	4	5	6	7	8
I, II	C0	6	8	8	10	10	12
II	C1	8	8	10	12	12	14
III	C0, C1	8	10	10	12	12	14
III	C2, C3	10	12	12	15	14	15
IV	C0, C1	10	12	12	14	12	14
IV,V	C2, C3	12	14	14	15	14	15

NOTA 1 - Distanța între construcții se consideră distanța în lumină între pereții exteriori. În cazul existenței elementelor de construcție proeminente peste 1 m, executate din materiale combustibile, distanțele trebuie adoptate dintre aceste construcții.

NOTA 2 - Distanțele de siguranță între clădiri și construcții (cu excepție clădirilor de clasa F5 cu categorii de explozie incendiu A și B) nu se normează (cu condiția asigurării căilor de acces necesare pentru tehnică de intervenție la incendiu), dacă perețele clădirii mai înalte, amplasat vizavi de o altă clădire este antifoc de tipul 1 și nu are goluri neprotejate (tipul completării golurilor în barierele antifoc se adoptă conform NCM E.03.02) la o distanță de 8 m pe verticală și 4 m orizontal față de limitele de proiecție ale unei părți inferioare (largi) clădiri de pe acest perete.

Se admite prevederea pereților antifoc de tipul I, la compartimentul de incendiu mai jos cu condiția că, pe distanța de 6 m de la compartimentul de incendiu mai înalt, porțiunea compartimentului de incendiu mai jos trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- 1) acoperișul trebuie să fie fără goluri, cu limita de rezistență la foc de minim REI 150 și învelitoare C0 sau protejată cu materiale C0 (șapă de ciment slab armată, pietriș, zgură, mortar, etc.);
- 2) încăperile din porțiunea respectivă trebuie să fie dotate cu instalație automată de stingere a incendiilor.

NOTA 3 - Distanțele indicate în tabel sunt specificate pentru clădirile din clasele după pericolul de incendiu funcțional F1.2, F1.3, F1.4, F2, F3, F4. Distanțele de siguranță pentru construcțiile claselor F1.1 trebuie mărite cu 25%.

NOTA 4 - Pentru clădirile cu acoperișuri, executate din materiale combustibile, fără strat de protecție, distanțele de siguranță trebuie mărite cu 20 %.

NOTA 5 - Distanțele de siguranță între clădiri, construcții de gradul I și II de rezistență la foc din clasa de pericol de incendiu constructiv C0 pot fi reduse cu 50% (cu condiția asigurării căilor de acces necesare pentru tehnică de intervenție la incendiu) la echiparea fiecărei clădiri și construcții cu instalații automate de stingere a incendiilor.

NOTA 6 - Distanțele între casele de locuit și construcțiile auxiliare în hotarele aceluiasi teren (indiferent de suprafața totală a construcțiilor) nu se normează.

NOTA 7 - Distanțele între construcțiile auxiliare (șure, garaje, băi), amplasate în afara limitelor terenului adiacent locuinței, nu se normează cu condiția, ca suprafața construită a construcțiilor auxiliare grupate nu va depăși 600 m². Distanța între grupurile de construcții auxiliare se va aplica conform Tabelului 18.1.

NOTA 8 – Distanțele dintre clădiri de clasa pericolului de incendiu funcțional F1.4 (conform NCM E.03.02), precum și dintre clădiri de clasa pericolului de incendiu funcțional F1.4 și construcțiile auxiliare (dependințe gospodărești, garaje, băi) amplasate pe terenurile adiacente nu se supun reglementării, în cazul în care suprafața totală construită, inclusiv suprafața neconstruită dintre acestea, este egală cu suprafața maximă admisă a unui etaj al unei clădiri cu același grad de rezistență la foc fără pereți antifoc, în conformitate cu cerințele NCM C.01.08.

NOTA 9 - Pentru unele clădiri ale clasei funcționale pericol de incendiu F1.2, amplasate în masivele forestiere și prevăzute pentru utilizare pe tot parcursul anului, distanța de la clădirile clasei structurale pericol de incendiu CO-C1 până la masivele forestiere va fi minim 25 m, de la clădirile clasei C2 și C3 – 35 m. Construcțiile mobile pentru recreere de uz sezonier (căsuțe de vară, trailere, corturi etc.) se pot amplasa la hotarele masivelor forestiere sau la lizierele pădurii.

15.2 Amplasarea remizelor de pompieri în localități, se va prevedea ținând cont de raza maximă de deservire 3 km. Suprafața construită a remizelor de pompieri precum și numărul automobilelor se va aplica conform NCM C.01.11.

15.3 Spre bazinele acvatice și râuri se vor prevedea accese și platforme (cheiuri, debarcadere) pentru captarea apei cu autospecialele de intervenție la incendii. Locul amplasării și numărul cheiurilor, debarcaderelor se va aplica cu avizul autorităților publice locale, asigurând consumului de apă necesar pentru stingerea incendiilor la obiectele amplasate în raza până la 200 m de la bazinele acvatice.

15.3.1 Lățimea căii de acces pentru autospecialele de intervenție la incendii trebuie să fie:

- a) pentru clădirile cu o înălțime mai mică de 12 m (3 etaje și mai puțin) - cel puțin 3,5 m;
- b) pentru clădirile cu înălțimea de peste 12 m (4 etaje și mai mult) și mai mult - cel puțin 6 m.

În lățimea totală a căii de acces pentru autospecialele de intervenție la incendii, ce servește drept acces principal spre clădire, construcție și instalație, se admite a include lățimea trotuarului adiacent la partea carosabilă a accesului.

Raza minimă de viraj a căii de acces pentru autospecialele de intervenție la incendii trebuie să fie de cel puțin 8,00 m.

Panta maximă a căii de acces pentru autospecialele de intervenție la incendii trebuie să fie de cel mult 30%.

15.3.2 Căile de acces pentru autospecialele de intervenție la incendii trebuie, de regulă, să fie de tip traversat.

Se admite prevederea căilor de acces înfundate în următoarele cazuri:

- a) dacă lungimea căii de acces înfundate nu depășește 30 m;
- b) dacă lungimea căii de acces înfundate este cuprinsă între 30 m și 100 m, trebuie prevăzut un drum cu două benzi, cu o lățime de cel puțin 7 m;
- c) dacă lungimea căii de acces înfundate depășește 100 m, aceasta trebuie să se încheie cu o platformă de întoarcere pentru autospecialele de intervenție la incendii, având dimensiuni de cel puțin 12 x 12 m.

15.3.3 Dimensiunea platformei pentru amplasarea autoscalelor sau autoplatfoamelor trebuie să fie:

- a) - pentru clădirile cu o înălțime de la 12 m (4 etaje și mai mult) până la 28 m – 6 m x 12,5 m;
- b) - pentru clădirile cu o înălțime mai mare de 28 m – 8,2 m x 12,5 m.

Panta maximă a platformei pentru amplasarea autoscalelor și autoplatformelor nu trebuie să depășească 6%.

15.4 Accesele și căile pietonale se vor amenaja asigurând posibilitatea trecerii autospecialelor de intervenție la incendii spre construcțiile locative și publice, inclusiv cele cu încăperi încorporate – anexate și accesul pompierilor de pe autoscări sau autoelevatoarelor cotite în orice apartament sau încăpere.

Distanța dintre platforma pentru amplasarea autoscărilor și autoelevatoarelor cotite și peretele clădirii sau consola sa proeminentă trebuie să fie, de regulă, între 3 m și 10 m.

De-a lungul fațadelor clădirilor, care nu au intrări, se pot prevedea benzi cu lățimea 6 m, apte pentru trecerea autospecialelor de intervenție la incendii, ținând cont de sarcina admisibilă pe îmbrăcămintea șoselei sau sol.

15.5 Distanța de la construcțiile locative și publice până la depozitele de petrol și produse petroliere se va aplica în conformitate cu exigențele normelor de prevenire și stingere a incendiului pentru depozite de petrol și produse petroliere, iar până la depozitele de lichide inflamabile, prevăzute în componența stațiilor termice și electrice diesel și alte obiecte energetice se va aplica minim cele indicate în Tabelul 18.2.

Tabelul - 18.2

Capacitatea depozitului, m ³	Gradul de rezistență la foc și clasa pericol de incendiu clădiri locative și publice, distanța minimă, m		
	I, II C0	III C0-C1	III C2, C3, IV, V
De la 800 până la 2000	40	45	50
De la 100 până la 800	30	35	40
Până la 100	20	25	30

NOTĂ – Distanța de la clădirile clasei funcționale pericol de incendiu F1.1, F2.1 și F2.2 până la depozitele cu capacitatea de până la 100 m³ se aplică în conformitate cu cerințele normelor de prevenire și stingere a incendiului pentru depozitele de petrol și produse petroliere.

15.6 Distanțele de la hotarele construite ale localităților urbane până la masivele forestiere se va aplica minimum 50 m, iar de la hotarele construite ale localităților rurale și sectoarele întovărășirilor pomicole - minimum 15 m.

În localitățile urbane pentru teritoriile cu case de locuit individuale cu 1-2 niveluri cu loturi adiacente, distanța de la aceste loturi până la masivele forestiere se poate reduce, dar va fi minimum 15 m.

Anexa 1
(normativă)

Indici normativi pentru zonele construcțiilor cu număr redus de niveluri

Raportul normativ al teritoriilor cu diverse funcții în componența zonelor construcțiilor cu număr redus de niveluri, %.

Tipul formațiunii rezidențiale	Construcții locative	Construcții publice	Spații verzi	Străzi, accese, parări
Unitate teritorială de referință (UTR) rezidențial cu case de locuit individuale	maximum 75	3,0 - 8,0	minimum 3,0	14,0 - 16,0
Cartier rezidențial cu case de locuit individuale	maximum 85	3,0 - 5,0	minimum 3,0	5,0 - 7,0

Anexa 2 (normativă)

Indicii normativi ai densității construcțiilor în zonele teritoriale

Pentru localitățile urbane densitatea construcțiilor pe terenurile amplasate în zonele teritoriale nu va depăși valorile indicate în Tabelul 1.

Indicii principali ai densității construcțiilor sunt:

procentul de ocupare a terenului (POT) - raportul dintre suprafața construită și suprafața terenului [3];

coeficientul de utilizare a terenului (CUT) - este indicatorul privind densitatea maximă admisă a suprafeței construite într-o unitate teritorială de referință (UTR) și este determinat prin raportul dintre suprafața construită desfășurată a clădirii/clădirilor existente și suprafața parcelei pe care acestea sunt sau urmează a fi executate [3].

Suprafața construită desfășurată (Scd) a clădirii/clădirilor, luată în calcul la stabilirea CUT, reprezintă suma suprafețelor desfășurate ale tuturor planșeelor, măsurată pe conturul exterior al închiderii elementelor de fațadă a clădirii, din care, conform [3], se exclud:

- a) suprafețele spațiilor nefuncționale, cu înălțimea liberă interioară mai mică de 1,80 m;
- b) suprafețele aferente parcarilor interioare, inclusiv celor subterane, precum și rampele de acces și spațiile de manevră;
- c) suprafețele aferente spațiilor tehnice, necesare funcționării clădirii, amplasate în subsol sau la nivelul etajelor tehnice;
- d) suprafețele destinate adăpostirii pentru asigurarea protecției civile;
- e) suprafețele podurilor care sunt neamenajate sau neamenajabile;
- f) suprafețele curților interioare mai mici de 4 m²;
- g) suprafețele teraselor fără acoperiș, precum și ale teraselor și copertinelor necirculabile;
- h) suprafețele amenajărilor exterioare ale construcției, aleile pietonale și părțile carosabile, trotuarele, pereții de suport și de protecție, scările exterioare;
- i) suprafețele balcoanelor.

În reglementările urbanistice locale pentru orașe și formațiunile municipale se vor stabili POT și CUT, indicii suplimentari ce caracterizează volumul maxim admisibil al construcțiilor în raport cu suprafața terenului, numărul de niveluri depline și înălțimea permisă a construcțiilor din zone concrete, precum și alte restricții, ținând cont de caracteristicile locale de urbanism (imaginea localității, mediul istoric, peisaj).

Tabelul - 1

Zone teritoriale	Procent ocupare teren (POT)	Coeficient utilizare teren (CUT)
Zona rezidențială:		
Case de locuit colective cu număr mare de niveluri	55	1,2
Analogic - reconstrucție	65	3-5
Case de locuit colective cu număr redus și mediu de niveluri	60	2-3
Case de locuit înșiruite cu lot pe lângă casă (aferent)	40	1,2
Zona caselor de locuit individuale	30	0,8
Zona construcțiilor publice și de afaceri:		
Construcții polifuncționale	85	3,0
Construcții publice specializate	80	2,4
Zona de producere	80	2,4
Zona industrială	60	1,0
Cercetări științifice și producere*	60	1,8
Comunală și depozitare	60	1,8

*) fără a lua în calcul câmpurile experimentale și depozitele de deșeuri, zone de rezervă și de protecție sanitară.

NOTA 1 - Pentru zonele rezidențiale, publice și de afaceri procentele de ocupare și coeficienții de utilizare a terenurilor se vor prezenta pentru teritoriul cartierului (brut) ținând cont de norma de asigurare cu instituții și întreprinderi prestări servicii, garaje, locuri de parcare, spații verzi, locuri de joacă și alte facilități necesare.

Coeficienții prezențați pentru zonele industriale se referă la cartierele compuse din una sau mai multe construcții de producere.

NOTA 2 - Coeficienții de utilizare a teritoriilor se vor determina conform suprafețelor interioare ale tuturor nivelurilor clădirii. Se vor lua în considerare numai nivelurile mai sus de suprafața solului, inclusiv mansardele. Nivelurile subterane ale clădirii nu sunt luate în considerare. Construcțiile subterane nu sunt luate în considerare, dacă suprafața suprateastră este folosită pentru spații verzi, organizarea terenurilor, parcarilor și altor tipuri de amenajare a teritoriului

NOTA 3 - Hotarele cartierului sau ale unității teritoriale de referință (UTR) sunt liniile roșii sau aliniamentele stradale.

NOTA 4 - La reconstruirea cartierelor rezidențiale existente, zonelor de afaceri (inclusiv supraetajare, mansarde) se vor prevedea capacitățile calculate de instituții și întreprinderi prestări servicii pentru populația rezidentă în aceste cartiere. Se permite de a lua în considerare instituțiile existente în cartierele vecine – cu respectarea razei normative de accesibilitate (cu excepția instituțiilor preșcolare și primare). În cazul reconstrucției clădirilor existente se permite majorarea coeficientului de utilizare a terenului, dar nu mai mult de 30%, cu respectarea normelor igienice-sanitare și de prevenire și stingere a incendiului, ținând cont de prevederile din 15.

Anexa 3
(informativă)

Suprafețele terenurilor aferente caselor individuale de locuit și apartamentelor, amplasate în localitățile urbane

Suprafețele terenurilor alocate pentru construcția caselor de locuit individuale (separate și/sau înșiruite) sau apartamentelor în casele de locuit colective cu număr redus de niveluri, în funcție de tipurile de locuințe, caracterul construcțiilor (mediul), amplasarea acestora în structura orașelor de diferite dimensiuni vor fi:

- a)** 400-600 m² sau mai mult (inclusiv suprafața construită) – pentru construcția caselor de locuit individuale separate sau înșiruite cu unul, două sau trei niveluri amplasate în zona construcțiilor individuale pe teritorii noi periferice sau în cazul reconstrucției zonelor caselor de locuit individuale ale orașelor mici, pe teritoriile de rezervă ale orașelor mici și mijlocii, în localitățile noi sau în curs de dezvoltare ori în suburbiile orașelor de orice categorie;
- b)** 200-400 m² (inclusiv suprafața construită) – pentru construcția caselor de locuit individuale înșiruite cu unul, două sau trei niveluri amplasate în zona construcțiilor individuale pe teritorii noi periferice ale orașelor mici, medii sau mari, pe teritoriile de rezervă ale orașelor mari, în cazul reconstrucției zonelor caselor de locuit individuale, în localitățile noi sau în curs de dezvoltare ori în suburbiile orașelor de orice categorie;
- c)** 60-200 m² (fără suprafața construită) – aferente caselor de locuit înșiruite colective cu unul, două sau trei niveluri pe teritorii noi periferice ale orașelor mici, medii și mari, pe teritoriile de rezervă ale orașelor mari, în localitățile noi sau în curs de dezvoltare ori suburbiile orașelor mari și în condițiile reconstrucției zonelor rezidențiale individuale ale orașelor de orice categorie.

Anexa 4
(normativă)

Suprafețele și dimensiunile terenurilor pentru depozite

Tabelul 1 – Parametrii terenurilor depozitelor universale de mărfuri pentru 1 mie locuitori

Depozite universale mărfuri	Suprafață depozite, m ²		Dimensiunile terenurilor, m ²	
	Pentru localități urbane	Pentru localități rurale	Pentru localități urbane	Pentru localități rurale
Produse alimentare	77	19	$\frac{310^*}{210}$	60
Produse nealimentare	217	193	$\frac{740^*}{490}$	580

La numărător – norme pentru depozite cu un singur nivel, la numitor – cu mai multe niveluri (înălțimea medie nivel de 6 m).

NOTA 1 - La amplasarea depozitelor de mărfuri în componența grupurilor specializate dimensiunile terenurilor se vor micșora până la 30%.

NOTA 2 - În zonele aprovizionării rapide cu mărfuri dimensiunile terenurilor se vor majora cu 40%.

Tabelul 2 – Parametrii terenurilor depozitelor specializate pentru o mie de locuitori

Depozite specializate	Capacitate depozit, tone		Dimensiunea terenurilor, m ²	
	Pentru localități urbane	Pentru localități rurale	Pentru localități urbane	Pentru localități rurale
Frigidere de distribuie (pentru păstrarea cărnii și produselor din carne, peștelui și produselor din pește, untului, uleiului, grăsimilor, grăsimilor animaliere, produselor lactate și ouălor)	27	10	190*/70	25
Depozit pentru păstrare fructe	17	90	1300*/610	380
Depozit pentru păstrare legume	54			

*La numărător – norme pentru depozite cu un singur nivel, la numitor – cu multe niveluri.

NOTA 1 - În zonele de cultivare și colectare a legumelor și fructelor capacitatea depozitelor și respectiv ariile terenurilor se vor calcula cu coeficientul 0,6.

NOTA 2 - Capacitatea depozitelor pentru păstrarea legumelor și fructelor și dimensiunile terenurilor în orașe se vor micșora din contul păstrării acestora în afara hotarelor construite ale orașului.

Tabelul 3 – Dimensiunea terenurilor depozitelor pentru materiale de construcții și combustibil solid pentru 1 mie locuitori

Depozite	Dimensiuni teren, m ²
Depozite materiale de construcție	300
Depozite combustibil solid cu utilizarea preponderentă a:	
cărbunelui	300
lemnelor	300

Anexa 5
(normativă)

Normele de calcul al numărului de instituții și întreprinderi prestări servicii și dimensiunile terenurilor pentru acestea

Instituții și întreprinderi, unitate de măsură	Număr*	Dimensiuni terenuri	Note
Instituții de învățământ			
Instituții preșcolare, locuri	Se va stabili în funcție de structura demografică a localității, luând în calcul nivelul de asigurare a copiilor cu instituții preșcolare în limita 85%. În localitățile noi, în cazul lipsei datelor demografice, se vor prevedea până la 180 locuri la 1 mie locuitori. În teritoriile rezidențiale existente se vor prevedea maxim 100 locuri la 1 mie locuitori.	La capacitatea grădinițelor-creșe, m ² pentru 1 loc: până la 100 locuri - 40, mai mult de 100-35, în complexul creșe-grădinițe peste 100 locuri - 30. Dimensiunile terenurilor pot fi micșorate cu 25% - în condițiile de reconstruire; 15% - la amplasarea pe relief cu panta maxim 20%, cu 10% - în localități noi (din contul reducerii suprafeței pentru înverzire)	Suprafața zonei jocuri de grup pentru copii de creșă se va aplica 7,5 m ² pentru 1 loc. Terenurile de joc pentru copii de vârstă preșcolară se vor amplasa în afara spațiului instituțiilor preșcolare de tip general.
Bazine acoperite pentru preșcolari, construcție	Conform caietului de sarcini pentru proiectare		
Școli generale, elevi	Se va aplica cu condiția școlarizării 100% a copiilor în instituțiile de învățământ gimnazial (clasele I-IX) și până la 75% a copiilor – clasele liceale X-XII cu ținerea orelor într-un singur schimb. În localitățile noi se va aplica minimum 180 locuri pentru 1 mie locuitori	La capacitatea școlilor de învățământ general, elevi**: mai mult de 30 până la 340 - 55 m ² pentru 1 elev - 340 - 510 - 40 m ² pentru 1 elev - 510 - 660 - 35 m ² pentru 1 elev - 660 - 1000 - 28 m ² pentru 1 elev - 1000 - 1500 - 24 m ² pentru 1 elev - mai mult de 1500 - 22 m ² pentru 1 elev	Dimensiunile terenurilor școlilor pot fi: micșorate cu 20% în condițiile de reconstruire; majorate: cu 30% - în localitățile rurale, dacă pentru organizarea lucrărilor experimentale nu sunt prevăzute loturi speciale. Zona sportivă a școlii poate fi comasată cu complexul sportiv-curativ al zonei rezidențiale.
* Normele de calcul ale instituțiilor și întreprinderilor prestări servicii nu se vor reflecta asupra celor amplasate pe teritoriul întreprinderilor industriale, instituțiilor de învățământ superior și alte locuri de muncă. Normele indicate sunt preliminare pentru perioada de calcul și se vor concretiza conform normelor sociale, elaborate și aprobate în modul stabilit. Structura și capacitatea specifică a instituțiilor și întreprinderilor prestări servicii se vor stabili în caietul de sarcini, ținând cont de rolul localității proiectate în sistemul de localități. ** Numărul elevilor în clasă - 20, având în vedere dimensiunea zonei de sport și edificiului școlii.			
Școli-internat, elevi	Conform caietului de sarcini pentru proiectare	Capacitatea școlii – internat, elevi: De la 200 până la 300 - 70 m ² pentru 1 elev	La amplasarea clădirii
		- 300 – 500 – 65 m ² - 500 - și mai mult – 45 m ²	internatului pe teritoriul școlii, suprafața terenului se va majora cu 0,2 ha
Instituții extrașcolare, locuri*	10% din numărul total de elevi, inclusiv după tipul clădirii: Centru pentru copii și tineret – 3,3%; centrul tineri tehnicieni - 0,9%; stația tinerilor naturaliști – 0,4%; stația tinerilor turiști – 0,4%; școală sportivă pentru copii și tineret- 2,3%; școala de arte pentru copii sau de muzică, pictură, coregrafie - 2,7%.	Conform caietului de sarcini pentru proiectare	

Anexa 5 (continuare)

În orașe instituțiile extrașcolare se vor amplasa în zone rezidențiale, având în considerare raza accesibilității transportului maxim 30 min. În localitățile rurale instituțiile extrașcolare se vor amplasa în clădirile școlilor generale.			
Instituții de învățământ mediu de specialitate, profesionale, tehnice, colegii, elevi	Conform caietului de sarcini, luând în considerare populația orașelor-centre și altor localități situate în zona de influență	Capacitatea școlilor profesionale, tehnice și medii de specialitate, elevi: Până la 300 - 75 m ² pentru 1 elev; De la 300 până la 900 - 50-65 m ² - 900 - 1600 - 30-40 m ²	Dimensiunile terenurilor se vor micșora în condițiile de reconstruire cu 30% - pentru instituțiile de învățământ cu profil umanitar; se vor majora cu 50% - pentru instituțiile de învățământ cu profil agricol, situate în localitățile rurale. La comasarea instituțiilor de învățământ și crearea centrelor de învățământ dimensiunile terenurilor se vor micșora în funcție de capacitatea centrelor de învățământ, elevi: De la 1500 până la 2000 cu 10%; De la 2000 până la 3000 cu 20%; La 3000 cu 30%. Dimensiunile zonei rezidențiale, gospodăriilor de învățământ și auxiliare, poligoanelor și auto-tractodromurilor nu fac obiectul celor menționate anterior.
Instituții de învățământ superior, studenți	Conform caietului de sarcini pentru proiectare	Zonele instituțiilor de învățământ superior (zona de studiu), ha pentru 1 mie studenți: tehnice - 4 -7; agricole -5-7; medicină, farmaceutică – 35-5; economice, pedagogice, cultură, arte, arhitectură -2-4; instituții de perfecționare a cadrelor și instituții cu frecvență redusă – în conformitate cu profilul lor cu coeficientul -0,5; zona specializată – conform caietului de sarcini; zona sportivă -1-2; zona campusului universitar -1,5-3 - Instituțiile de cultură fizică și sport se proiectează în conformitate cu caietul de sarcini.	Dimensiunile terenului instituției superioare de învățământ se vor micșora până la 40% în condițiile de reconstruire. La amplasarea cooperată a mai multor instituții de învățământ superior pe un sector, suprafața teritoriului total a terenurilor instituțiilor de învățământ se va reduce cu 20%.

Anexa 5 (continuare)

Instituții de sănătate, asistență socială, sportive și curative, fitness.			
Case - internat			
Case – internat (aziluri) pentru oameni în etate, organizate de către unitățile de producere (întreprinderi), pensiuni cu plată, loc pentru 1 mie locuitori	28	Conform caietului de sarcini pentru proiectare	Normele de calcul ale instituțiilor de asistență socială se vor concretiza în conformitate cu particularitățile socio-demografice ale teritoriului.
Case-internate pentru invalizi adulți cu disfuncții locomotorii, loc pentru 1 mie locuitori (de la vârsta de 18 ani)			
Orfelinate – internate, loc pentru 1 mie locuitori (de la 4 până la 17 ani)	3	Idem	
Internate psihice și neurologice, loc pentru 1 mie locuitori (de la vârsta de 18 ani)	3	Capacitatea internatelor, locuri: până la 200 – 125 m ² pentru 1 loc; de la 200 până la 400 – 100 m ² 400 - 600 – 80 m ²	
Case de locuit speciale și grupuri de apartamente pentru vârstnici singuratici, persoane la 1 mie locuitori (de la vârsta de 60 ani)	60		
Case de locuit speciale și grupuri de apartamente pentru invalizi în cărucioare cu roțile și familiile acestora, persoane pentru 1 mie locuitori, populație totală	0,5		
Instituții de asistență socio - medicale (hospis, centru gerontologic, centru geriatric) 1 pat	2 pentru 1000 persoane grupul de vârstă înaintată	Conform caietului de sarcini pentru proiectare	Este posibilă amplasarea în afara hotarelor orașelor pe terenuri cu destinație de recreere
Instituții medicale și curative			

Anexa 5 (continuare)

Spitale de tip staționar pentru adulți cu clădiri și instalații conexe, paturi	Capacitatea și structura necesară a instituțiilor curative și reabilitare se vor determina de autoritățile de sănătate și se va reflecta în caietul de sarcini pentru proiectare	La capacitatea spitalului tip staționar, paturi: până la 50 – 300 m ² pentru 1 pat; peste 50 până la 100 – 300-200 m ² pentru 1 pat; -100 – 200 -200-140 m ² pentru 1 pat; -200-400-140-100 m ² pentru 1 pat; -400-800 – 100-80 m ² pentru 1 pat; -peste 800 – 80-60 m ² pentru 1 pat; -100 - 60 m ² pentru 1 pat.	Pentru un pat copii se va aplica norma tip staționar cu coeficientul 1,5. În cazul amplasării a două sau mai multe spitale tip staționar pe un teren, suprafața totală se va aplica conform normei sumare a staționarilor. În condițiile reconstrucției în orașe mari terenurile de pământ pentru spitale se pot micșora cu 25%.
			Dimensiunile terenurilor pentru spitale, amplasate în zona preurbană se vor majora: infecționiste și oncologice – cu 15%, de tuberculoză și psihiatrice –cu 25%, de reabilitare maturi – cu 20%, copii – cu 40%. Suprafața terenurilor pentru maternități se va aplica conform normativelor pentru staționare cu coeficientul 0,7.
Policlinici, ambulatorii, dispensare fără staționar, vizită pe schimb.		0,1 ha pentru 100 vizite pe schimb, dar nu mai puțin de 0,3 ha	Dimensiunile terenurilor de pământ pentru staționar și policlinică (dispensar), comasate într-o instituție curativ-preventoare, se vor determina separat conform normelor respective, după care se vor suma.
Stații (substații) medicina de urgență, automobil	1 pentru 10 mii populație în limita accesibilității 15 min cu automobil special	0,05 ha pentru 1 automobil, dar nu mai puțin de 0,1 ha	
Puncte mobile pentru medicina de urgență, automobile	1 pentru 5 mii populație rurală în limita accesibilității 30 min cu automobil special	Idem	
Centre sănătate pentru familie, construcție	Conform caietului de sarcini pentru proiectare	0,2 ha	
Farmacii, categoria:	Conform caietului de sarcini pentru proiectare		
I-II		0,3 ha sau încorporate	
III-V		0,25 ha sau încorporate	
VI-VIII		0,2 ha sau încorporate	
Bucătării specializate de alimente lactate, rație pentru 1 copil/zi (până la vârsta de 1 an)	4	0,015 ha pentru 1 mie rații/zi, minimum 0,15 ha	

Anexa 5 (continuare)

Puncte distribuție bucătării specializate de alimente lactate, m ² suprafață totală pentru 1 copil (până la vârsta de 1 an)	0,3	Incorporate	
Instituții balneologice, curative, turism și agrement			Valorile concrete ale normelor terenurilor în hotarele menționate se vor stabili conform condițiilor locale. Dimensiunile terenurilor sunt prezentate fără a ține cont de suprafața zonelor de gospodărie, stabilite conform 3.15 al prezentelor norme.
Complex balneologic (cu excepția profilului de tuberculoză), loc.	Conform caietului de sarcini pentru proiectare	125-150	m ² pentru 1 loc vor micșora cu maxim 25%.
Complexe balneologice pentru părinți cu copii și copii (cu excepția profilului de tuberculoză), loc	Idem	145-170	m ² pentru 1 loc
Complex balneologic sau prevenitor, loc	Idem	70-100	m ² pentru 1 loc
Tabere pentru copii de tip sanatorial, loc	Idem	200	
Case de odihnă (pensiuni), loc	Idem	120-130	
Case de odihnă (pensiuni) pentru familii cu copii, loc	Idem	140-150	
Baze de odihnă a întreprinderilor și instituțiilor, tabere pentru tineret, loc	Conform caietului de sarcini pentru proiectare	140-160	m ² pentru 1 loc
Hoteluri în stațiuni balneare, loc	Idem	65-75	m ² pentru 1 loc
Tabere pentru odihna copiilor, loc	Idem	150-200	m ² pentru 1 loc
Tabere de recuperare pentru adolescenți, loc	Idem	175-200	m ² pentru 1 loc
Vilele instituțiilor preșcolare, loc	Idem	120-140	m ² pentru 1 loc

Anexa 5 (continuare)

Hoteluri pentru turiști, loc	Idem	50-75	m ² pentru 1 loc	Pentru hotelurile turistice amplasate în orașele mari, centrele publice, dimensiunile terenurilor se vor aplica conform normelor
				stabilite pentru alte tipuri de hoteluri.
Baze turistice, loc	Idem	65-80	m ² pentru 1 loc	
Baze turistice pentru familii cu copii, loc	Idem	95-120	m ² pentru 1 loc	
Moteluri, loc	Idem	75-100	m ² pentru 1 loc	
Kemping-uri, loc	Idem	135-150	m ² pentru 1 loc	
Orfelinate, loc	Idem	35-50	m ² pentru 1 loc	
Instituții de cult	Obiect de cult	Conform caietului de sarcini pentru proiectare		Amplasarea cu avizul confesiei respective
Construcții de cultură sportivă				
Teritoriul		0,7-0,9 ha pentru 1 mie locuitori		Complexele de cultură fizică și sport de uz comun, de regulă, se vor comasa cu construcțiile sportive ale instituțiilor de învățământ, construcțiile de agrement, cultură, cu posibila micșorare a teritoriului. Pentru localitățile mici normele de calcul a sălilor și bazinelor se va aplica din considerentele capacității minime a construcțiilor conform exigențelor tehnologice. Complexele terenurilor de cultură fizică și sport se vor prevedea în fiecare localitate. Accesibilitatea spre construcțiile și terenurile de cultură fizică și sport de nivel urban nu va depăși 30 min. Partea de complexe de cultură fizică și sport, amplasate în zona rezidențială, se va aplica în funcție de norma generală, %: Teritorii – 35, săli sportive – 50, bazine – 45.

Anexa 5 (continuare)

Încăperi pentru practicarea activităților fizice și de recuperare în UTR, m ² suprafață totală pentru 1 mie locuitori	70-80			
Încăperi pentru practicarea activităților fizice și de recuperare în UTR, m ² suprafață totală pentru 1 mie locuitori	70-80			
Săli sportive de uz general, m ² , suprafața pardoselii pentru 1 mie locuitori	60-80			
Bazine acoperite și deschise, m ² , de uz general, oglinda apei pentru 1 mie locuitori	20-25			
Săli sportive și bazine acoperite, m ² , suprafața pardoselii, oglinda apei pentru 1 mie locuitori Pentru localități, mii locuitori			Conform caietului de sarcini pentru proiectare	În localitățile cu numărul locuitorilor de la 2 până la 5 mii se va prevedea o sală sportivă cu suprafața 540 m ²
Peste 100	Sală sportivă	Bazin		
De la 50 până la 100	120	50		
De la 25 până la 50	130	55		
De la 12 până la 25	150	65		
De la 5 până la 12	175	80		
	200	100		
Instituții de cultură și artă				
Încăperi pentru activități cultural - educaționale, recreative și de amatori, m ² suprafață pentru 1 mie locuitori	50-60	Conform caietului de sarcini		Se vor forma complexe unice pentru organizarea activităților culturale, de cultură fizică, sport, educaționale pentru utilizare de către elevi și populație (cu sumarea respectivă a normelor) în limitele accesibilității pietonale max. 500 m.
Încăperi pentru activități cultural - educaționale, recreative și de amatori, m ² suprafață pentru 1 mie locuitori	50-60	Conform caietului de sarcini		Cota parte a sălilor de dans, cinematografele și caselor de cultură de destinație raională se va recomanda – 40-50%. Numărul minim de locuri instituții de cultură și arte se va aplica pentru orașe mari. Amplasarea, capacitatea și dimensiunile terenurilor de pământ ale planetariilor, sălilor de expoziții și muzee se va stabili în caietul de sarcini pentru proiectare.

Anexa 5 (continuare)

				Circurile, sălile de concerte, teatrele și planetariile se vor prevedea, de regulă, în orașe cu populația 150 mii loc. și mai mult, iar cinematografele – în localități cu numărul locuitorilor minimum 10 mii loc. Sălile universale sportiv-culturale cu gheață artificială se vor prevedea, de regulă, în orașele-poli ale rețelei de localități cu populația peste 100 mii loc.
Săli de dans, loc pentru 1 mie locuitori	6	Idem		
Cluburi, loc vizitator pentru 1 mie locuitori	80	Idem		
Cinematografe, loc pentru 1 mie locuitori	25-35	Idem		
Teatre, loc pentru 1 mie locuitori	5-8	Idem		
Săli de concerte, loc pentru 1 mie locuitori	3,5-5	Idem		
Circ, loc pentru 1 mie locuitori	3,5-5	Idem		
Aule pentru prelegeri, loc pentru 1 mie locuitori	2	Idem		
Săli jocuri de noroc, m suprafață pentru 1 mie locuitori	3	Idem		
Săli sportive, inclusiv cu gheață artificială, loc pentru 1 mie locuitori	6-9	Idem		
Biblioteci urbane pentru 1 mie locuitori din zonele de deservire la populația orașului, mii locuitori*:		Idem		
Peste 50	<u>4 mii unități</u> <u>păstrare</u> 2 loc cititor	Idem		
*10 până la 50	<u>4-4,5</u> 2-3 "	Idem		
* Normele prezentate nu se referă la bibliotecile științifice, universale și specializate, capacitatea cărora se va stabili în caietul de sarcini				
Suplimentar în biblioteca centrală urbană pentru 1 mie locuitori, la populația orașului, mii locuitori:				
500 și mai mult	0,1mii unități păstrare 0,1 loc cititor			
250	<u>0,2</u> 0,2 "			
100	<u>0,3</u> 0,3 "			
50 și mai puțin	<u>0,5</u> 0,3 "			
Cluburi și biblioteci în localități rurale				

Anexa 5 (continuare)

Cluburi loc vizitator pentru 1 mie locuitori, în localitățile rurale, mii locuitori				Pentru localitățile mari se va aplica capacitate redusă pentru cluburi și biblioteci.
De la 0,2 până la 1	500-300			
" 1 " 2	300-230			
" 2 " 5	230-190			
" 5 " 10	190-140			
Biblioteci rurale pentru 1 mie locuitori zonele de deservire (din calculul de accesibilitate 30 min) în localități rurale, mii locuitori:				
De la 1 până la 2	6-7,5 mii unități păstrare 5-6 loc cititor			
" 2 " 5	5-6 4-5 "			
" 5 " 10	4,5-5 3-4 "			
Suplimentar în biblioteca centrală a rețelei locale de localități (raion administrativ) pentru 1 mie locuitori din rețea locală	4,5-5 3-4 "			
Întreprinderi de comerț, alimentație publică, deservire social				
				Normele de calcul includ toată gama de întreprinderi de deservire (comerț și servicii de consum), indiferent de apartenența ramurală și se vor concretiza în modul stabilit. În cazul asigurării întreprinderii cu sisteme autonome edilitare și comunicații, precum și amplasarea pe teritoriul lor a construcțiilor auxiliare suprafața terenului poate fi majorată la 50 %.
	Localități urbane*	Localități rurale		
Magazine, m ² spațiu comercial pentru 1 mie locuitori	280 (100)	300	Centre comerciale de importanță locală cu numărul populației deservite, mii loc.	În întovărașirile pomicole magazinele alimentare se vor prevedea din considerentele 80 m ² suprafață comercială pentru 1000 persoane.

Anexa 5 (continuare)

Inclusiv			De la 4 până la 6	0,4-0,6 ha pentru obiect	
Produse alimentare	100 (70)	100	De la 6 până la 10	0,6-0,8 ha pentru construcție	
			Peste 10-15	0,8-1,1 ha pentru construcție	
			Peste 15-20	1,1-1,3 ha pentru construcție	
Produse nealimentare, construcție	180 (30)	200	Centre comerciale în orașe mici și localități rurale cu numărul de locuitori, mii loc.		
			Până la1	0,1-0,2 ha	
			De la 1 până la 3	0,2-0,4 ha	
			De la 3 până la 4	0,4-0,6 ha	
			De la 5 până la 6	0,6-1,0 ha "	
			De la 7 până la 1	1,0-1,2 ha	
			Întreprinderi de comerț, m ² , spațiu comercial: Până la 250 - 0,08 ha pentru 100 m ² spațiu comercial de la 250 până la 650 0,08-0,06 m ² spațiu comercial de la 650 până la 1500 - 0,06-0,04 ha pentru 100 m ² spațiu comercial de la 1500 până la 3500 – 0,04-0,02 ha pentru 100 m ² spațiu comercial Peste 3500 - 0,2 ha pentru 100 m ² spațiu comercial		La întreprinderile industriale și alte întreprinderi se vor prevedea puncte de eliberare a comenzilor alimentare din calculul, m ² pentru 1000 angajați: 60 – la amplasarea la distanță a întreprinderilor industriale de la zona rezidențială; 36 – la amplasarea întreprinderilor industriale la hotarul zonei rezidențiale; 24 – la amplasarea în hotarele zonei rezidențiale (pe teritoriul magazinelor și obiectelor separate).
* În paranteze sunt indicate normele de calcul a întreprinderilor de importanță locală, ce corespund organizării sistemului de deservire în unitatea teritorială de referință (UTR) și cartier locativ.					
Complexe piețe agroalimentare, m ² spațiu comercial pentru 1 mie locuitori	24-40*	–	De la 7 până la 14 m ² pentru 1 m ² spațiu comercial, în funcție de capacitate: 14 m ² – suprafața comercială maxim 600 m ² , 7 m ² – de la 3000 m ²		Pentru complexe de piață 1 loc – 6 m ² spațiu comercial
* Se va aplica conform condițiilor climaterice și particularităților locale. Raportul suprafeței pentru comerțul pe tot parcursul anului și cel sezonier conform caietului de sarcini.					

Anexa 5 (continuare)

Întreprinderi alimentație publică, loc pentru 1 mie locuitori	40 (8)	40	La numărul de locuri, ha pentru 100 locuri: Până la 50 - 0,2-0,25 ha De la 50 până la 150 - 0,2-0,15 ha Peste 150 - 0,1 ha	În orașele balneologice și centrele turistice calculul rețelei de întreprinderi ale alimentației publice se va aplica ținând cont de populația provizorie: în complexele balneologice până la 90 locuri, complexe balneologice climaterice până la 120 locuri pentru 1000 loc. Necesarul de întreprinderi alimentație publică la întreprinderi industriale, instituții, și instituții de învățământ se va calcula conform normelor de profil pentru 1000 angajați (elevi). În zonele industriale ale localităților rurale pentru deservirea angajaților se vor prevedea întreprinderi de alimentație publică din calculul 220 locuri pentru 1000 angajați.
				Întreprinderile de achiziționare alimentație publică se vor calcula – 300 kg/zi pentru 1000 pers. Pentru zonele urbane de recreere în orașele mari se va ține cont de normativele întreprinderilor de alimentație publică 1,1-1,8 locuri pentru 1000 pers.

Anexa 5 (continuare)

Magazine, culinarii, m ² spațiu comercial pentru 1 mie locuitori	6 (3)	-		Pentru întreprinderile de producție și alte locuri de muncă, indicele de calcul a întreprinderilor prestări servicii se va aplica în mărime de 5-10% din rata totală.
Întreprinderi prestări servicii, loc de muncă pentru 1 mie locuitori	9 (2,0)	7		
Inclusiv:				
deservirea nemijlocită a populației	5 (2)	4	Pentru 10 locuri de muncă, întreprinderi cu capacitatea, locuri de muncă:	
			0,1-0,2 ha	10-50
			0,05-0,08 "	50-150
			0,03-0,04 "	peste 150
Întreprinderi de producere executare centralizată a comenzilor, obiect	4	3	0,5-1,2 ha	
Întreprinderi deservire comunală				
Curățătorii, kg lenjerie/ schimb pentru 1 mie locuitori	120 (10)	60		
Inclusiv: Spălătorii autodeservire, construcție	10 (10)	20	0,1-0,2 ha pentru construcție	
Fabrici - spălătorii, obiect	110	40	0,5-1,0 ha pentru construcție	Indice de calcul fabrici-spălătorii – pentru deservirea sectorului public până la 40 kg/ schimb
Curățătorii chimice, kg lucruri/ schimb pentru 1 mie locuitori	11,4 (4,0)	3,5		
Inclusiv curățătorii autodeservire	4,0 (4,0)	1,2	0,1-0,2 ha pentru construcție	
Fabrici-curățătorii, construcție	7,4	2,3	0,5-1,0 ha pentru construcție	
Băi, loc pentru 1 mie locuitori	5	7	0,2-0,4 ha pentru construcție	În localitățile asigurate cu fond locativ amenajat normele de calcul a capacității băilor și complexelor SPA pentru 1 mie locuitori se va micșora până la 3 locuri pentru orașe; iar pentru localități noi – de a majora până la 10 locuri.

Anexa 5 (continuare)

Instituții ale administrației publice, instituții de proiectare, creditare - financiare și oficii poștale			
Oficii poștale, obiect	Amplasarea oficiilor poștale, agențiilor de știri, telegraf, stații telefonice urbane și rurale, obiecte de radio difuziune, de televiziune, precum și grupul, capacitatea și dimensiunile terenurilor necesare se va aplica conform normelor stabilite.	Oficii poștale ale unității teritoriale de referință (UTR), cartierului locativ, deservirea populației, grupe: IV-V (până la 9 mii. loc.) 0,07-0,08ha III-IV (9-18 mii. loc) 0,09-0,1 ha II-III (20-25 mii. loc) 0,11-0,12 ha	
		Oficii poștale rurale pentru deservirea populației:	
		V-VI (0,5-2 mii. loc.)	0,3-0,35 ha
		III-IV (2-6 mii. loc)	0,4-0,45 ha
Sucursale bănci, ghișeu operator	Ghișeu operator pentru 10-30 mii locuitori	ha, pentru construcție: 0,2 - cu 2 ghișee operaționale 0,5 - cu 7 ghișee operaționale, pentru obiect:	
Sucursale și filiale ale băncilor, loc operator:			
Localități urbane	1 loc operator la 2-3 mii locuitori	0,05 ha - cu 3 locuri operatori 0,4 ha - cu 20 locuri operatori	
Localități rurale	1 loc operator la 1-2 mii locuitori		
Instituții de administrare, construcție	Conform caietului de sarcini pentru proiectare	În funcție de numărul nivelelor, m ² pentru 1 angajat: 44-18,5 m ² număr de nivele 3-5 13,5-11 m ² număr de nivele 9-12 10,5 m ² număr de nivele 16 și mai mult	
		Autorități locale, orașenești, raionale, m ² pentru 1 angajat: 54-30 m ² număr de nivele 3-5 13-12 m ² număr de nivele 9-12 11 m ² număr de nivele 16 și mai mult	
		Autorități publice satești, m ² pentru 1 angajat: 60-40 m ² număr de nivele 2-3	
Instituții și birouri de proiectare, obiect	Conform caietului de sarcini pentru proiectare	În funcție de numărul nivelelor, m ² pentru 1 angajat: 30-15 m ² număr de nivele 2 – 5 9,5-8,5 m ² număr de nivele 9-12 7 m ² număr de nivele 16 și mai mult	
Judecătoria raionale (orașenești), loc de muncă	1 judecător la 30 mii loc	0,15 ha la construcție – 1 judecător; 0,4 ha la construcție – 5 judecători; 0,3 ha la construcție 10 membri ai judecătoriei; 0,5 ha la construcție 25 membri ai judecătoriei.	
Birou consilier juridic, loc de muncă	1 jurist – avocat la 10 mii loc.		
Birou notarial, loc de muncă	1 notar la 30 mii loc.		

Anexa 5 (sfârșit)

Instituții gospodărie locativ - comunală				
Instituții de întreținere și exploatare a locuințelor, obiect:				
Unitate teritorială de referință (UTR)	1 construcție pentru UTR cu populația până la 20 mii loc.	0,3 ha la construcție		
Puncte colectare deșeuri	1 construcție pentru UTR cu populația până la 20 mii loc.	0,1 ha la construcție		
Hotel, loc pentru 1000 pers	6	Numărul de locuri, m ² pe 1 loc:		
		De la 25 până la 100 - 55		
		Peste 100 până la 500 - 30		
		- 500 - 1000 - 20		
		- 1000 - 2000 -15		
WC publice	1 echipament la 1 mie pers.			
Birou servicii funerare Casă de doliu	1 construcție la 0,5-1 mln. pers.			
Cimitire înhumare tradițională	-	0,24 ha pentru 1 mie locuitori	Dimensiunile terenurilor, alocate pentru înhumare, se vor concretiza în funcție de raportul cimitirelor de înmormântare tradițională și celor de înmormântare după cremare, stabilite conform condițiilor locale și conform [65].	
Cimitire înhumare după incinerare	-	0,02 ha pentru 1 mie locuitori.		

Anexa 6
(normativă)

Categoriile și parametrii drumurilor auto în rețeaua de localități [6]

Categorie drum	Viteza de calcul de deplasare, km/h	Lățimea benzii de circulație, m	Numărul benzilor de circulație	Raza minimă a curbilor în plan, m	Declivitatea longitudinală maximă, %	Lățimea maximă a terasamentului din sol, m
Drumuri magistrale:						
Cu trafic de mare viteză (expres)	120	3,75	4-8	600	30	65
Cu trafic dirijat	80	3,50 - 3,75	2-6	400	40	50
Străzi magistrale:						
Cu circulație continuă	100	3,75	4-8	500	40	50
Cu trafic dirijat	80	3,50	4-8	400	40	40
Drumuri de importanță locală:						
Pentru transport marfar	50	3,50	2	90	60	20
În parcuri	40	3,0	2	50	80	15

NOTA 1 - În condiții topografice și naturale complicate se permite micșorarea vitezei de calcul până la valoarea categoriei succesive de drum cu actualizarea corespunzătoare a parametrilor curbilor orizontale și pantelor longitudinale.

NOTA 2 - În cazul neuniformității fluxurilor de trafic în orele „de vârf” pe direcții se permite organizarea părții carosabile centrale separate pentru mișcarea reversivă a autoturismelor și autobuzelor.

NOTA 3 - Pe drumurile magistrale cu circulația predominantă a camioanelor se va majora lățimea benzii de circulație până la 4,0 m, iar pentru vehiculele de mare tonaj în fluxul de trafic mai mult de 20%, până la 4,5 m.

Anexa 7
(normativă)

Normele de calcul pentru parcări auto

Teritorii de recreere și construcții pentru odihnă	Unitate de măsură	Număr locuri automobile pe unitate de măsură
Teritorii pentru recreere și odihnă		
Plaje și parcuri în zone de odihnă	100 vizitatori simultan	15-20
Parcuri forestiere și rezervații naturale	Idem	7-10
Baze de odihnă de scurtă durată (sportive, pescuit, vânătoare, etc.)	Idem	10-15
Baze de coastă pentru flota de mic tonaj	Idem	10-15
Case de odihnă și stațiuni balneare, stațiuni balneare – preventorii, baze de odihnă a întreprinderilor și baze turistice	100 turiști și personalul de serviciu	3-5
Hoteluri (turistice și balneare)	Idem	5-7
Moteluri și kemping-uri	Idem	După capacitatea de calcul
Întreprinderi alimentație publică, comerț și utilități publice în zonele de odihnă	100 locuri în săli sau simultan vizitatori și personal	7-10
Construcții		
Instituții administrative, creditare - financiare, juridice de importanță:		
centrală	100 angajați	10-20
locală	Idem	5-7
Instituții cercetări-științifice, proiectare, de învățământ superior și medii de specialitate	Idem	10-15
Întreprinderi industriale	100 muncitori în 2 schimburi conexe	7-10
Spitale	100 paturi	3-5
Policlinici	100 vizite	2-3
Construcții sportive cu tribune de capacitatea mai mult de 500 spectatori	100 locuri	3-5
Teatre, circuri, cinematografe, săli de concerte, muzee, expoziții	100 locuri sau vizitatori simultan	10-15
Parc de odihnă și agrement	100 locuri sau vizitatori simultan	5-7
Centre comerciale, magazine cu suprafața de comerț peste 200 m ²	100 m ² spațiu comercial	5-7
Piețe	50 locuri de comerț	20-25
Restaurante, cafenele urbane	100 locuri	10-15
Hoteluri categorie superioară	Idem	10-15
Alte hoteluri	Idem	6-8
Gări pentru orice tip de „transport-transport”	100 pasageri rute îndepărtate și locale, ce sosesc în ore de „vârf”	10-15
Stații terminus (periferice) și stații zone transport de mare viteză	100 pasageri în ora de „vârf”	5-10

NOTA 1 - Lungimea acceselor pietonale de la parcări auto până la obiectivele din zonele de recreere nu va depăși 1000 m.

NOTA 2 - În capitală, orașe balneologice și orașe-centre de turism se vor prevedea parcări pentru autobuse și autoturismele care aparțin turiștilor, numărul cărora se va determina prin calcul. Parcărilor menționate se vor amplasa ținând cont de asigurarea acceselor către obiectivele turistice, la o distanță de cel mult de 500 m și nu vor perturba caracterul unicat al mediului istoric.

NOTA 3 - Numărul locurilor pentru mașini se va aplica reieșind din nivelul de automobilizare determinat pentru perioada de calcul.

Anexa 8
(informativă)

Normele terenurilor pentru garaje și parcuri ale mijloacelor de transport auto

Construcții	Unitate de măsură	Capacitatea	Suprafața terenului, ha
Garaje multietajate pentru mini-taxi și baze pentru închirieri auto	Taxi, auto	100	0,5
		300	1,2
		500	1,6
		800	2,1
		1000	2,3
Garaje auto camioane	Automobil	100	2
		200	3,5
		300	4,5
		500	6,0
Parc troleibuze fără ateliere reparație	Mașină	100	3,5
		200	6,0
Analogic cu ateliere reparație	Mașină	100	5,0
Parc autobuze (garaje)	Mașină	100	2,3
		200	3,5
		300	4,5
		500	6,5

NOTĂ - Pentru condițiile de reconstruire dimensiunile terenurilor, având argumentarea corespunzătoare, pot fi micșorate cu maximum 20 %.

Anexa 9
(informativă)

Normele de stocare a deșeurilor menajere

Deșeuri menajere	Cantitatea deșeuri menajere 1 persoană/an	
	Kg	l
Solide și lichide:		
De la clădiri locative, dotate cu apeduct, canalizare, încălzire centralizată și gaze	190-225	900-1000
De la alte clădiri locative	300-450	1100-1500
Număr total pe oraș ținând cont de clădiri publice	280-300	1400-1500
Lichide din hazna (în lipsa canalizării)	-	2000-3500
Deșeuri de la măturarea 1m ² suprafețe cu acoperire rigidă (străzi, piețe, parcuri)	5-15	8-20

NOTA 1 - Normele maxime de stocare a deșeurilor menajere se vor aplica pentru orașele mari și medii.

NOTA 2 - Normele de stocare a deșeurilor menajere voluminoase se vor aplica în mărime de 5% în componența indicilor prezentați ale deșeurilor menajere solide.

Anexa 10
(informativă)

Indicii generalizatori pentru consumul de energie electrică

Gradul de amenajare al localității	Consum de energie electrică kWh ore/an pentru 1 persoană	Folosirea maximă a sarcinii electrice ore/an
Orașe neechipate cu plite electrice staționare:		
fără climatizoare	1700	5200
cu climatizoare	2000	5700
Orașe echipate cu plite electrice staționare (100% acoperire):		
fără climatizoare	2100	5300
cu climatizoare	2400	5800
Localități rurale (fără climatizoare):		
ne echipate cu plite electrice staționare	950	4100
echipate cu plite electrice staționare (100% acoperire)	1350	4400

NOTA 1 - Indicatorii generalizatori pentru consumul de energie electrică sunt prezentate pentru orașele mari.

Aceștia se vor aplica cu coeficienți pentru grupuri de orașe:

- mari - 1,2
- medii - 0,9
- mici - 0,8

Indicii generalizatori prevăd consumul de energie electrică în construcțiile locative și publice, întreprinderile prestări servicii și deservire comunală, iluminatul exterior, transportul electric urban, sistemele de alimentare cu apă, canalizare și termoficare.

NOTA 2 - Condițiile de aplicare a plitelor electrice staționare în construcții locative, precum și zonele de folosire de către populație a aerului condiționat se vor aplica în conformitate cu normele în vigoare.

Bibliografie

- 1] Legea nr.271/1994 cu privire la protecția civilă (Publicat: 29.12.1994 în Monitorul Oficial nr.20 art.231) cu modificările ulterioare;
- [2] Legea nr.764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova (Publicat: 29.01.2002 în Monitorul Oficial nr.16 art.53) cu modificările ulterioare;
- [3] Codul Urbanismului și Construcțiilor nr.434/2023 (Publicat: 30.01.2024 în Monitorul Oficial nr.41-44 art.61) cu modificările ulterioare;
- [4] Legea nr.75/2015 cu privire la locuințe (Publicat: 29.05.2015 în Monitorul Oficial nr.131-138 art.249) cu modificările ulterioare;
- [5] Codul funciar nr.22/2024 (Publicat: 07.03.2024 în Monitorul Oficial nr.93-95 art.137) cu modificările ulterioare;
- [6] Legea drumurilor nr.509/1995 (Publicat: 09.11.1995 în Monitorul Oficial nr.62-63 art.690) cu modificările ulterioare;
- [7] Legea nr.11/2017 privind evaluarea strategică de mediu (Publicat: 07.04.2017 în Monitorul Oficial nr.109-118 art.155) cu modificările ulterioare;
- [8] Legea nr.1515/1993 privind protecția mediului înconjurător (Publicat: 30.10.1993 în Monitorul Oficial nr.10 art.283) cu modificările ulterioare;
- [9] Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor (Publicat: 21.10.2022 în Monitorul Oficial nr.326-333 art.624) cu modificările ulterioare;
- [10] Legea nr.218/2010 privind protejarea patrimoniului arheologic (Publicat: 03.12.2010 în Monitorul Oficial nr.235-240 art.738) cu modificările ulterioare;
- [11] Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (Publicat: 27.07.2012 în Monitorul Oficial nr.155-159 art.508) cu modificările ulterioare;
- [12] Legea nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului (Publicat: 08-11-2023 în Monitorul Oficial nr.414-417 art.716) cu modificările ulterioare;
- [13] Legea nr.591/1999 cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale (Publicat: 02.12.1999 în Monitorul Oficial nr.133-134 art.649) cu modificările ulterioare;
- [14] Codul subsolului nr.246/2024 (Publicat: 29.11.2024 în Monitorul Oficial nr. 498-500 art.678);
- [15] Legea nr.182/2019 privind calitatea apei potabile (Publicat: 03.01.2020 în Monitorul Oficial nr.1-2 art.2) cu modificările ulterioare;
- [16] Legea apelor nr.272/2011 (Republicat: 01.02.2024 în Monitorul Oficial nr.46-49 art.70) cu modificările ulterioare;
- [17] Legea nr.98/2022 privind calitatea aerului atmosferic (Publicat: 13.05.2022 în Monitorul Oficial nr.141-150 art.252) cu modificările ulterioare;
- [18] Legea nr.1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat (Publicat: 16.07.1998 în Monitorul Oficial nr.66-68 art.442) cu modificările ulterioare;
- [19] Legea nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice (Publicat: 03.04.2009 în Monitorul Oficial nr.67 art.183) cu modificările ulterioare;
- [20] Legea nr.74/2024 privind acțiunile climatice (Publicat: 16.05.2024 în Monitorul Oficial nr. 209-212 art. 293);
- [21] Legea nr.151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase (Publicat: 15.07.2022 în Monitorul Oficial nr.208-216 art.377);

[22] Legea nr.315/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Publicat: 21.12.2022 în Monitorul Oficial nr.409-410 art.758);

[23] Hotărârea Guvernului nr.513/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de stabilire a interdicțiilor definitive și a interdicțiilor temporare de construire (Publicat: 09.08.2024 în Monitorul Oficial nr.347-349 art.679);

[24] Hotărârea Guvernului nr.743/2024 cu privire la asigurarea calității în construcții (Publicat: 03.12.2024 în Monitorul Oficial nr.502-505 art.918);

[25] Hotărârea Guvernului nr.1009/2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite (Publicat: 12.10.2000 în Monitorul Oficial nr.127-129 art.1114) cu modificările ulterioare;

[26] Hotărârea Guvernului nr.1104/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind zonele de protecție a rețelilor de gaze naturale (Publicat: 21.12.2018 în Monitorul Oficial nr.499-503 art.1313) cu modificările ulterioare;

[27] Hotărârea Guvernului nr.876/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind zonele de protecție a rețelilor termice (Publicat: 19.01.2023 în Monitorul Oficial nr.10-12 art.22);

[28] Hotărârea Guvernului nr.852/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind zonele de protecție a rețelilor electrice (Publicat: 27.12.2024 în Monitorul Oficial nr.552-555 art.1004);

[29] Hotărârea Guvernului nr.949/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind zonele de protecție sanitară a prizelor de apă (Publicat: 06.12.2013 în Monitorul Oficial nr.284-289 art.1060) cu modificările ulterioare;

[30] Hotărârea Guvernului nr.284/2009 pentru aprobarea Regulilor privind protecția rețelilor de comunicații electronice și executarea lucrărilor în zonele de protecție și pe traseele liniilor de comunicații electronice (Publicat: 30.04.2009 în Monitorul Oficial nr.83-85 art.365) cu modificările ulterioare;

[31] Hotărârea Guvernului nr.590/2018 cu privire la aprobarea Concepției reformei sistemului național de gestionare, prevenire și reducere a consecințelor inundațiilor (pct.20, 22) (Publicat: 29.06.2018 în Monitorul Oficial nr.235-244 art.648) cu modificările ulterioare;

[32] Hotărârea Guvernului nr.1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale (Publicat: 19.11.2010 în Monitorul Oficial nr.227-230 art.1191) cu modificările ulterioare;

[33] Hotărârea Guvernului nr.508/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul și exploatarea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate (Publicat: 06.08.2024 în Monitorul Oficial nr.341-343 art.666) cu modificările ulterioare;

[34] Hotărârea Guvernului nr.715/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind conținutul-cadru, principiile metodologice de elaborare și actualizare, avizare și aprobare a Planului de amenajare a teritoriului național (Publicat: 15.11.2022 în Monitorul Oficial nr.362 art.864) cu modificările ulterioare;

[35] Hotărârea Guvernului nr.950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale (Publicat: 08.05.2020 în Monitorul Oficial nr.112-114 art.344) cu modificările ulterioare;

[36] Hotărârea Guvernului nr.181/2019 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind normativele admise de emisie a zgomotului (Publicat: 22.03.2019 în Monitorul Oficial nr.101-107 art. 209);

[37] Hotărârea Guvernului nr.847/2022 pentru aprobarea Regulilor generale de apărare împotriva incendiilor în Republica Moldova (Publicat: 27.01.2023 în Monitorul Oficial nr.23-24 art.56) cu modificările ulterioare;

[38] Hotărârea Guvernului nr.10/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice (Publicat: 21.03.2024 în Monitorul Oficial nr. 104-107 art. 252);

[39] Hotărârea Guvernului nr.953/2022 cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 (Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 adaptată la contextul Republicii Moldova <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/agenda-de-dezvoltare-durabila-2030>; Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030. Rezoluția Adunării Generale ONU, nr.70/1, New York – 2015, semnată de Republica Moldova la New York în septembrie 2015 <https://moldova.un.org/ro/sdgs>) (Publicat: 14.02.2023 în Monitorul Oficial nr. 42-44 art. 84);

[40] Hotărârea Guvernului nr.589/2024 cu privire la aprobarea Strategiei de mobilitate 2030 (Publicat: 24.09.2024 în Monitorul Oficial nr.404-407 art.765);

[41] Noua Agendă Urbană, adoptată la Quito, Republica Ecuador – 2016;

[42] Carta Urbanismului European, adoptată de Adunarea Generală a Consiliului European al Urbaniștilor de la Barcelona - 2013;

[43] Hotărârea Guvernului nr.1012/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind exploatarea construcțiilor de protecție (Publicat: 11.01.2024 în Monitorul Oficial nr.9-12 art. 6);

[44] Hotărârea Guvernului nr.436/2025 cu privire la aprobarea Planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) până în anul 2030 (Publicat: 17.07.2025 în Monitorul Oficial nr.372-374 art.446);

[45] Hotărârea Guvernului nr.657/2024 pentru aprobarea Metodologiei privind analiza presiunilor și evaluarea riscurilor antropice în cadrul districtelor bazinelor hidrografice (Publicat: 11.10.2024 în Monitorul Oficial nr.427-429 art.811);

[46] Hotărârea Guvernului nr.65/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind conținutul-cadru, principiile metodologice de elaborare și actualizare/modificare, avizare și aprobare a Planului de amenajare a teritoriului regiunii de dezvoltare (Publicat: 20.02.2025 în Monitorul Oficial nr.62-65 art.76);

[47] Hotărârea Guvernului nr.916/2020 cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere în Republica Moldova pentru anii 2021-2027 (Publicat: 05.02.2021 în Monitorul Oficial nr.33-41 art.42) cu modificările ulterioare;

[48] Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 (Publicat: 23.03.2018 în Monitorul Oficial nr.95-104 art.189);

[49] Codul silvic nr.69/2024 (Publicat: 26.04.2024 în Monitorul Oficial nr.188-191 art.244) cu modificările ulterioare;

[50] Ordinul comun nr. 97/84 din 12.06.2025 cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedura de retragere temporară a unor terenuri din circuitul agricol sau din fondul forestier (Publicat: 19.06.2025 în Monitorul Oficial nr.321-324 art.459);

[51] Ordinul nr.90 din 04.04.2012 cu privire la aprobarea Normelor tehnice în domeniul silviculturii (Publicat: 26.09.2014 în Monitorul Oficial nr.282-289 art.1357);

[52] Hotărârea Guvernului nr.784/2000 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la ariile cu management multifuncțional, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile naturale, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile peisagistice și Regulamentului-cadru cu privire la monumentele de arhitectură peisajeră (Publicat: 17.08.2000 în Monitorul Oficial nr.102-105 art.881);

[53] Hotărârea Guvernului nr.306/2000 despre aprobarea Regulamentului privind autorizarea funcționării și schimbării destinației construcțiilor și amenajărilor (Publicat: 06.04.2000 în Monitorul Oficial nr.37-38 art.385) cu modificările ulterioare;

[54] Legea nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (Publicat: 11.07.2014 în Monitorul Oficial nr.178-184 art.415) cu modificările ulterioare;

[55] Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (Publicat: 25.03.2016 în Monitorul Oficial nr. 69-77 art. 117) cu modificările ulterioare;

- [56] Legea nr.139/2018 cu privire la eficiența energetică (Publicat: 17.08.2018 în Monitorul Oficial nr.309-320 art. 476) cu modificările ulterioare;
- [57] Legea nr.120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului (Publicat: 20.10.2017 în Monitorul Oficial nr. 364-370 art. 614) cu modificările ulterioare;
- [58] Hotărârea Guvernului nr.737/2022 cu privire la aprobarea Programului național de consolidare și realizare a măsurilor de protecție antiteroristă a obiectivelor infrastructurii critice pentru anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia (Publicat: 18.11.2022 în Monitorul Oficial nr. 363-373 art. 869);
- [59] Hotărârea Guvernului nr.701/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice (Publicat: 27.07.2018 în Monitorul Oficial nr. 277-284 art. 773);
- [60] Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică (Publicat: 31.12.2019 în Monitorul Oficial nr. 400-406 art. 356) cu modificările ulterioare;
- [61] Hotărârea Guvernului nr. 124/2021 cu privire la aprobarea Programului național de securitate în domeniul aviației civile (Publicat: 10.09.2021 în Monitorul Oficial nr. 212-218 art. 365) cu modificările ulterioare;
- [62] Legea nr.223/2025 privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale (Publicat: 22.08.2025 în Monitorul Oficial nr. 445-447 art. 608);
- [63] Legea nr. 249/2025 privind securitatea națională a Republicii Moldova (Publicat: 04.09.2025 în Monitorul Oficial nr. 463-466 art. 627);
- [64] Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică (Publicat: 19.08.2025 în Monitorul Oficial nr. 437-440 art. 598);
- [65] Hotărârea Guvernului nr.1072/1998 despre aprobarea Regulamentului cu privire la cimitire (Publicat: 12.11.1998 în Monitorul Oficial nr.100-102 art.1037) cu modificările ulterioare;
- [66] Hotărârea Ministerului economiei nr.1822 din 26.10.2005 privind aprobarea Regulamentului general RG 35-02-23:2005 „Modul de atribuire a perimetrelor miniere pentru folosirea subsolului în scopuri, care nu sînt legate de extracția substanțelor minerale utile” (Publicat: 06.10.2006 în Monitorul Oficial nr. 158-160 art. 532) cu modificările ulterioare;
- [67] Hotărârea Ministerului economiei nr.1905 din 22.03.2006 privind aprobarea Regulamentului general RG 35-02-19:2006 „Modul de atribuire și înregistrare a perimetrelor miniere pentru exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile” (Publicat: 04.08.2006 în Monitorul Oficial nr. 120-123 art. 433) cu modificările ulterioare.

Traducerea autentică a documentului în limba rusă

Начало перевода

Membrii Comitetului Tehnic pentru Reglementare Tehnică în Construcții CT-C B (01-03) „Urbanism și amenajarea teritoriului” care au acceptat proiectul documentului normativ:

Președinte:	Pânzaru Anatol
Secretar	Mămăligă Lilian
Reprezentant al MIDR	Demișcan Aliona <i>Supleant: Cucerca Aliona</i>
Membrii:	Moraru Ion
	Boșneaga Alexei
	Damaschin Igor
	Șevcenco Alexandr
	Braguța Eugen

Utilizatorii documentului normativ sunt responsabili de aplicarea corectă a acestuia. Este important ca utilizatorii documentelor normative să se asigure că sunt în posesia ultimei ediții și a tuturor amendamentelor.

Informațiile referitoare la documentele normative (data aplicării, modificării, anulării etc.) sunt publicate în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”, Catalogul documentelor normative în construcții, în publicații periodice ale organului central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, pe Portalul Național „e-Documente normative în construcții” (www.ednc.gov.md), precum și în alte publicații periodice specializate (numai după publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu prezentarea referințelor la acesta).

Amendamente după publicare:

Indicativul amendamentului	Publicat	Punctele modificate

Ediție oficială

NORMATIV ÎN CONSTRUCȚII
NCM B.01.05:2025

„Urbanism. Sistemizarea și regimul de construire a localităților
urbane și rurale”

Tiraj ____ ex. Comanda nr. ____

Tipărit I.P. OATUCL
Str. Independenței 6/1
www.oatucl.md